

စတုမ္မသာရ
ကိုးခန်းပျို့

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရအကျော်

mgyoe.com

ISBN 9789997117373

TAYASB

9 789997 117373

2,000.00KS

mg yoe . com

စတုစပွသာရကိုးသန်းပျို့ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရအကျော်
စာမျက်နှာ ၁၅၂++ မျက်နှာ၊ ၁၂ • ဂဇင်တီ x ၁၈ • ၅ ဇင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း။
ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။
၂၀၁၉၊ မတ်လ၊ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ခြင်း၊ အုပ်ရေ ၅၀၀၊
၁၉၇၀ ဒုတိယအကြိမ်ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ခြင်းမူ။

ရောင်းစွေး ၂၀၀၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705
www.facebook.com/SKCCmyanmarbook
www.skccmyanmarbook.com

mg yoe . com

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်

စတုရန်းသားရ
ကိုးခန်းပျို့
ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရအကျော်

ပါမောက္ခဦးအေးမောင်
အထွေထွေတည်းဖြတ်အုပ်ချုပ်ခဲ့ပြီး
ဒေါ်ခင်စော(မဟာဝိဇ္ဇာ)
တည်းဖြတ်ခဲ့သည်။

မြန်မာ့စာပေအဖွဲ့ချုပ်၊ ၂၀၁၉

Handwritten text, possibly a title or header, in a cursive script.

Handwritten text, possibly a title or header, in a cursive script.

Handwritten text, possibly a title or header, in a cursive script.

မာတိကာ

- ကျမ်းဦးစကား က
- စကားညွှန်း င
- ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ အတ္ထုပ္ပတ္တိ ဈ

စတုဓမ္မသာရကိုးခန်းပျို့

- ၁။ ဟတ္ထိပါလ တောထွက်ခန်း ၁
- ၂။ အဿပါလ တောထွက်ခန်း ၄၃
- ၃။ ဂေါပါလ တောထွက်ခန်း ၄၈
- ၄။ အဇပါလ တောထွက်ခန်း ၅၆
- ၅။ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏား တောထွက်ခန်း ၆၈
- ၆။ ဟတ္ထိပါလမယ်တော်ပုဏ္ဏားမ တောထွက်ခန်း ၈၅
- ၇။ ဒေသကာရီမင်းကြီး တောထွက်ခန်း ၁၁၁
- ၈။ ဒေသကာရီမင်းမိဖုရား ခုနစ်ပြည်ထောင် တောထွက်ခန်း ၁၂၄
- ၉။ ဇာတ်ပေါင်းခန်း ၁၃၈
- ၁၀။ နိဂုံး ၁၄၆

အနန္တဂုဏ်ရှင်တို့အား ရှိခိုးပါ၏

ကျမ်းဦးစကား

မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု၏ အသက်သွေးခဲ ပမာဖြစ်ပေသော ပျို၊ ကဗျာ၊ လင်္ကာ စာအုပ်စာတမ်း များစွာတို့မှာ လွန်ခဲ့သည့် ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက ကုန်ထုပ် စက္ကူဘဝသို့ ခန္ဓာပြောင်းကြရရှာ သဖြင့် မြန်မာစာ လေ့လာသူတို့အဖို့ သွားရမည့် ခရီးလမ်းတာတွင် လျှိုမြောင်တောင်ကမ်း ဖီလာသန်းနော်အလား များစွာ အဆင်မပြေ ရှိခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်စဉ် စစ်ကြီးအတွင်းမှ ကြွင်းကျန်ရစ်သမျှ စာအုပ်တို့အနက် တက္ကသိုလ်သင်တန်း အသီးသီးနှင့် ဆီလျော်သော စာအုပ်များ အလုံအလောက် ရနိုင် မရနိုင်ကို ပုံနှိပ်တိုက်များ၊ ရွှေတိဂုံဘုရား ဈေးဆိုင်များနှင့် လမ်းဆေးဆိုင်များတွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနက ထောက်လှမ်းမေးမြန်းခဲ့ရသည်။ သင့်လျော်သောစာအုပ်များ အလုံအလောက် မရနိုင်သောအခါ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ထက်သန်သော ပုံနှိပ်တိုက်များထံ စာပေအကျိုးကို သယ်ပိုးရွက်ဆောင်သောအားဖြင့် ရိုက်နှိပ်ပေးကြပါရန် မေတ္တာရပ်ခံရပြန်သည်။ ၎င်းတိုက်များက တတ်အားသမျှ ကူညီကြသဖြင့် လည်း များစွာ ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ စာအုပ်အချို့ကို မြန်မာစာဌာနက

စေတနာ့ဝန်ထမ်း တည်းဖြတ်၍ အချို့ကိုမူ ပုံနှိပ်တိုက်အချို့က တည်း
ဖြတ်ခဲ့လေသည်။

သို့နှင့်လည်း ပျို့၊ ကဗျာ၊ လင်္ကာ စာအုပ်စာတမ်းတို့မှာ စိတ်
ကျေနပ်ဖွယ်ကောင်းလောက်အောင် အမျိုးစုံစုံနှင့် အုပ်ရေပေါင်း မြောက်မြား
စွာ ထွက်ပေါ်လာခြင်း မရှိလှသေးချေ။ ပုံနှိပ်တိုက်များထံ နောက်ထပ်
မေတ္တာရပ်ခံရမည်မှာလည်း “သဒ္ဒါလွန်း ဆွမ်းတော်တော်ရပ်” ဟု
ဆိုစဖွယ် ဖြစ်ချိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် သာသနာနှင့် စာပေကို ကြီးမြင့်အောင်
ချီးပင့်သောအားဖြင့် “ဆုတောင်းခန်း၊ ပါရမီတော်ခန်း၊ ကိုးခန်း၊
ဘူရိဒတ်ဇာတ်ပေါင်းခန်းပျို့၊ ဘုံခန်း၊ ငရဲခန်းပျို့” တို့ကို အကုန်အကျခံကာ
ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ဖြူးပါရန် မြန်မာနိုင်ငံတော် ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့အား တောင်းပန်
သည့်အတိုင်း ယခုကဲ့သို့ စေတနာထက်သန်စွာနှင့် လိုက်လျောသည့်
အတွက် ကျေးဇူးဥပကာရ အထူးတင်လှပါသည်။

ပျို့ အမျိုးအစားကို အကြမ်းအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားလျှင်
သုံးမျိုးရပေသည်။ ပထမအမျိုးမှာ ဘုရားဟော တရားတော်ကို တိုက်ရိုက်
မှီး၍ စီကုံးသော ပျို့မျိုးပင် ဖြစ်သည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော
ပျို့ခြောက်စောင်ကား ဤပထမအမျိုးတွင် ပါဝင်သည်။ ဒုတိယအမျိုးမှာ
မနော်ဟရီပျို့၊ လောကနိတိပျို့တို့ကဲ့သို့ ဘုရားဟောပင် မဟုတ်လင့်ကစား
ထင်ပေါ်ကျော်ကြားသော ရှေးပညာရှိ သုခမိန်များ ရေးသားခဲ့သည့်
ကျမ်းကို မှီး၍ စပ်ဆိုသော ပျို့မျိုးကို ဆိုလိုသည်။ တတိယအမျိုးမှာ
ဂမ္ဘီသာရပျို့၊ ဩဝါဒထူးပျို့တို့ကဲ့သို့ စာဆိုပညာရှင်တစ်ဦး၏ ထွားထွား
ရင့်သန်သော ပင်ကိုဉာဏ်မှ ပေါက်ဖွားလာသည့် ပျို့မျိုးပင် ဖြစ်သည်။
အားလုံးကို ခြုံ၍ ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ပါမူလည်း ပျို့သုံးမျိုးစလုံးပင် မြန်မာ့
ယဉ်ကျေးမှု အစုစုကို ကျေးဇူးပြုနေကြပေသည်ဟု ယုံမှားကင်းစွာ
ဆိုအပ်လှသည်။

ဤကိုးခန်းပျို့မှာ သံဃရာဇာ ဘွဲ့တံဆိပ်ဖြင့် သာသနာပိုင်အဆင့် ထိ ချီးပင့်ကော်ရော် ကိုင်းညွတ်ပူဇော်ခြင်းခံရသော ရှင်မဟာ ရဋ္ဌသာရ အကျော် ဆရာတော်၏ အခေါင်တမ္ပတ် လက်ရာထွတ်ဖြစ်ပေရကား လောက၊ ဓမ္မ၊ ရာဇရေးရာ ဗဟုသုတအဖြာဖြာတို့နှင့်လည်း ပြည့်ဝ စုံလင်ပါဘိ၏။ သဒ္ဒ အတ္ထ သမ္ပန္န အလင်္ကာ ပင့်ရစ်သတ်ပုံနှင့် စကား သုံးနှုန်းမှု အရာတို့တွင် နည်းမှီစံပြုဖွယ် အတိနှင့်လည်း ပြည့်ဝပါဘိ၏။ သို့ကြောင့် နဝဒေး၊ နတ်သျှင်နောင်၊ စိန္တကျော်သူ၊ လက်ဝဲသုန္ဒရ၊ ဦးတိုး၊ ဦးစ၊ ဦးကြင်ဥ၊ ဦးပုည အစရှိသော နှောင်းခေတ် စာဆိုတကာတို့သည် ဩကာသ ကာယကံဖြင့် ရိုသေစွာ ရှိဦးပန်၍ တပည့်ခံကြရသည်ဖြစ် ကြောင်း ရေးသားလိုက်ပါသည်။

မောင်ဇမောင်

အထွေထွေ အုပ်ချုပ်တည်းဖြတ်သူ
 မြန်မာစာ ပါမောက္ခ၊ မြန်မာစာဌာန
 ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်

ရက်စွဲ ၆.၈.၅၆

Handwritten text in Burmese script, consisting of approximately 10 lines of cursive writing. The text is mostly illegible due to fading and blurring.

စကားညွှန်း မူ ၃-စောင်

ဤစတုမ္မသာရခေါ် ကိုးခန်းပျို့ကို တည်းဖြတ်ရာ၌ သက္ကရာဇ် ၁၂၁၉ ခုနှစ် တော်သလင်းလတွင် ရေးကူးပြီးစီးသော ဘားနဒ်ပိဋကတ်တိုက်ပေမူ၊ သက္ကရာဇ် ၁၂၈၅ ခုနှစ် တော်သလင်းလထုတ် မန္တလေးမြို့၊ ဟံသာဝတီတိုက်မူနှင့် သက္ကရာဇ် ၁၂၈၉ ခုနှစ်ထုတ် သထုံမြို့၊ ရွှေထုံနဂရာတိုက်မူတို့ကို တိုက်ဆိုင် ညှိနှိုင်းပါသည်။ မူအသီးသီးတို့တွင် ထူးထူးခြားခြား ပြောပလောက်အောင် ကွဲလွဲချက်များ မတွေ့ရပေ။ တွေ့ရသမျှသော ကွဲလွဲချက်တို့မှ ကောင်းနိုးရာရာကို ရွေးချယ်ကာ ပျို့စာကိုယ်၌ ထည့်သွင်း၍ မူကွဲကိုမူ အောက်ခြေ၌ ဖော်ပြထားပါသည်။ ဘားနဒ် ပိဋကတ်တိုက်ပေမူကို (ဘ)၊ ဟံသာဝတီတိုက်မူကို (ဟ)၊ ရွှေထုံနဂရာတိုက်မူကို (ထ) ဟူ၍ အမှတ်အသား ပြထားပါသည်။

ပျို့

ပျို့သည် လေးလုံးစပ်လင်္ကာတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ လင်္ကာဟူသည် ပါဠိဘာသာ 'အလင်္ကာရ' မှ ဆင်းသက်လာ၍ 'တန်ဆာဆင်ခြင်း' ဟူ

အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ တန်ဆာဆင်သည် ဟူရာ၌ အတ္တာ လင်္ကာရ အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖြင့် တန်ဆာဆင်ခြင်း၊ သဒ္ဒါလင်္ကာရ အသံဖြင့် တန်ဆာဆင်ခြင်းတို့ကို ဆိုလိုသည်။

မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် ရှေးကျလှသော တောင်တွင်း ဆရာ တော် အရှင်မဟာသီလဝံသ၏ ပါရမီတော်ခန်းပျို့သည်ပင် မူလက ပျို့ ဟု မတွင်ခဲ့ပေ။ ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် လင်္ကာဟုသာ အမည်တပ်ခဲ့ သည်။ အင်းဝသို့ရောက်မှ ယဉ်ကျေးဖွယ်ရာရှိအောင် နန်းတော်သူ၊ နန်းတော်သားတို့က ပျို့ဟူ၍ ပြောင်းလဲခေါ်ဝေါ်ကြခြင်း ဖြစ်သည်ဟု မှတ်သားရပေသည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ် စာဆိုအကျော် မန်လည်ဆရာတော်ဘုရား ကြီးကလည်း ဘုရားလောင်း မဃဒေဝမင်းကြီး၏ ကြောင်းရာထုပွတ် ကို ကဗျာလင်္ကာ ဖွဲ့ဆိုပြီးလျှင် ‘မဃဒေဝလင်္ကာသစ်’ဟု အမည်ပေး ခဲ့သည်။ အင်းဝခေတ် ရှင်အဂ္ဂသမာဓိအကျော် ရေးသားပြုစုခဲ့သော မဃဒေဝမင်းကြီး အကြောင်းကို ပြဆိုရာဖြစ်သည့် ‘မဏ္ဍိရ်ခန်းပျို့’ ခေါ် ပျို့တစ်စောင်တစ်ဖွဲ့ ထင်ရှားရှိပြီးဖြစ်သဖြင့် သူ၏ကဗျာကို “လင်္ကာသစ်” ဟု အမည်တပ်ဟန် လက္ခဏာ ရှိပေသည်။ ဤတွင် မန်လည်ဆရာတော်သည် ပျို့နှင့် လင်္ကာကို မခွဲခြားဘဲ သဘောတူ ထပ်တူ ယူဆကြောင်း ထင်ရှားလေသည်။

စင်စစ်အားဖြင့် မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် ထင်ရှားသော ပျို့၊ မော်ကွန်း၊ ဧချင်း၊ ရတု အစုစုတို့သည် လင်္ကာမှ ဖြာထွက်လာကြသော အဖွဲ့များသာ ဖြစ်ချေသည်။ စာဆို၏ လက်ထက်၌ ဖြစ်ပျက်သည့် အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကို နှောင်းလူတို့ သိမှတ်ကြစေရန် ရည်သန် ဖွဲ့ဆိုလျှင် မော်ကွန်း၊ ဘုရင့်သားတော် သမီးတော်များ၏ ဧယင် မင်္ဂလာ ဆင်ယင်ကျင်းပသည့် ပွဲသဘင်၌ ကျူးရင့်သီဆိုရန် ရေးစပ်လျှင် ဧချင်း၊

ဥတုသုံးလီ၌ သဘာဝဓမ္မ၏ သာယာပုံကို စီကုံးလျင် ရတု ဟူ၍ ခွဲခြား
ခေါ်တွင်သည့်နည်းတူ အကြောင်းအရာ၊ ဇာတ်ဝတ္ထုပုံပြင် တစ်ခုခုကို
အသံနှင့် အနက် အဆင်တန်ဆာတို့နှင့် ပြည့်ဝစုံလင်စေလျက် နှစ်သက်ဖွယ်၊
ကြည်နူးဖွယ်၊ နားဝင်ပီယံဖြစ်ဖွယ်ကောင်းအောင် ပိုဒ်ရေပေါင်းများစွာ
ဖြင့် ခြယ်လှယ်သီကုံး နှုန်းဖွဲ့ထားသည်ကိုပင် ပျို့ဟု ခေါ်ဆိုလေ
သည်။

ပျို့ ဟူသော စကားကို ပင်းယခေတ်၌ အစောဆုံး တွေ့ရ၏။
ပင်းယ လေးစီးရှင်ကျော်စွာ ခေါ် သီဟသူမင်းလက်ထက် စတုရင်္ဂဗလ
အမတ်ကြီးသည် အဘိဓမ္မာ ခဲရာခဲဆစ်တို့ကို “ရွှေဘဝါးတော်အောက်”
အစချီသော ရတုကဗျာဖြင့် ပုဂံမြို့ ရွှေစည်းခုံဘုရားအနီး၌ သီတင်းသုံး
တော်မူသော ဆူးတွင်းပစ် ဆရာတော်အား မေးလျှောက်ခဲ့ရာ ဆရာတော်က
‘နှုတ်မင်္ဂလာပျို့ဖြင့် မေးသည်ကို ကဗျာ၊ လင်္ကာ၊ ပျို့ဖြင့်သာ ဖြေလျှင်း
ပေအံ့’ ဟု ပဋိညာဉ်ပြုတော်မူသော စကားရပ်၌ ပါရှိပေသည်။

ပျို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပညာရှိ အသီးသီးကို အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ
ကြံဆ ကြသည်။ ဝေါဟာရလိနတ္ထ ဒီပနီတွင် “မနံ ပိနေတိတိ ပျို့”
ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုကာ၊ “ယံ ကာဗျံ၊ အကြင်ကဗျာသည်၊ မနံ၊ စိတ်ကို၊
ပိနေတိ၊ နှစ်သက်စေတတ်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့် တံ ကာဗျံ၊ ထိုကဗျာသည်
ပျို့၊ ပျို့မည်၏။” ဟု ဖွင့်ဆိုထားရာ စိတ်နှလုံးကို ယူကျုံးစွဲမက်
နှစ်သက်စေတတ်သော အဖွဲ့အနွဲ့မျိုးကို ပျို့ဟု ဆိုလိုလေသည်။

ကဗျာဗန္ဓာသာရ ကျမ်းတွင်ကား ပျို့ဟူသောစကား၏ အနက်ကို
ပြည့်ဖြိုးခြင်း၊ ထွန်းပခြင်း၊ နှစ်သက်ကြည်လင်စေခြင်း၊ ကြန်အင်ပြည့်စုံ
ကောင်းမြတ်ခြင်း၊ ပျိုငယ်ခြင်း၊ ပျို့အန်ခြင်း၊ ပျို့ကျမ်း ဟူ၍ ၇ မျိုး
ခွဲခြား ပြဆိုပြီးလျှင် ဖတ်နာကြည့်ရှုသူတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ယူကျုံးသည့်

၁။ ကဗျာသာရတ္ထသဂြိုဟ် စာမျက်နှာ ၁၄၇-၁၄၈။

အသွင်၊ ကြည်လင်နှစ်သက်စေသော ကဗျာကိုပင် ပျို့ဟု ခေါ်ဆိုကြောင်း ဖော်ပြလေသည်။

ကဝိဘာရတီကျမ်းကမူ ပျို့ဟူသည် နှစ်သက်ရွှင်ပျ အားရတင်းတိမ် ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော အဖွဲ့ဖြစ်သည်ဟု ဆို၏။

အချို့ပညာရှိတို့က မြန်မာစကား “ပို့” မှ ယပင့်တိုးကာ ပျို့ ဖြစ်လာသည်။ ရှေးပုဂံကျောက်စာတို့တွင် “ပန်ခီ” မှ “ပန်းချီ” “စာခီ” မှ “စာချီ” “ကီကြ” မှ “ကျိကြ” အသီးသီးဖြစ်လာဘိ သကဲ့သို့ အသံထွက် ပျော့ပျောင်းစေရန်အတွက် ယပင့်တိုးလာခြင်း ဖြစ်၍ မို့မောက် ပြည့်လျှမ်းခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ပျို့ ဟူသည် တရားအဆီအနှစ်များနှင့် ပြည့်လျှမ်းနေသော ကဗျာပင် ဖြစ် သည်ဟု ယူဆကြကုန်သည်။

အချို့ကမူ ပို့ဆောင်အပ်သောကြောင့် ပို့ ဟုခေါ်ရာမှ ပျို့ ဖြစ် လာသည် ဟု ယူဆကြ၏။ တရားအဆီအနှစ်တို့နှင့် ပြည့်လျှမ်းဖြာစည်၍ နိဗ္ဗာန်ရွှေပြည်သို့ ပို့ဆောင်သော ကဗျာဟု ဆိုလိုဟန် လက္ခဏာ ရှိပေ သည်။

ပါဠိသန်သူ အချို့ကလည်း ပီဏသဒ္ဒါမှ ပျို့ဖြစ်လာသည်ဟု ကြံဆကြသည်။ ပီဏမှ ပျို့သို့ ပြောင်းလဲလာရန်မှာ အလှမ်းဝေးလှသော ကြောင့် အတွေးခေါင်လွန်းသည်ဟု ထင်မြင်မိပေသည်။

ထို့ကြောင့် ပျို့ ဟူသည် အကြောင်းအရာ၊ ဇာတ်ဝတ္ထုပုံပြင် တစ်ခုခုကို အသံနှင့် အနက် အဆင်တန်ဆာတို့နှင့် ပြည့်ဝစုံလင်စေလျက် နှစ်သက်ဖွယ်၊ စိတ်ကြည်နူးဖွယ်၊ နားဝင်ဝိယံဖြစ်ဖွယ်ကောင်းအောင် ပိုဒ်ရေပေါင်းများစွာဖြင့် ခြယ်လှယ်သီးကုံးထားသော အဖွဲ့ပင် ဖြစ် သတည်း။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ အတ္ထုပ္ပတ္တိ

အင်းဝဘုရင် ဒုတိယမင်းခေါင်၏ ခမည်းတော် ပြည်စုန်မင်း မဟာသီဟသူရ နန်းတက် သက္ကရာဇ် ၈၃၀ ပြည့်နှစ် ဝါဆိုလတွင် စာဆိုကျော် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ ဆရာတော်အလောင်း မောင်မောက်ကို ရတနာပူရ အင်းဝနေပြည်တော်၌ မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်လေသည်။ ခမည်းတော်မှာ ဟံသာဝတီပြည် မွန်ဘုရင်မ ရှင်စောပု၏ တူသမက် ဖြစ်သူ ပုသိမ်မြို့စား ဗညားအိမ်၏ မြေးတော် ဓမ္မပါလ အမတ်ဖြစ်၍ မယ်တော်မှာ ရတနာပူရ အင်းဝမြို့ ပထမမြို့တည်၊ နန်းတည် ဘုရင် သတိုးမင်းဖျား၏ သမီးတော် စောနန်း၏ မြစ်ဖြစ်လေသည်။ အသက် ၅ နှစ်အရွယ်မှစ၍ ရွှေနန်းတော်တွင်း၌ မင်းညီ မင်းသားတို့နှင့် အတူ ပညာသင်ကြားခဲ့ရ၏။ ၈ နှစ်အရွယ်တွင် ခမည်းတော် မယ်တော်တို့ က ဒုတိယမင်းခေါင်အား သားအမှတ် မွေးမြူရန် အပ်နှံကြ၏။ ကဗျာဉာဏ် ရင့်သန်သည့်အလျောက် အသက် ၁၀ နှစ်အရွယ်၌ ဒုတိယမင်းခေါင်၏ သမီးတော် ၃ ပါးကို နားထွင်းမင်္ဂလာ ဆင်ယင်ကျင်းပသည့် ပွဲသဘင် တွင် ‘အိုဘယ့်ဘယ်၊ အိုဘဲ့သမီးတော်၊ နတ်သော်ပုံမယွင်း’ ‘အိုဘယ့်ဘယ်၊ အိုဘဲ့သမီးတော်၊ ရွှေလျော်သွန်းပုံဆင်း’ ‘အိုဘယ့်ဘယ်၊ အိုဘဲ့သမီးတော်၊

စန္ဒော်လနယ်ဝင်း^၁ ဟူသော ကဗျာ ၃ ပုဒ်ကို ရုတ်တရက် ရှောင်တခင် သီကုံး တင်ဆက်ခဲ့လေသည်။

ရှင်သာမဏေ ဝတ်ပြီးသည့်နောက် ရှင်ရဋ္ဌသာရ ဘွဲ့ခံ မောင်မောက် သည် နောင်တော် ဝရစက္ကပါလ မထေရ်ထံ ပညာသင်ကြား၍ အခြေခံရခဲ့၏။ ပိဋကတ် ကျမ်းဂန် တတ်ပွန်လိမ္မာသော သီဟိုဠ်ရောက် ဆရာတော်ဘုရား ကြီးထံတော်တွင် ဆက်လက်၍ ပညာဆည်းပူးရာ ဉာဏ်ရည် ဉာဏ်ဆွေး ထက်မြက်ကောင်းမွန်လှသဖြင့် ပိဋကတ် ၃ ပုံ၊ ဆန်း၊ အလင်္ကာ သဒ္ဒါ နိတိနှင့် တကွ ဗေဒင်ကျမ်း အရုပ်ရုပ်တို့ကို တစ်ဖက်ကမ်းခပ် တတ်မြောက် တော်မူသည်။ အရိယာနယ်ဝင် သူတော်စင်ဓလေ့ဖြင့် တရားဓမ္မကွန်ကို သင်အံကျက်မှတ်၍နေသော စာဆိုအရှင်၌ သာသနာ့ဘောင်တွင် မမွေ့နိုင်အောင် နောက်ဆံတင်းရသော အကြောင်းတစ်ရပ် ရှိခဲ့သည်။ ‘ဝဏ္ဏပဘာ’ အစချီသော စာဆို၏ မယ်ဘွဲ့ရတုပိုဒ်စုံကို လေ့လာလျှင် ဒေဝဏ္ဏရာနတ်ကညာတမျှ ချောမောလှပသူတစ်ဦး၏ ရုပ်သွင်ကို နုယဉ် ဆန်းသစ်သည့် စကားလုံးကလေးများဖြင့် ခြယ်မှုန်းထားကြောင်း တွေ့ရ ပေလိမ့်မည်။ ထိုသူကား အခြားမဟုတ် စာဆို၏ ငယ်ချစ် မြနားတောင်းရှင် အလှဘုရင်မကလေးပေတည်း။

စာဆိုသည် ငယ်ကျွမ်းဆွေ ဝဏ္ဏပဘာ လှကလျာနှင့် မေတ္တာမျှစဉ် အခါက အချစ်နတ် ဖမ်းစားခြင်းခံရသော ငယ်ရွယ်သူတို့ ဓမ္မတာအလျောက် ဆရာ မိဘ ကွပ်ဆုံးမသည့် စကားကို မနာယူခဲ့ပေ။ အိမ်ရှင်အစစ် ဖြစ်စေအံ့ဟု မှန်းထားသူ၊ သူ၏ ငယ်ကျွမ်းဆွေကလေးနှင့် နှစ်ကိုယ်ယှဉ်တွဲ ချစ်ပွဲဝင်ရမည့်အရေးကိုသာ ရှေးရှုခဲ့သည်။ ဝေးလံလှစွာသောခရီး တော ကြီး မျက်မည်းကို ဖြတ်ကျော်လျက် သန်းခေါင်အချိန်ဟူ၍လည်း မရှောင် မလွှဲ၊ သန်းလွဲအချိန်ဟူ၍လည်း အမှတ်မထား၊ စွန့်စွန့်စားစား သွားရောက်

၁။ ကဗျာသာရတ္ထသင်္ဂြိုဟ် စာမျက်နှာ ၁၁၁။

ကာ ချစ်သူနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့လေသည်။ ရဟန်းဘောင်သို့ ဝင်ရောက်ပြီးသည့် နောက်၌လည်း ငယ်ကျွမ်းဆွေအတွက် ချီတုံချီတုံ အာရုံထွေပြားလျက် အချစ်နှင့် သာသနာ နှစ်ဖြာတို့ စပ်ကြားတွင် ဗျာများခဲ့ရသည်။ နောက်ဆုံး၌ စာဆိုသည် သာသနာ့ အဇာနည် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးပီပီ အပ်တိတစ်သွား တစ်ဆံ ဖျားမျှ အာရုံမမှားရအောင် ကြိုးစား၍ စိတ်ကို ထိန်းသိမ်းတော်မူပြီး လျှင် ကြေးနှင့်ရွှေ ဂဟေမစပ်သကဲ့သို့ သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းမြတ် ဘဝနှင့် မာတုဂါမတို့ကား အပ်စပ်ခြင်း မရှိလေစွတကားဟု တရားသံဝေ ယူလျက် သံယောဇဉ် နောင်အဖွဲ့မှ ရုန်းထွက်တော်မူခဲ့လေသည်။ ထို အကြောင်းကို စာဆိုသည် ‘ပုရေနိသင်’ အစချီသည့် မယ်ဘွဲ့ရတု ပိုဒ်စုံ တွင်-

“ပုရေနိသင်၊ ဆက်တိုင်းကြင်၍၊ အိမ်ရှင်အစစ်၊ ငယ်ကျွမ်း ချစ်နှင့်၊ ထပ်ရစ်လက်သင်၊ ထုံးစတွင်၌၊ ဆွေးငင်ကြမ္မာ၊ ဝါသနာ ကြောင့်၊ ဆရာမိဘ၊ ကွပ်ဆုံးမလည်း၊ ချစ်စထုံးနှောင်၊ ပျော်ရအောင် ဟု၊ သန်ကောင်မဟူ၊ အတူယှဉ်နွဲ့၊ သန်လွဲမခန့်၊ အသက်စွန့်၍၊ ဝေးခွန့်ခရီး၊ ချုံကြီးတောစုံ၊ ဝါးရုံ ဝါးစေး၊ သစ်ကျားဘေးကို၊ မတွေးဆံဖျား၊ မလေးစားတည့်၊ တရားသံဝေ၊ အောက်မေ့ချေ သော်၊ ကြေးရွှေဂဟေ၊ မစပ်ချေသို့၊ စာပေတတ်ပွန်၊ ဓမ္မကွန်နှင့်၊ ကျမ်းဂန်သိမြောက်၊ ပဉ္စင်းရောက်ကာ၊ ထပ်လှောက်ကြင်ဖွယ်၊ ရှေးသောနှယ်ကို၊ အဘယ်ကြိုးရှာပေတော့မည်။”

ဟူ၍ ပြဆိုခဲ့ပေသည်။ လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်ကို ခုံမင်နှစ်သက်သည့် အရွယ်ပင် ဖြစ်လင့်ကစား အချစ်၏ ကျော့ကွင်းမှ လွတ်ကင်းအောင် ရှောင်ခွာလျက် သာသနာ့ရိပ်မြုံ၌ ချမ်းမြေ့စွာ ခိုလှုံခဲ့သော စာဆိုအရှင်၏ စိတ်ဓာတ်ကား အံ့ချီးဖွယ် ကောင်းလှပါပေ၏။

အရှင်သည် သက်တော် ၁၆ နှစ်တွင် ဇာတ်ကြီးဆယ်ဘွဲ့ အပါအဝင် ဘူရိဒတ်ဇာတ်ကိုမှီး၍ ဘူရိဒတ်လင်္ကာကြီးကို စပ်ဆိုသီကုံးခဲ့ရာ လောကီ

ရေး၌ အာရုံစူးစိုက်ခိုက်ဖြစ်သဖြင့် ဓမ္မကြောင်းထက် လောကကြောင်းကို ပိုမိုအရေးထားကာ ဖွဲ့နွဲ့သည်ကို တွေ့ရ၏။ အလောင်းတော် ဘူရိဒတ် နဂါးမင်း၏ မယ်တော် သမုဒ္ဒဇာ မိဖုရားကြီးသည် အိပ်မက်ဆိုးကို မြင်မက်သောကြောင့် လူ့ပြည်သို့ သွားရောက်၍ ဥပုသ်ကျင့်သုံးနေသော သားတော် ဘူရိဒတ်အတွက် ရတက်မအေး ပူဆွေးသောက ရောက်ဟန်ကို စာရှုသူတို့ စိတ်အာရုံ ညွတ်နှူးလောက်အောင် ကရုဏာရသ ပြည့်ဝစွာ သိကုံးခဲ့ပေသည်။

ဘူရိဒတ် လင်္ကာကြီးတွင် ဇာတ်ပေါင်းခန်း မပါသေးသဖြင့် သက္ကရာဇ် ၈၅၆ ခုနှစ်၌ ဘူရိဒတ် ဇာတ်ပေါင်းခန်းပျို့ကို စပ်ဆိုတော် မူသည်။ လောကုတ္တရာဆိုင်ရာ ပညာဗဟုသုတ အတော်အသင့် စုံလင်ချိန်၌ စပ်ဆိုထားသည် ဖြစ်သောကြောင့် တရားအဆီအနှစ်တို့ ပြည့်ဝလျက် ရှိသည်ကို တွေ့ရ၏။ အလမ္ဗာယ်ပုဏ္ဏား နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းခြင်းကို ခံရသော ဘူရိဒတ် နဂါးမင်း၏ ပြည်တော်ဝင်ခန်းတွင် သူအို၊ သူနာ၊ သူသေ အစရှိသည့် နတ်၏ တမန်ငါးပါးအကြောင်းကို ဖွဲ့ဆိုထားရာ လက္ခဏာရေး သုံးပါးကို ပြက်ပြက်ထင်ထင် သိမြင်၍ သံဝေဂရဖွယ် ကောင်းလှ၏။ ထိုပျို့၌ အရှင်သည် ပုဏ္ဏားတို့၏ အယူဝါဒကို အပြင်း အထန် ရှုတ်ချ စပ်ဆိုတော်မူသေးသည်။ လူအများအား ဗေဒင်၊ စုန်း၊ နတ်တို့ကို ယုံကြည်ကိုးစားခြင်းဖြင့် အချိန်မဖြုန်းကြဘဲ ရတနာသုံးပါးကို ဆည်းကပ်ကြရန် ကြီးမြတ်သော ကရုဏာတော်ဖြင့် နှိုးဆော်တိုက်တွန်း ခဲ့ပေ၏။

သက္ကရာဇ် ၈၄၂ ခုနှစ်တွင် နန်းတက်တော်မူသော အဝဘုရင် ဒုတိယမင်းခေါင်သည် စာဆိုအရှင်အား သားအမှတ် ကျွေးမွေးစောင့် ရှောက်ခဲ့သည်သာမက ရဟန်းဘောင်သို့ ဝင်ရောက်သောအခါ၌လည်း ကျောင်းဆောက်၍ တင်လှူကိုးကွယ်တော်မူသည်။ တောင်တွင်းရွှေပြည်မှ

ကြွရောက်လာသည့် ပေလေးပင် ရှင်လေးပါးသိုက်ဝင် စာဆိုကျော်
 အရှင်မဟာသီလဝံသအားလည်း ဘုရင်မင်းခေါင်သည် တသီးတခြား
 ကျောင်းဆောက်လှူဒါန်း၍ ပစ္စည်းလေးပါး ဒါယကာခံတော်မူသည်။
 နေပြည်တော်ဆရာ အရှင်မဟာရဋ္ဌသာရနှင့် တောင်တွင်းဆရာတော်
 အရှင်မဟာသီလဝံသတို့မှာ စာဆိုပြိုင်ဘက် ဖြစ်ကြ၏။ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်
 နှစ်ဦးတို့ အပြိုင်အဆိုင် စပ်ဆိုသီကုံးခဲ့သော ပျို့၊ ကဗျာ၊ လင်္ကာ၊ ရတု
 အစုစုတို့သည်ကား မြန်မာစာပေ ဂန္ထဝင်တွင် စံတင်ထိုက်သည့် အဖွဲ့
 များပေတည်း။ ပစ္စည်းလေးပါး ဒါယကာ ဒုတိယမင်းခေါင်၏ လျှောက်ထား
 ပန်ကြားချက်အရ ဆရာတော် အရှင်မဟာရဋ္ဌသာရသည် စတုဓမ္မသာရ
 ခေါ် ကိုးခန်းပျို့ကို စီကုံးတော်မူသည်။ ဤအကြောင်းကို ကိုးခန်းပျို့
 နိဂုံး ပိုဒ်ရေ ၄ တွင်-

“ဟတ္ထိပါလာ၊ ဇာတကဟု၊ ဓမ္မမြုတော၊ ဟောကြားပေသော်၊
 တဲနေရပ်အောင်၊ သာစည်ဘောင်တွင်၊ မင်းခေါင် ဒုတိယ၊ တို့
 မွေးဘလျှင်၊ နားဝင်ငြိမ့်ငြိမ့်၊ နှစ်သိမ့်ကြည်စွာ၊ တောင်းပန်ထွာ
 သည်၊ တန်ဆာဆင်စီမ့် သောကြောင့်တည်း”

ဟူ၍ ပြဆိုတော်မူ၏။ ထိုမင်းနတ်ရွာမစံမိပင် စာကိုးခန်းကို စပ်ဆိုပြီးစီး
 ခဲ့သည်။ ရွှေနန်းကြော့ရှင်လက်ထက် သက္ကရာဇ် ၈၈၅ ခုနှစ် တပို့တွဲ
 လဆန်း ၁၂ ရက် စနေနေ့၌ စာကိုးခန်းကို ပုရပိုက်ပေါ်တွင် အက္ခရာ
 တင်၍ ပြီးစီးလေသည်။ ကိုးခန်းပျို့ နိဂုံး ပိုဒ်ရေ ၈ တွင်

“အစွန်းငါးခု၊ ပသျှူအဋ္ဌ၊ ဒီဃသက္ကရာဇ်၊ ရောက်လစ်သော
 ခါ၊ တရာသီတည်း၊ ကုံတွင်ချည်းလျှင်၊ ဝေးစည်းဂြိုဟ်စု၊
 ပေါင်းလုနီးနီး၊ မိုးစည်တီးသို့၊ သီးသီးနွဲ့ချောက်၊ ကိန်းခန်း
 လျှောက်ဖြင့်၊ မြောက်ခွင်တရက်၊ စစ်ကိုင်းဘက်က၊ ကြက်ယက်
 အင်းဝ၊ ညွတ်မျှကမ်းနား၊ မအားခြေချ၊ ကူးကြဆဲဆဲ၊ တပို့တွဲ၌၊

ရောင်ကဲပဝင်း၊ လမင်းဖြူစင်၊ ထွန်းထင်ပြီပြီ၊ တစ်ဆယ့်နှစ်ရက်၊
 လက်ကားမကာရ၊ ပြီသစဉ်းမြတ်၊ နက္ခတ်ရောဟဏီ၊ တိထိဆယ်
 စေ၊ စနေနေ့ဝယ်၊ ထိုရွှေမလှဲ၊ နေမြဲတိုင်းပင်၊ မေတ္တာရွှင်လျက်၊
 စာသင်ပြတ်စဉ်၊ ကျက်လျှင်နှုတ်လွတ်၊ အပြီးသတ်၍၊ ရေးမှတ်
 ပုရပိုက်၊ တင်တုံလိုက်မှ၊ သောင်းတိုက်ဇေမ္မူ၊ လူတို့နာခန့်၊ ပညာ
 ဖြန့်သည်၊ နိုးနန့် နှလုံး မပြောင်းတည်း”

ဟူ၍ ပုရပိုက်ပေါ်တွင် အက္ခရာတင်၍ ပြီးစီးသည့် အချိန်ကို ပြည့်န်
 တော်မူသည်။ ရွှေနန်းကြော့ရှင်နှင့် အရှင်မဟာရဋ္ဌသာရတို့ကား ငယ်စဉ်က
 နန်းတွင်း၌ အတူတကွ ကြီးပြင်းလာရသော ငယ်သူငယ်ချင်းများပေတည်း။
 ဘုရင်အဖြစ်သို့ ရောက်သောအခါ ရွှေနန်းကြော့ရှင်သည် ငယ်ပေါင်း
 ဆရာတော် အရှင်မဟာရဋ္ဌသာရအား ကျောင်းဟောင်းတွင် ကျောင်းသစ်
 ဆင့်ကာ တင်လှူကိုးကွယ်၍ ပစ္စည်းလေးပါး ဒါယကာ ခံတော်မူသည်။
 ထိုအကြောင်းကို သံဝရပျို့ နိဂုံးပိုဒ်ရေ ၁ ၌-

“ဘုန်းသန် နရပတိ၊ ထွတ်တိုင်ပြီလည်း၊ တမိတဘ၊ မပြား
 ကြသို့၊ ယှဉ်ထလက်တွဲ၊ မကွဲမကွေ၊ တစ်နေရာတည်း၊ နေလည်း
 နေလေ့၊ တွေ့လည်း တွေ့ချင်၊ မြင်လည်း ကြည်ချစ်၊ ငယ်ကျွမ်းဖြစ်၍၊
 ကျောင်းသစ်ဆင့်လောင်း၊ ကျောင်းဟောင်း မလပ်၊ နှစ်ဆွမ်းကပ်
 ၏”

ဟူ၍ ဖော်ပြတော်မူခဲ့သည်။

လောက၌ ဖြစ်ပြန် ပျက်ပြန် လောကဓံတရားတို့သည်ကား
 မည်သူအားမျှ ချမ်းသာခွင့် မပေး၊ ပြေး၍လည်း မလွတ်သာ၊ သုံးဆယ့်
 တစ်ဘုံတွင် ကျင်လည်သည့် သတ္တဝါမှန်သမျှ ကြုံရမြဲ ဓမ္မတာ ဖြစ်ချေသည်။
 နတ်နန်းဝေယန် ဘုံပိမာန်နှင့်မခြား ထွေပြားတင့်တယ် ဆန်းကြယ်ကြော့
 မော့သည့် ရွှေနန်းတော်၏သခင် ဘုရင်နရပတိသည် သက္ကရာဇ် ၈၈၆

ခုနစ်၌ မိုးညှင်းစော်ဘွားစလုံနှင့် ပြည်ဘုရင်သတိုးမင်းစောတို့ ပူးပေါင်း
 တိုက်ခိုက်ခြင်းကို ခံရသဖြင့် နေပြည်တော်မှ ထွက်ခွာတိမ်းရှောင်တော်
 မူရချေသည်။ ဆယ့်နှစ်ရာသီ ပွဲတော်တို့ဖြင့် ခြိမ်းခြိမ်းသဲသဲ ညံ့မစဲခဲ့သော
 ရွှေဝပြည်ကြီးကား ပျက်စီးခဲ့ချေပြီ။ ထိုအခိုက်တွင် ပြည်ဘုရင် သတိုး
 မင်းစောသည် ဆရာတော် အရှင်မဟာရဋ္ဌသာရအား ပြည်မြို့သို့ လိုက်ပါ၍
 သီတင်းသုံးရန် လျှောက်ထားတောင်းပန်လေသည်။ အရှင်မြတ်လည်း
 အင်းဝ၌ ဆက်လက်နေထိုင်ရန် မသင့်သဖြင့် ပင့်ဆောင်ရာသို့ လိုက်
 တော်မူသည်။ ပြည်မြို့သို့ ကြွတော်မမူမီ ပုရပိုက်ပေါ်တွင် အက္ခရာတင်၍
 ပြီးစီးခဲ့သော ကိုးခန်းပျို့ကို ဖတ်ရှုနေကြသည့် တပည့်များထံမှ ပြည်
 လည်တောင်းယူရာ ရှေ့ရှစ်ခန်းကိုသာ ရတော်မူ၏။ နောက်ဆုံး ဇာတ်ပေါင်း
 ခန်းကိုမူ ပြန်လည်၍ မရခဲ့ပေ။ ပြည်မြို့သို့ရောက်လျှင် ဇာတ်ပေါင်း
 ခန်းကို အသစ်ထပ်မံ ရေးသား၍ သက္ကရာဇ် ၈၈၈ ခုနှစ်တွင် ပြီးစီးခဲ့၏။
 ၃ နှစ်ကြာမျှ တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်နေသည့် ဇာတ်ပေါင်းခန်းကိုလည်း
 စစ်ကိုင်းမြို့နေ တပည့်များထံမှ ပြန်လည်ရရှိတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့်
 အရှင်က မိမိ၏ ဇာတ်ပေါင်းခန်းသည် ဗုဒ္ဓဇောသုပုတ္တိကျမ်းလာ ရှင်
 ဗုဒ္ဓဇောသ၏ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းနှင့် တူသည်။ ရှင်ဗုဒ္ဓဇောသသည် ဝိသုဒ္ဓိ
 မဂ်ကျမ်းကို ပထမရေးသား ပြီးစီးသောအခါ သိကြားမင်းက ဝှက်ထား
 သည်။ ဒုတိယအကြိမ် ရေးသားပြီးစီးသည့် အခါလည်း သိကြားမင်းပင်
 ဝှက်ထားပြန်သည်။ တတိယအကြိမ် ရေးသားပြီးစီးမှ ယခင်ဝှက်ထားသော
 ကျမ်းနှစ်စောင်ကို ပြန်၍ပေးလေသည်။ ဤအကြောင်းကို ပြဆိုလို၍
 ကိုးခန်းပျို့ နိဂုံး ပိုဒ်ရေ ၉ တွင်

“ဗုဒ္ဓဇောသာ၊ ဆရာထေရ်မြတ်၊ ကဝိထွတ်လျှင်၊ ပိဋကတ်
 နှုတ်၊ နက်စံထုတ်သား၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ သစ်စက်စက်ကို၊ သိုဝှက်သိကြား၊
 ကွယ်ရာထားမှ၊ စီးပွားရှာရှာ၊ နှင်းပြန် လှာသို့၊ ဤစာဇာတ်ပေါင်း၊

သုံးနှစ်အောင်း၍၊ အကြောင်း မသိ၊ ပျောက်ဖွယ်ရှိလျက်၊ ဇာတိရှိက်
 ရာ၊ နန်းဖွင့်ခါနှင့်၊ ကြမ္မာချိန်သင့်၊ လင့်သောကြိုက်ဝယ်၊ တစ်တိုက်
 စကြဝဠာ၊ ကျွန်းချာနှိပ်နင်း၊ မင်းတို့ စီးတန်၊ မှန်သည် လက္ခဏာ၊
 အင်္ဂါကြန်ရုံ၊ စွယ်စုံပျိုလူး၊ ဝှေ့စူးရဲမာန်၊ လျင်ထန် သန်ကြွား၊
 စွမ်းအား ခြင်္သေ့၊ လှမြေ့ဆင်းရောင်၊ ငွေတောင်အတူ၊ ဆင်ဖြူပေါက်
 ကြီး၊ ရမြောက်ပြီးသော်၊ ဝေးနီးပြောင်ပြောင်၊ တန်ခိုးရောင်ဖြင့်၊
 ရန်မှောင် ဖျောက်ပယ်၊ ပင်လယ်ချောက်မွေ၊ သရေခေတ္တရာ၊
 မြစ်ညာအင်းဝ၊ မြန်မာ့တိုင်းလုံး၊ ယူကျုံးနိုင်ငံ၊ နေလစံသို့၊
 မောင်နှံလွမ်းမိုး၊ နှစ်ပြည်စိုးသား၊ မင်းရိုး မင်းသား၊ မင်းတရား၏၊
 ရွှေနားတန်ဆာ၊ ရတနာဟု၊ သဒ္ဒါ နှိုးဆော်၊ နတ်များဖော်သည်၊
 ဘုန်းတော်အတုမဲ့တောင်းတည်း’

ဟူ၍ စပ်ဆိုတော်မူသည်။

စာဆိုအရှင် ပြည်မြို့သို့ ရောက်စဉ် ပုထိုးကျောင်း၊ တောင်ခွင်
 ကျောင်း၊ မင်းတုန်းကျောင်းတို့ကို ဆက်ကပ်လှူဒါန်းခြင်း ခံရသည်။
 ထို့နောက် ပြည်ဘုရင် သတိုးမင်းစောသည် အရှင်အား ဆတက်ထမ်းပိုး
 သဒ္ဒါတိုးသဖြင့် သံဃရာဇာ ဘွဲ့တံဆိပ်ကို ဆက်ကပ်၍ သာသနာပိုင်
 အဖြစ် ချီးမြှောက်တော်မူသည်သာမက ရွှေဆံတော်ဘုရား မြောက်ဘက်ရှိ
 ထီးဖြူရုံကျောင်းကြီးနှင့် တပြက်သာကျောင်းတို့ကို ထပ်လောင်း၍
 လှူတော်မူပြန်သည်။ ရဟန်းပရိက္ခရာ အစုံအလင်၊ ထမ်းစင်သန်လျင်းနှင့်
 တကွ ဝတ်ချက်၊ ထီးစွဲ၊ ရေခပ်ကျွန်အစု၊ အသင်းတို့ကိုလည်း လှူဒါန်း
 တော်မူ၏။ ထိုအကြောင်းကို သံဝရပျို့ နိဂုံး ပိုဒ်ရေ ၁ တွင်

“ဆင်ဖြူ သခင်၊ နတ်ရှင်မင်းစိုး၊ လွန်မြတ်နိုး၍၊ ပုထိုးတောင်
 ခွင်၊ မင်းတုန်းတွင်၌၊ ကျောင်းထင်သုံးပါး၊ ရှေးဖျားလှူပြီး၊
 ကြီးသည့်အရာ၊ မြောက်ထိုက်စွာဟု၊ မဟာသဃ် ရာဇာ၊ မည်သာ

အကျော်၊ သမိုက်ခေါ်မှ၊ ဆံတော်ရှင်မြောက်၊ ဆောက်တည်သခံမ်း၊
 ထီးဖြူငြိမ်း၌၊ စည်းကွမ်း၊ လက်ဖက်၊ နှစ်ခွက် ဟင်းထူး၊ စား
 တော်ဦးနှင့်၊ သင်ဖြူးယွန်းဖြစ်၊ ကညစ်ဂေါ်လီ၊ လုံးညီ ရောင်ဘိတ်၊
 သပိတ်သံလုပ်၊ ပိတ်အုပ် သင်္ကန်း၊ ရဟန်းပရိက္ခရာ၊ စေ့စုံစွာလျှင်၊
 ဝိသာရဒ၊ ဆင်လှ စွယ်ရှင်၊ ဖြူစင်ယပ်ဝန်း၊ အဆန်းတကြယ်၊
 ပင်လယ်သခံ၊ စသည် မကျန်၊ အိပ်ဘက်တွင်းပြင်၊ ထမ်းစင်ဆောင်ရွက်၊
 ဝတ်ချက် ထီးစွဲ၊ အမြဲ ရေခပ်၊ လှူကျွန်အပ်၏၊ ဆောင်းစပ်ခါ
 ချိန်၊ ကထိန်မချွတ်၊ သဒ္ဓါညွတ်၍၊ ဂူထွတ်တရက်၊ တပြက်သာ
 ကျောင်း၊ နှစ်တန်လောင်းသော်၊ ရှေးနှောင်းငါးကြိမ်၊ စည်းစိမ်
 ငါးရပ်၊ ငါးကျောင်းထပ်၏”

ဟူ၍ ပြဆိုတော်မူသည်။

အရှင်သည် ဒကာရင်း ဖြစ်သူ ရွှေနန်းကြော့ရှင် စစ်ပွဲတွင်
 ကျဆုံး၍ ရှမ်းမင်းတို့ အင်းဝ၌ အုပ်စိုးကြောင်း ကြားသိရသဖြင့် အင်းဝ
 သို့ ပြန်ရန် အကြံကို စွန့်လွှတ်ကာ ပြည်မြို့၌ပင် ဆက်လက်၍ သီတင်း
 သုံးတော်မူသည်။ ဆင်ဖြူရှင် သတိုးမင်းစော နတ်ရွာလား၍ သားတော်
 ဘုရင်ထွေး နန်းတက်သောအခါ၌လည်း အရှင်အား ခမည်းတော် နည်းတူ
 ကြည်ညိုသဖြင့် ပြည်မြို့နှင့် ရွှေတောင်မြို့အကြားရှိ အခွန်တစ်သောင်း
 ထွက်သော ဥယျာဉ်တော် နှစ်ရပ်အတွင်း လေးမျက်နှာ တံတိုင်း မီးတား
 ကာရံလျက် တန်ဆောင်း၊ ဓမ္မအိမ်၊ သိမ်၊ အရံကျောင်းပေါင်းများစွာနှင့်
 တကွ သုံးထပ်ကျောင်းကြီးကို ဆောက်လုပ်၍ တင်လှူကိုးကွယ်တော်
 မူသည်။ သက္ကရာဇ် ၈၉၁ ခုနှစ်တွင် ဒကာတော် ဘုရင်ထွေး လျှောက်ထား
 တောင်းပန်ချက်အရ ဧကဒသနိပါတ်တော်လာ သံဝရဇာတ်ကို မိုး၍
 သံဝရပျို့ ဟူသောအမည်ဖြင့် ပျို့တစ်စောင် စီကုံးတော်မူ၏။ ဒကာတော်
 ရေမြေရှင်အား အလိမ္မာပွားစေရန် ရည်သန် စပ်ဆိုခြင်း ဖြစ်၍ ရာဇ

ကြောင်း နွယ်သည့် အဖွဲ့အနွဲ့များစွာ ပါဝင်သည်ကို တွေ့ရ၏။ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သော ပျို့ကြီးများအပြင် လင်္ကာ၊ မော်ကွန်းနှင့် ကဗျာ၊ ရတု အမြောက်အမြားကိုလည်း စပ်ဆိုတော်မူခဲ့သေးသည်။ အရှင်သည် ရတု စပ်ဆိုရာတွင် စပ်ပုံစပ်နည်း တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူစေဘဲ မုတ္တာရွဲသီ ရတု၊ တောင့်တဲတွန်ရတု၊ ပဒုမာကြာဆိုနည်း ရတု၊ ပုလဲတတန်၊ သန္တာတတန်၊ ရေးနည်း ရတု စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး အသစ်အဆန်း ထွင်၍ စပ်ဆိုတော်မူခဲ့၏။ အရှင် စပ်ဆိုသီကုံးခဲ့သည့် ပျို့၊ ကဗျာ၊ လင်္ကာ အရပ်ရပ်တို့မှာ

- (၁) ဘူရိဒတ် လင်္ကာကြီး
- (၂) ဘူရိဒတ် ဇာတ်ပေါင်းပျို့
- (၃) စတုဓမ္မသာရပျို့
- (၄) သံဝရပျို့
- (၅) ဂမ္ဘီသာရပျို့
- (၆) ‘ကြားပိမ့်နတ်ရှင်’ ချီ တံတားဦး မင်္ဂလာစေတီတော် မော်ကွန်း
- (၇) ‘သုံးဆယ့်နှစ်ပါး’ ချီ တံတားဦး မင်္ဂလာစေတီတော် မော်ကွန်း
- (၈) ပုံတောင်နိုင် မော်ကွန်း
- (၉) ဝတ်ရုံကျောင်းဘွဲ့ မော်ကွန်း
- (၁၀) မင်္ဂလာ အောင်ပွဲတော် ရဲရည်တက် မော်ကွန်း
- (၁၁) ရတနာပူရ မြို့တည် မော်ကွန်း
- (၁၂) မိတ္ထီလာကန်တော်ဘွဲ့ မော်ကွန်း

(၁) (၂) (၃) စာကိုယ်မတွေ့ရသေး။ ပိဋကတ်သမိုင်း စာမျက်နှာ ၁၈၈ မော်ကွန်းစာရင်း၌ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ ရေးခဲ့ကြောင်း အမှတ်အသားတွေ့ရသည်။

- (၁၃) ရွှေစက်တော်သွား တောလား လင်္ကာ
- (၁၄) ဝဲရိုက် ဝဲသွင်း ဆုံးမစာ လင်္ကာ၊ ကျောင်းသား သာမဏေ တို့အား ဆုံးမစာ လင်္ကာ
- (၁၅) ဘုရင့်ထံ ဆက်သွင်းသည့် မေတ္တာစာများ၊ မင်းကြီး သီရိ သင်္ခယာသို့ပေး မေတ္တာစာများ
- (၁၆) အရှင်မဟာသီလဝံသ၏ အမေးကို ဖြေဆိုသောရတု၊ ပြည်မြို့ ဝံတောင်လည် ဘုန်းတော်ကြီးအား မေးလျှောက်သည့် ရတု၊ ရာဇဝသတီခန်း ရတု၊ မုတ္တာရွဲသီရတု၊ ပုလဲတတန်၊ သန္တာ တတန်၊ ရေးနည်း ရတု၊ နဝဘာအင်းဆိုနည်း ရတု၊ ပဒုမာ ကြာဆိုနည်း ရတု၊ တောင့်တဲတွန် ရတု၊ သိကြားတိုင်ရတု၊ ဘုရားတိုင်ရတု၊ မယ်ဘွဲ့ရတုနှင့် ကိုယ်ရည်သွေးရတုများ။

မြန်မာစာပေလောက၏ ရှေ့ဆောင်လမ်းပြ ကဝိတစ်ဆူ ဖြစ်တော် မူသော စာဆိုအရှင်သည် သက္ကရာဇ် ၈၉၂ ခု၊ သက်တော် ၆၂ နှစ်တွင် ပြည်မြို့၌ ပျံလွန်တော်မူသည်။ အရှင် စီကုံး နှုန်းဖွဲ့ခဲ့သော ရတု၊ လင်္ကာ၊ ပျို့ကဗျာ အရပ်ရပ်တို့မှာ ခေတ်အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲခဲ့သော်လည်း တိမ်မြုပ်ပျက်သုဉ်းခြင်း မရှိ။ အနုစာပေ ဗိမာန်နန်းဝယ် ထာဝစဉ် အံ့မခန်း တင့်ဆန်းလျက်သာ ရှိခဲ့ပါသတည်း။

စတုဓမ္မသာရပျို့နှင့် စာဆိုဉာဏ်ရည်

စတုဓမ္မသာရခေါ် ကိုးခန်းပျို့သည် ဘုရားဟော ဝိသတိနိပါတ်မှ ၁၃ ခုမြောက် ဟတ္ထိပါလဇာတ်တော်ကို မြန်မာဘာသာပြန်ဆို၍ တန်ဆာ ဆင်ယင်ကာ စီကုံးနှုန်းဖွဲ့သော ပျို့ဖြစ်သည်။ ဟတ္ထိပါလဇာတ် အကျဉ်း ချုပ်ကား ဗာရာဏသီပြည်ကို အုပ်စိုးသော ဧသုကာရီမင်းနှင့် ငယ်စဉ်က ချစ်ကျွမ်းဝင်ခဲ့သည့် ပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏားကြီးတို့တွင် အမွေဆက်ခံရန်

သားသမီး မထွန်းကားသဖြင့် မင်းကြီးက သင် သားရသော် ငါသား ပြုအံ့၊ ငါ သားရသော် သင့် သားပြုပေ ဟု မိန့်၏။ ပုဏ္ဏားလည်း ကောင်းပါပြီဟု ဝန်ခံ၏။ တစ်နေ့သ၌ ပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏားသည် မိမိ၏ စားကျေး စားလက်မှ ပြန်လာရာ ဗာရာဏသီပြည် တောင်တံခါးဝတွင် သားခုနစ်ယောက် ခြံရံလျက် နေလင့်သော ဗဟုပုတ္တိကာ အမည်ရသည့် သူဆင်းရဲမတစ်ဦးကို တွေ့လေ၏။ ပုဏ္ဏားလည်း ဤမျှ များပြားသော သားတို့၏ ဖခင်သည် အဘယ်မှာ ရှိလေသနည်းဟု မေးမြန်းလေသော် ဖခင် အထင်အရှား ညွှန်ပြစရာ မရှိရကား၊ မြို့တံခါးဝရှိ ပညောင်ပင်ကြီး ကို လက်ညှိုးညွှန်လျက် ညောင်စောင့်နတ်မင်းထံ သားဆုပန်သဖြင့် ရပါသည်ဟု ပြန်ပြောလေ၏။ ထိုခဏတွင် ပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏားသည် ပညောင်ကိုင်းကို တသိမ့်သိမ့် လှုပ်ခါလျက် ခုနစ်ရက်အတွင်း ငါတို့ မင်းကြီးအား သားဆုမပေးက ညောင်ပင်ကို အမြစ်မှ လှဲ၍ ပစ်မည် ဟု ကြိမ်းဝါး၏။ ညောင်စောင့်နတ်လည်း စတုမဟာရာဇ် နတ်မင်းကြီး လေးပါးနှင့် နှစ်ကျိပ် ရှစ်ပါးသော နတ်စစ်သူကြီးတို့ထံသို့ သွားရောက်၍ မ-စ ကူညီရန် ရိုသေခယ တောင်းပန်ပါသော်လည်း အကူအညီမရသဖြင့် နောက်ဆုံး၌ နတ်တို့သနင်း သိကြားမင်းထံမှောက်သို့ ရောက်ခဲ့လေတော့ သည်။ သိကြားမင်းလည်း တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှ စုတေ၍ ယာမာဘုံ၌ ဖြစ်အံ့ဆဲဆဲ နတ်သားလေးပါးကို မြင်သဖြင့် ထိုနတ်သားတို့ထံ အလျင် အမြန် သွားရောက်ပြီးသော် ဗာရာဏသီပြည်၌ ရင် ဘုရင်ဧသုကာရီ၏ မိဖုရားကြီး ဝမ်းတိုက်၌ ပဋိသန္ဓေ တည်နေရန် တောင်းပန်လေသည်။ နတ်သားတို့က ဘုရင့်သားကား မဖြစ်လို၊ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏား၏ မယား ပုဏ္ဏားမဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေ ဖွားမြင်ကာ ငယ်စဉ်ကပင် ရဟန်းပြု ကြကုန်အံ့ ဟု တညီတညွတ်တည်း မိန့်ဆိုကြ၏။ သိကြားမင်းသည် နတ်သားတို့ထံမှ ပြန်လာခဲ့၍ ညောင်စောင့်နတ်အား အကြောင်းကို

ပြန်ကြားလေသော် ညောင်စောင့်နတ်လည်း မိမိ ဗိမာန်သို့ ပြန်သွားကာ
 ၇ ရက်စေ့၍ ပုဏ္ဏားလာသောအခါ အသင်ပုဏ္ဏားအား မွန်မြတ်သော
 သားလေးယောက်ကို ပေးပါအံ့။ သို့ရာတွင် အိမ်ရာထောင်သော လူ
 ဘောင်၌ ကြာရှည်နေကြမည် မဟုတ်၊ ငယ်စဉ်ကပင် တောထွက်၍
 ရဟန်းပြုကြလိမ့်မည် ဟု ဆို၏။ ညောင်စောင့်နတ် ပြောဆိုသည်နှင့်
 အညီ ပုဏ္ဏားမ၌ သားလေးယောက်ကို အစဉ်အတိုင်း ဖွားမြင်ခဲ့လေသည်။
 ရဟန်းပြုမည်စိုးသဖြင့် သူပျက်တို့နှင့် ရောနှောစိမ့်သောငှာ သားတစ်ယောက်
 ကို ဆင်ထိန်း၊ တစ်ယောက်ကို မြင်းထိန်း၊ တစ်ယောက်ကို နွားထိန်း၊
 တစ်ယောက်ကို ဆိတ်ထိန်းတို့ထံတွင် အသီးသီးအပ်နှံလျက် ကြီးပြင်း
 စေသည်။

သားကြီး ဩရသဖြစ်သော ဟတ္ထိပါလ သတို့သား အသက် ၁၆
 နှစ်အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ ရဟန်းအဖြစ်၌ စိတ်ညွတ် မညွတ်
 သိလိုသဖြင့် မင်းနှင့် ပုဏ္ဏား နှစ်ဦးသားတို့သည် ရသေ့ရဟန်းအသွင်ကို
 ဆောင်၍ သား၏ အိမ်၌ ဆွမ်းရပ်လာကြကုန်၏။ ဟတ္ထိပါလသတို့သား
 လည်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သဒ္ဓါကြည်နူးစွာဖြင့် ပျူပျူငှာငှာ ဆီးကြို
 လေရာ မင်းနှင့် ပုဏ္ဏားတို့သည် မိမိတို့၏ အဖြစ်မှန်ကို ပြောပြပြီးလျှင်
 ဗာရာဏသီပြည် ထီးနန်းကို အပ်နှင်းကြ၏။ ထိုအခါတွင် ပါရမီရင့်သန်
 သော ဟတ္ထိပါလ လုလင်သည် ထီးနန်းကို လက်မခံဘဲ ခမည်းတော်
 ပုဏ္ဏားကြီးနှင့် ဘုရင် ဒေသကာရီတို့အား တရားစကား ညွှန်ကြားပြသပြီး
 နောက် တောထွက်လေတော့သည်။ ဒေသကာရီ မင်းကြီးနှင့် ပုရောဟိတ်
 ပုဏ္ဏားလည်း ကျန်သားတော်များ ဖြစ်သော အသပါလ၊ ဂေါပါလနှင့်
 အဇပါလတို့ထံသို့ သွားရောက်၍ ရှေးနည်းတူ စုံစမ်းပြန်ရာ သားတော်
 ၃ ပါးစလုံးပင် ထီးနန်းကို ငြင်းပယ်လျက် တရားပြကာ အသီးသီး
 တောထွက်ကြလေသည်။ မကြာမြင့်မီပင် ခမည်းတော် ပုရောဟိတ်

ပုဏ္ဏားကြီးနှင့် မယ်တော် ပုဏ္ဏားမ၊ ဘုရင် ဧသုကာရီနှင့် မိဖုရားကြီး၊
ဗာရာဏသီ ပြည်သူပြည်သားအပေါင်းနှင့် တကွ နုနစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့သည်
ညီနောင်လေးဦးတို့ နောက်တော်သို့ အစဉ်တစိုက်လိုက်၍ တောထွက်ကြ
ကုန်သတည်း။

ဤ ပျို့ကို အခန်းကိုးခန်း ခွဲခြား၍ စပ်ဆိုသဖြင့် ကိုးခန်းပျို့
ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထိပါလဇာတ်တော်ကို တန်ဆာဆင်ယင်ကာ
ဖွဲ့ဆိုထားသောကြောင့် ဟတ္ထိပါလပျို့ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ညီနောင်
လေးဦးတို့ ဟောကြားသည့် တရားအဆီအနှစ်တို့နှင့် ပြည့်ဝသဖြင့်
စတုဓမ္မသာရပျို့ဟူ၍ လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုလေသည်။ ဥပမာ အမျိုးမျိုး
ဥပစာအသွယ်သွယ် စကားပရိယာယ် အလှယ်လှယ်တို့ဖြင့် မွမ်းမံပြုပြင်
တန်ဆာဆင်၍ စီရင်သီကုံး နှုန်းဖွဲ့ထားသည် ဖြစ်ရကား ဖတ်ဖွယ်၊
မှတ်ဖွယ်၊ နားဝင်ပီယံဖြစ်ဖွယ်တို့နှင့် ပြည့်ဝ စုံလင်လှပေ၏။ ထို့ကြောင့်
လည်း မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် ပထမတန်းစား ထားထိုက်သော ပျို့
တစ်စောင် ဖြစ်သည်ဟု ပညာရှိအများက အကဲဖြတ်ကြကုန်သည်။
စာဆိုအရှင်သည် မိမိဆိုလိုသည့် အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကို စာရှုသူတို့
ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ထင်လင်းသိသာရန် ဥပမာအထွေထွေ တင်ပြ၍
ဖွဲ့ဆိုနိုင်စွမ်း ရှိပေသည်။ ဟတ္ထိပါလ သတို့သား တောထွက်ခန်း ပိုဒ်ရေ
၃၃ တွင် ပုဏ္ဏားတို့ တတ်အပ်သည့် ဗာဟိရကျမ်းဖြစ်သော ဗေဒင်ကျမ်း
၏ အသုံးမဝင် အရာမရောက် အနှစ်မရှိ အကာအတိ ဖြစ်ဟန်ကို

“ဖြစ်ခေါင့်ဖြစ်ခဲ၊ ကျောက်စစ်သဲကို၊ ရွဲရွဲဆီရည်၊ ထွက်စိမ့်
သည်ဟု၊ ဆုံကျည်အဝ၊ ပွတ်မှားကြသို့၊ ထိုမှတစ်ပါး၊ ယောက်ျား
မီးရှု၊ ညဉ့်အခါဝယ်၊ ရောင်ဝါထွန်းမြူး၊ ပိုးစုန်းကြူးကို၊ မူးတူး
မင်တင်၊ ကယ်ကောင်းထင်၍၊ တောက်ရှင်နိုးနိုး၊ မှိုက်ကောက်ရိုး
ဖြင့်၊ မှုတ်ကြိုးသံပ၊ လက်မချသို့၊ ဗာလအစစ်၊ သူမိုက်ညစ်လျှင်၊

ဆန်ဖြစ်စေကြောင်း၊ ဖွဲကိုထောင်းသော်၊ ပန်းညောင်းကာမျှ၊
ဆန်မရသို့၊ နွားမနို့ရည်၊ ချို၌တည်ဟု၊ ကြိုးရည်များလျား၊
တိုင်ချည်ထား၍၊ ရိရှားပန်းလျှာ၊ ညှစ်လှည့်ထသို့၊ မောဟထူထပ်၊
တောသွားသွပ်လျှင်၊ တံလှုပ်ကိုရေ၊ မှတ်မှားချေ၍၊ လိုက်လေ
လိုက်လေ၊ ငတ်မပြေသည်၊ ပန်းခြေလက်ချ၊ သောက်ချင်တသို့၊
မွေးဘချီးမွမ်း၊ တိတ္ထိကျမ်းကို၊ စွဲလမ်းအယူ၊ သင်သောသူသည်၊
ထို့တူလည်းကောင်း၊ ဖြစ်ရာရှောင်း၏”

ဟူ၍ ထိမိသော ဥပမာအမျိုးမျိုး တင်ပြကာ စပ်ဆိုခဲ့လေသည်။

စာဆိုအရှင်သည် ဥပမာတင်စား၍ ဖွဲ့နွဲ့ခြင်း၌လည်း သူမတူအောင်
ကျွမ်းကျင်တော်မူပေသေးသည်။ ဂေါပါလ သတို့သား တောထွက်ခန်း
ပိုဒ်ရေ ၉၃ တွင်-

“ရသေ့ပျူငှာ၊ ကျင့်တံတွာကား၊ ပညာထွန်တုံး၊ ကြည်လုံး
ထမ်းပိုး၊ ထွန်ညင်းပိုးလျက်၊ စွဲကြိုးကိုင်ပဲ့၊ ပန်းဘွဲ့အဟန်၊ မြဲ
စိတ်မွန်မြင့်၊ ထွန်သန် ထွန်ကိုင်၊ တုနှိုင်းဟိရိ၊ သတိတရား၊
ထွန်သွားလှင်ကန်၊ သင့်ကြန်စုံပြီး၊ တက်စီးကမ္မဋ္ဌာန်း၊ ဆော်သံ
မွန်းလျက်၊ ရဟန်းဝီရိယ၊ ထွန်းနွားက၍၊ သီလပဇ္ဇန်၊ မိုးရွာဟုန်ဝယ်၊
မအုန်မအောက်၊ သွေ့ခြောက်လှန်းမာ၊ သဒ္ဓါစေ့မျိုး၊ ကြံထွန်ပျိုးမှ၊
ဖြိုးဖြိုးပြည့်ဝန်၊ မြို့ကန်ဗွန်ဟု၊ သီးခွန်တက်ပွား၊ မမွတ်ရှားသည်၊
ဂုဏ်အားမယုတ်မကြိုတည်း”

ဟူ၍ ပညာတည်းဟူသော ထွန်တုံး၊ ဟိရိ တရားတည်းဟူသော ထွန်သန်
ထွန်းကိုင်နှင့် တကွ သတိတည်းဟူသော ထွန်သွားလှင်ကန်ကို အသုံးပြုကာ
ကမ္မဋ္ဌာန်း တရားတည်းဟူသော နှိုးဆော်သံတို့ဖြင့် မွန်းလျက်၊ ဝီရိယ
တည်းဟူသော ထွန်နွားကို ကပြီးလျှင် သီလတည်းဟူသော ပဇ္ဇန်မိုး
စွေဖြိုး ရွာသွန်းချိန်၌ မအုန် မအောက် သွေ့ခြောက်အောင် လှန်းထား

သည့် သဒ္ဒါမျိုးစေ့ကို ကြိပါမှ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်သီးကို ရရှိမည် ဖြစ်ကြောင်း ခမ်းနားသိုက်မြိုက်စွာ ဥပစာ တင်စား၍ စပ်ဆိုတော်မူခဲ့လေသည်။

ပျို့ တစ်စောင်လုံးတွင် အသတ်တူ ကာရန်တူလျက် သတ်စေ့ နှက် သုံးချက်ညီ စပ်နည်းကို အများဆုံး အသုံးပြုကာ စပ်ဆိုသဖြင့်လည်း စာသွားပြေပြစ် ချောမွေ့၍ နားဝင်ငြိမ့်ညောင်းလှသည်။ ဟတ္ထိပါလ တောထွက်ခန်း ပိုဒ်ရေ ၃၉ တွင် လေးကျွန်းသနင်း စကြာမင်းပင် ဖြစ် လင့်ကစား တဏှာသခင်၏ အလိုကျ ကျွန်ရာသွင်း၍ စေခိုင်းခြင်း ခံရ ဟန်ကို

“ပြင်ပရာဇာ၊ သမိုက်ပါလည်း၊ တဏှာသခင်၊ အရှင်ထင်း လင်း၊ ကျွန်ရာသွင်း၍၊ စေခြင်းတမန်၊ အဖန်ဖန်လျှင်၊ တသန္ဓေမေ၊ တပေလျဉ်းလျဉ်း၊ တညဉ်းဆိုးဆိုး၊ တညှိုးလျလျ၊ တတလွမ်း လွမ်း၊ တသမ်းဟယ်ဟယ်၊ တတွယ်တာတာ၊ တဟာလှိုက်လှိုက်၊ တရှိုက်ငင်ငင်၊ တပင်ပန်းပန်း၊ တဝန်းလျားလျား၊ ရဟတ်ချားသို့၊ လှည့်များဘဝ၊ သံသာရတွင်၊ ဧကစတု၊ ငါးခုခန္ဓာ၊ ရိဂှားစွာခဲ့”

ဟူ၍ တရားသံဝေ ယူဖွယ် ဖွဲ့ဆိုသည်သာမက အက္ခရာတူ စကားလုံး ကလေးများကိုနီးကပ်စွာ သုံးနှုန်းသဖြင့်လည်း နားဝင်ချို၍ မခုရတာ ဂုဏ်မြောက်ပေသည်။

ဤလောကရှိ ပုပုရွရွ သတ္တဝါ မှန်သမျှတို့ကား မရဏမင်း၏ လက်တွင်းမှ လွတ်ကင်းအောင် မရှောင်နိုင်ကြပေ။ ဥစ္စာရွှေငွေ အထွေထွေ သော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာတို့ဖြင့် ခယညွတ်တွား အသနားခံပါသော်လည်း ချမ်းသာခွင့်မရ၊ အချိန်ကျ၍ သေမင်းခေါ်လျှင် မဆိုင်းမတွ လိုက်ပါကြရ သည်သာ ဖြစ်ချေသည်။ စာဆိုအရှင်သည် မရဏမင်း၏ တညီးညီး အရှိန်ပြင်းစွာ တောက်လောင်ဟန်ကို အပေါလ တောထွက်ခန်း ပိုဒ်ရေ ၁၂၀ တွင်-

“ဘမ်းငင်ကလူ၊ သေမင်းယူသော်၊ ဘယ်သူ တားလှည့်၊
 ဟာပျောက်၏ဟု၊ သနားမှုဖြင့်၊ ရင်ထုခတ်တီး၊ ဆံကြီးဖားရဝေ၊
 မိဆွေဘမျိုး၊ ငိုအားကြိုးလျက်၊ တံစိုးတောင်ရှိ၊ ပေးဘိခလို၊
 ဆိုလည်းမရ၊ တလည်းမဖြစ်၊ မြစ်လည်းမနိုင်၊ ကိုင်လည်း
 မလွတ်”

ဟူ၍ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ဖွယ် ဘယာနကရသ ပေါ်လွင်အောင် စပ်
 ဆိုတော်မူလေသည်။

လူတို့၏ သဘောသည် တစ်စုံတစ်ခုကို နှစ်သက်မိလျှင် စွဲလမ်း
 တမ်းတ မရမနေ ကြိုးပမ်းလေ့ရှိကြသည်။ လုံ့လကြိုးကုတ် အားထုတ်
 ပါလျက် ကံမကောင်း အကြောင်းမသင့်သဖြင့် လိုရာဆန္ဒ မပြည့်ဝသေး
 လျှင် သူတစ်ပါး၏ စည်းစိမ်ကို နှိုင်းဆကာ အားကျတတ်သည်။ ဥစ္စာ
 စည်းစိမ် ဂုဏ်သိန်နှင့် ပြည့်စုံပြန်လျှင်လည်း အားရတင်းတိမ်သည်ဟူ၍
 မရှိ၊ ဆတက်ထမ်းပိုး တိုး၍သာ မက်မောကြသည်။ ရှိပြီးဥစ္စာ ပျောက်
 ပျက်မည့်အရေးကို တွေးတောစိုးရိမ်ကာ နှလုံးမငြိမ် ရှိတတ်ကြသည်။
 ဤသို့သော လူ့သဘာဝကို စာဆိုအရှင်သည် ပိုဒ်ရေ ၉၂ တွင်

“လောကတံတစ်၊ လူတို့ဖြစ်ကား၊ ကြိုက်ချစ်သမှု၊ တစ်ခုခုကို၊
 လူလူအာသာ၊ ရကြောင်းရှာလည်း၊ ပူဆာဒုက္ခ၊ ဆင်းရဲလှ၏၊
 လုံ့လညှိုးကြီး၊ ရှာမှီးတုံလျက်၊ မဆုံကြမ္မာ၊ မရပါလည်း၊ သူ့မှာ
 နှိုင်းဆ၊ အားပါးကျ၏၊ အရအမိ၊ ပည်းမျှရှိလည်း၊ လိုဘိတုံတုံ၊
 ကုံလင့်မနား၊ ထပ်ပွားချင်ချင်၊ ပန်းပင်အိပ်စက်၊ ရေသောက်
 မက်သို့၊ နှစ်သက်ပြန်လှဲ၊ မရောင့်ရဲတည့်၊ ဆကဲတပ်ငြိ၊ ဇော
 ပီတိဖြင့်၊ ပျောက်လိနိုးနိုး၊ စိုးကြောင့်ကြ၏”

ဟူ၍ လင်းပြတော်မူ၏။

စာဆိုအရှင်သည် လောကရေးရာကိုလည်း လျစ်လျူရှုကာ ချန်လှပ်၍ မထားခဲ့ပေ။ ဟတ္ထိပါလ တောထွက်ခန်း ပိုဒ်ရေ ၂၆ ၌

“သကျရူပံ၊ ကြိကြိသမျှ၊ တောင့်တရာရာ၊ တတ်ကောင်း
စာသား၊ ဝိဇ္ဇာသိပ္ပ၊ လူ့ကိစ္စကို၊ ငယ်ကမသင်၊ ပျော်ပါးလွင်မှု၊
အကြင်သူအား၊ စကားချေတင်၊ သဘင်မပြု၊ ခံတွင်းမဲ့သို့၊ ချို့တဲ့
ပညာ၊ ညှိုးမျက်နှာနှင့်၊ ရွံရှာလန့်ထိတ်၊ အသံဆိတ်၏”

စသည်ဖြင့် ငယ်စဉ်အခါ ပညာမရှာပါက ပရိသတ်အလယ်၌ မတင့်
မတယ် ညှိုးညှိုးငယ်ငယ်နေရမည့်အကြောင်းကို ထုတ်ဖော်တော်မူ
ပြီးလျှင် ပိုဒ်ရေ ၂၇ တွင်

“ပထမရွယ်၊ ငယ်သော်ကတည့်၊ သိပ္ပခေါင်အား၊ တတ်
မြောက်မြားမှု၊ တောသားရန်အောင်၊ ခြင်္သေ့ ယောင်သို့၊ မရှောင်
မညာ၊ တင်းတင်းမာ၍၊ ပညာရဲရင့်၊ ပွဲလယ်တင့်လိမ့်”

စသည်ဖြင့် ပညာတတ်မြောက်ပါမှ လူ့လောကအလယ်၌ တင့်တင့်
တယ်တယ် ထည်ထည်ဝါဝါ နေနိုင်မည့်အဖြစ်ကို စိစစ်ပြဆိုတော်မူကာ
ကျောင်းသားအရွယ် ကလေးသူငယ်တို့အား အချိန်ရှိခိုက် လုံ့လစိုက်ကြ
ရန် ဆုံးမတော်မူသည်။

မယ်တော် ပုဏ္ဏားမ တောထွက်ခန်း၌လည်း ချစ်လင်ပုဏ္ဏားကြီးနှင့်
တကွ သားတော် လေးပါးတို့ အသီးသီး တောထွက်ကြသဖြင့် တစ်ဦး
တည်း ကျန်ရစ်သော ပုဏ္ဏားမ၏ မရွှင်နှမ်းလျ သောကမအေး ပူဆွေး
ဒုက္ခရောက်ဟန်ကို ပိုဒ်ရေ ၁၉၁ တွင်

“တမျဉ်းခွေခွေ၊ တသွေသွေတည့်၊ တနေ့လုံးလုံး၊ မိုး
အချိုးလျှင်၊ ရွှေကုံးပန်းနစ်၊ ငယ်လင်စစ်နှင့်၊ သားချစ်တို့တွင်၊
ရေးရေးထင်က၊ မိခင်ချစ်ရူး၊ လောင်ပုံပျူး၏၊ ညဉ့်ဦးသန်းခေါင်၊

သောက်လင်းအောင်လျှင်၊ မြင်ယောင်သောလား၊ ငိုများသဖြင့်၊
မပွင့်ခြောက်သမ်း၊ ထွက်လျှမ်းယိုဟုန်၊ မျက်ရည်ကုန်မျှ၊ တမှုန်
ဆန်ဆန်၊ လွမ်းပြန်လေလေ၊ ဝမ်းထဲကြေ၍”

စသည်ဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့ထားရာ ကရုဏာရသ အတိနှင့် ပြည့်ဝပါဘိ၏။

ကိုးခန်းပျို့၏ နှစ်သက်ဖွယ် ဂုဏ်တစ်ရပ်မှာ အဓိပ္ပာယ် လျှို့ဝှက်
အသိခက်သည့် စကားလုံးများ နည်းပါး၍ အဓိပ္ပာယ်ပေါ်လွင် ထင်ရှား
ခြင်းပင်တည်း။ အသိခက်သည့် စကားလုံးအချို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပြဆိုသည့်
အနေဖြင့်လည်း

“စကားကြမ်းစွာ၊ အာမသာမျှ၊ ရံခါမရှိ” အပိုဒ် (၁၄၆)

“လုလင် ပတ်လျှ၊ ယခုမှလျှင်” အပိုဒ် (၂၀)

“တယောက်ယောက်မျှ၊ မျက်မှောက်လင်္ကာ၊ ကြီးရန်ပါမူ”
အပိုဒ် (၁၈၈)

“ငယ်သောခါက၊ မက္ခာဖက်ထစ်၊ စည်းစိမ်ယစ်မှ”
အပိုဒ် (၂၄၈)

ဟူ၍ စပ်ဆိုတော်မူခဲ့သေးသည်။

စာဆိုအရှင်သည် သတ်ပုံကို အထူးဂရုပြုတော်မူသည်။ သတ်ပုံ
ခွဲထားများကို တင်ပြသည့်အနေဖြင့်

“ဉာဏခြောက်မည်၊ တုကင်းစည်တိ၊ တီးမြည်ကျံကျံ”
အပိုဒ် (၂)

“ဗိုလ်ပါစည်းကြပ်၊ ကိုယ်မှူးကွပ်၍၊ ပဲခွပ်ထားမ၊”
အပိုဒ် (၁၃)

“ရည်သွားယုတ်စိမ့်၊ အားတိုင်းနိမ့်လည်း၊ မနိမ့်ကိုယ်ပင်၊”
အပိုဒ် (၂၇)

“လူပျက် လူချဉ်၊ လူမယှဉ်နှင့်၊ ပေါင်းယှဉ်ကြဘူး၊”

အပိုဒ် (၈၆)

“ဗိုလ်ပါ ဆောင်ကြဉ်း၊ ကပ်ချဉ်းတောမှာ၊”

အပိုဒ် (၁၀၈)

“မထိ ဘေးဘျမ်း၊ ရေနယ်ချမ်းအံ့၊ ဆံခြမ်း ဆယ်စိတ်၊”

အပိုဒ် (၁၆၇)

ဟူ၍ စပ်ဆိုခဲ့ရာ နှောင်းခေတ် သတ်ပုံဆရာတို့ အကိုးအကားပြုကြရလေသည်။

ဤစတုရမ္ဘာရခေါ် ကိုးခန်းပျို့၏ အံ့ချီးဖွယ်ရာ ဂုဏ်လက္ခဏာတို့ကား များလှစွာ၏။ လောကရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာဝတ်၊ တပည့်ဝတ်၊ သားသမီးဝတ်၊ မိဘဝတ် အစရှိသည့် လူမှုရေးရာ လူ့ကျင့်ဝတ် အဖြာဖြာကို စိကာပတ်ကုံး နှုန်းဖွဲ့ထားသဖြင့် နိတိကျမ်းတစ်စောင်ဟု ဆိုလောက်ပေ၏။ ဓမ္မကြောင်းဘက်မှ ထောက်ရှုလျှင်ကား လောကုတ္တရာ ဓမ္မမြိုက်ရသ အဆီအနှစ်တို့နှင့် ပြည့်လျှမ်းလှ၏။ ပျို့၊ ကဗျာ၊ လင်္ကာ ဘက်မှ တွေးရှုပါမူ သဒ္ဒါ အတ္ထအဆင်တန်ဆာ နှစ်ဝတို့ဖြင့် ခြယ်လှယ် မွမ်းမံထားသဖြင့် ကဗျာ၊ လင်္ကာ စပ်ဆိုရန် ဝါသနာပါသူတို့ အတုခိုး နည်းယူထိုက်ပေ၏။ အသတ်၊ အလတ်၊ အပင့်၊ အရစ် ခွဲထားများဖြင့် ဝေဖန်ပိုင်းခြား စပ်ဆိုထားသဖြင့်လည်း သတ်ပုံကျမ်း ပြုစုလိုသူတို့ အခိုင်အမာ ကိုးကားကြရသော ပျို့ဖြစ်၏။ ဤသို့သော လက္ခဏာ၊ ဂုဏ်၊ ရသ အဖုံဖုံတို့နှင့် စုံလင် ပြည့်ဝသည့် ဤကိုးခန်းပျို့ ပဒေသာမှ အလိုရှိရာ ဆွတ်ယူသုံးဆောင်ကြပါရန် တိုက်တွန်း နှိုးဆော်အပ်ပါ သတည်း။

ဤပျို့ကို တည်းဖြတ်ရာ၌ အစစအရာရာ ညွှန်ကြားပြသပေးသော ကျေးဇူးရှင်ဆရာ ပါမောက္ခ ဦးဖေမောင်အား လည်းကောင်း၊ လိုအပ်သည့်

အကူအညီကို ပေးပေးသော မြန်မာစာဌာနကထိက ဒေါ်သန်းဆွေ
မဟာဝိဇ္ဇာအား လည်းကောင်း အထူးကျေးဇူးတင်ပါသည်။

မခင်စော (မဟာဝိဇ္ဇာ)

ကထိက

မြန်မာစာဌာန

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်

၂၇.၆.၅၆

mgyc.com

mgyc.com

စတုမ္မေသာရ ကိုးခန်းပျို့

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

(၁) ဟတ္ထိပါလ တောထွက်ခန်း ပိုဒ်ရေ-၇၉

စိရဿံ ဝတ ပဿာမာတိ ဣဒံ သတ္တာ ဇေတဝနေဝိဟရန္တော
မဟာဘိနိက္ခမနံ အာရဗ္ဗ ကထေသိ။

၁။ ဇာတိပုည၊ ဂုဏ်မာနဖြင့်၊ သံပဟုံးစုံး၊ ဘက်မဲ့ကြီးသား၊
အားသုံးထောင်ထား၊ မျိုးလေးပါး၏၊ တက်ပွားစောင်မာန်၊ လွှားတမ်း
ခွန်ကို၊ ပြင်းဝှန်မုန်တိုင်း၊ ခတ်ချိုးလှိုင်းသို့၊ ဖြတ်ပိုင်းလှည်းချ၊ တတ်
စွမ်းလှသား၊ မိဘန္ဓယ်ပေါင်း၊ သိန်းခြောက်သောင်းလျှင်၊ မင်းကောင်းစဉ်
ရိုး၊ ကျော်လွှံ့ဟိုးလျက်၊ မြေမိုးရပ်သူ၊ လူခပ်သိမ်းတို့၊ ညွတ်တိမ်း
ပူဇော်၊ ကျေးဇူးတော်တည်း၊ နှိုင်းဘော်တုကျွန်း၊ မြင့်မိုရ်ထွန်းသို့၊
ရဟန်းများထွတ်၊ သုံးလူနတ်ကား၊ သာဝတ္ထိပြည်၊ ပြောပင်စည်မှ၊
မရှည်ခွန်နီး၊ ကျွတ်ပွဲဖြီးသား၊ ကျောင်းကြီးပိမာန်၊ ဇေတဝန်၌၊ မြတ်မွန်
နေတော်၊ မူသရော်တည့်၊ သုဒ္ဓေါခမည်း၊ ဆွေနည်းပိမ္မာ၊ သည်းချာရာဟု၊

(၁) ထ-တက်ကြွားစောင်မာန်၊

တစုဝန်းလျား၊ ခြွေရံများနှင့်၊ ပျော်ပါးရိပ်မြို့၊ သဗ္ဗဘုံသို့၊ ပြည့်စုံချမ်းငြိမ်၊ မင်းစည်စိမ်အား၊ စွန့်သွားရက်ရက်၊ မငဲ့ကွက်သား၊ တောထွက်ကျင့်မြတ်၊ လျဉ်းသွယ်လတ်၍၊ စိရသံ ဝတ၊ ပဿာမဖြင့်၊ ပိုဒ်စတည်ထား၊ ဟောညွှန်ကြားသည်။ ၊ တရားသိထင် ပြွမ်းပြွမ်းတည်း။

၂။ အခါတပါး၊ ရဟန်းများတို့၊ ဉာဏ်အားဆယ်ခု၊ စတုဝေသာ၊ ကိုးဖြာကျေးဇူး၊ ဂုဏ်အထူးဖြင့်၊ နှစ်ဦးမဆံ၊ နှိုင်းစံမရ၊ ဉာဏ်ခြောက်မည်၊ တုကင်းစည်တိ၊ တီးမြည်ကျံကျံ၊ ဘဝဂ်လျှံမျှ၊ မည်အုတ်ကျက်၊ စောဘုန်းတက်၏၊ တောထွက်ပါရမီ၊ ခဲအင်ညီကို၊ သွေးသီတသုန်၊ ချီးမွမ်းဟုန်ဖြင့်၊ နေကုန်သရော်၊ သုံးလူ့ဘော်လည်း၊ လာတော်မူပြီး၊ ရှားမီးကျီးသို့၊ ညီးညီးဝါဝါ၊ ဝမ်းထဲမှာကား၊ သမ္ဘာရဂ္ဂိ၊ ရဲရဲညီသား၊ ဟတ္ထိပါလ၊ ဇာတကကို၊ လင်းပြထင်စွာ၊ ဟောပိမ့်ငှာတည့်၊ ကာယာနုတ္ထ၊ စသည်မေးရှောင်း၊ သို့အကြောင်းဟု၊ ထေရ်ပေါင်း ပရိသတ်၊ ပြန်လျှောက်လတ်သော်၊ သံမြတ်သာအိန်၊ ဤသို့ မိန့်၏၊ ကျော်ထိန်အံ့ဖွယ်၊ ဇမ္ဗူလယ်၌၊ သုံးဆယ်စုံအင်၊ ဖြည့်ကျိုးထင်သည်၊ ရှင်တို့ ဓိပတိ၊ ငါမုန်ကား၊ စွန့်ဘိအိမ်ရာ၊ ယခုသာလျှင်၊ သဒ္ဓါလှလှ၊ တောထွက်မှုကို၊ ပြုသည်မဟုတ်၊ သမ္မုဒ္ဒစစ်၊ ရင့်နှစ်ပညာ၊ ဆည်းပူးရှာ၍၊ ရှေးခါသော်လည်း၊ သူတော်နည်းဖြင့်၊ အရည်းပီလှ၊ စွန့်ဘူးစွဟု၊ မြွက်ဟစကား၊ လျာကာထားမှ၊ တရားကျယ်ဖွင့်၊ တောင်းပန်လင့်လျက်၊ လေးဖင့် ဣန္ဒြေ၊ ထိုင်ချုပ်နေသည်။ ၊ မြုတေရောင်ဘိတ် ရွမ်းရွမ်းတည်း။

၃။ ထိုရော်ကာလ၊ ထိုခဏ၌၊ ထိုမျှရံဝန်း၊ ထိုရဟန်းတို့၊ ရှိပန်းဖြူးဖြူး၊ ကြာမုံဖူးသို့၊ ထိပ်ဦးပလ္လင်၊ ပူဇော်တင်လျက်၊ မျက်မြင်ထစ်ထစ်၊ ယခုစာစံ၌၊ ရှင်ချစ်တောထွက်၊ စွန့်ခဲခက်ကို၊ လျှို့ဝှက်မရှိ၊ အားလုံးသိ၏။

(၁) ဟ, ဘ-သိကြားဘုံသို့ (၂) ဟ-ဖြည့်ကြီးထင်သည်၊
(၃) ထ-ရင်းနှစ်ပညာ၊ (၄) ဘ-ပွက်ဟစကား၊

လာလှည့်နှိုးဆော်၊ ခေါ်ဘိသော့လား၊ လာတုံငြားလည်း၊ မသွားနိုင်အောင်၊
 ချည်နှောင်သောနည်း၊ ဂုဏ်ပစ္စည်းဖြင့်၊ ရေကြည်းသဘင်၊ ရှုအင်မရှား၊
 ရပ်ရှစ်ပါးမှ၊ ခိုးသားမုဒိမ်း၊ စစ်မက်ငြိမ်းလျက်၊ ခပ်သိမ်းကြေညာ၊
 ပွင့်လင်းသာ၍၊ ဗာရာဏသီ၊ ပြည်ကြီးပီဟု၊ ကျော်ညီလူဗိုလ်၊ ဝေးနီး
 ခိုသည်။ ၊ နဂိုရ် ချိုင့်ချိုင့် ဝှမ်းဝှမ်းတည်း။

၅။ ဗာရာဏသီ၊ စုံညီပြောဝ၊ ထိုပြည်မ၌၊ ဒါန မမေ့၊ စောင့်
 လေ့သီတင်း၊ မင်း၏တမ်းခွန်၊ စွန့်ကြဲဟန်လည်း၊ ချက်သွန်ဖြောဖြော၊
 နှမြောမဲ့လျှင်း၊ မြားနှယ်စင်း၍၊ ဝမ်းတွင်း ဖြောင့်တန်း၊ မကောက်ယွန်းတည့်၊
 တခွန်းဟကာ၊ နှစ်ခွမသွေ၊ မျိုးဆွေချစ်သူ၊ ဟူလင့်ကစား၊ လှုပ်ရှားမနိုင်၊
 ကြံ့ခိုင်မြဲဆုံး၊ တည့်တည့်သုံး၍၊ နှလုံးမကြမ်း၊ ကျင့်တမ်းမွေ့ညက်၊
 မျက်သက်နည်းပါး၊ ပိုင်ကားနိုင်ထက်၊ နှိပ်စက်မရှိ၊ ခံချိသည်းညည်း၊
 စောင်မာန်နည်း၍၊ ဖြင်ပည်းပြောထူ၊ လူအဝန်နှင့်၊ မဆန့်ကျင်မှု၊ လိုက်
 လျောပြုသား၊ ဆယ်ခုနက်စံ၊ ရာဇဓံတွင်၊ တအင်မချို့၊ ကျေးဇူးတို့ကြောင့်၊
 သဲပိုပြင်ကျွန်း၊ မြစ်လယ်ထွန်းသော်၊ ကူးသန်းလှေတက်၊ ပျက်လတ်သောအခါ၊
 ကိုးကွယ်ရာလျှင်၊ မှန်စွာစင်စစ်၊ ဖြစ်ဘိသောလား၊ နိုင်ငံသားတို့၊
 မျောပါးဆယ်ယူ၊ ဆင်းရဲဟူသား၊ ရေတူချမ်းပြင်း၊ တုန်လှဲခြင်းမှ၊
 ပျောက်ကင်းစေချင်၊ ဘုန်းမီးကင်၍၊ မွေရှင်လန်းအောင်၊ သိမ်းမြန်းဆောင်
 သည်၊ ရွှေတောင်နန်းဖွင့်၊ စောရန်လွှင့်ကား၊ မိုးမြင့်ကော်ရော်၊ ဝှဲချီးခေါ်သား၊
 မည်တော်ကေတု၊ မှတ်တစ်ခုဖြင့်၊ ဒေသကာရီ၊ ကျော်လွံ့ညီလျက်၊
 ဘုန်းဆီတမူ၊ ခပ်သိမ်းသူတို့၊ ဦးဖြူဦးနက်၊ သောက်တိုင်းထွက်သည်။ ၊
 ဝှန်တက် ပြည့်ပြည့်လျှမ်းလျှမ်းတည်း။

၆။ ဒေသကာရီ၊ ကျော်ညီသတင်း၊ ထိုသည်မင်းနှင့်၊ ရောင်းရင်းတူကွ၊

-
- (၁) ဟ,ဘ-မသွားစေအောင်၊
 - (၂) ဘ-မပါ၊
 - (၃) ဘ-ကြားလွံ့ညီလျက်၊
 - (၄) ထ-ကျော်သိသတင်း

ငယ်သော်ကလျှင်၊ ပိယသဟာ၊ မေတ္တာကျွမ်းဝင်၊ တိုင်ပင်ကြဘော်၊
 ချစ်မွေ့လျော်သား၊ ပုရော်ဟိတ၊ ဗြာဟ္မဏကား၊ သာမ-ယဇ၊ ဣရုဗေဒင်၊
 သုံးပုံမြင်၍၊ ငလျင်တော်လည်း၊ စနည်းတံဘောင်၊ တိမ်တောင်နီပြောက်၊
 စို့ရောက်တမ်းခွန်၊ လှည့်ဖန်နက်သတ်၊ နေကြတ်စဉ်းနာ၊ ဥက္ကာပျံသန်း၊
 လဝန်းတာရာ၊ ချင်နင်းလာသား၊ သုဘာသုဘ၊ ဘတ်ထန်မိတ်၊ ရှစ်စိတ်
 ကာလာ၊ ပဉ္စစေခါ၊ နမန္တာနှင့်၊ စူဠာမဏိ၊ ခိုင်ညိုအဋ္ဌ၊ ဒွါဒသဟု၊ သွယ်ချ
 နှစ်ကွဲ၊ ပြည်ထဲပြည်လာ၊ သာမသာက၊ တံတွာကိန်းခန်း၊ ဓာတ်ဆန်း
 ဓာတ်ပျက်၊ နရစက် သူရပ်၊ ပေါ်ငုပ် နံစံ၊ မြေခံတိထိ၊ ယာယီနဂိုရ်၊
 နှင်ဖြိုရန်ဆေး၊ ဦးဆေး မင်္ဂလာ၊ ရာမရာက၊ စသည်လေ့ကျက်၊ တွက်ချက်
 ပြုစု၊ ဇာတာမူလည်း၊ မိတ္တု-ဆည်-တိုင်၊ ခိုင် မခိုင်ကို၊ စွဲကိုင် ပညာ၊
 ရှုပြီးစွာမှ၊ ဂေါဇာ ဂေါဝိန်၊ ဂြိုဟ်သွားချိန်လျက်၊ ဆတ္တိတြင်း၊ နဝင်းကိုးဆစ်၊
 တရာရှစ်တွင်၊ စိစစ်ဘွေဘော်၊ လျော် မလျော်ကို၊ ကြည့်မြော်နှိုင်းချက်၊
 နှစ်-လရက်ဖြင့်၊ ဖြစ်ပျက်ပိုင်းခြား၊ စည်းနှယ်သား၏၊ စကား ရှေးစဉ်၊
 စီလျှင် မှတ်မိ၊ ဣတ္ထိပုရိသ၊ ကာလကဏ္ဍိ၊ လက္ခိ လက္ခဏာ၊ ဆမာဒေသ၊
 သဒ္ဒနိကာယ်၊ နံ့ကျယ် မန္တန်၊ တတ်ပွန် ဆေးကု၊ ဆင်မှု ဗိသုကာ၊
 နာနာတိရစ္ဆာန်၊ ဗွေကြန်ဆစ်မျက်၊ အိပ်မက် တိတ္ထိ၊ စံပုံမှီးမှီး၊ ဆင်သီး
 ဓမ္မသတ်၊ လောကဝတ်လည်း၊ မှူးမတ်မင်းလို၊ အတိုအရှည်၊ ရိပ်ခြည်
 သိထွေ၊ ပြောခြေလိုက်ဖက်၊ ထက်မြက် လိမ္မာ၊ ဘာသာသက္ကတ၊ ရွရွ
 သွင်သွင်၊ ပီပြင်တွတ်တွတ်၊ ရွတ်သားသံညောင်း၊ ကျိုးကြောင်းနှယ်နှယ်၊
 နားဝယ်ချမ်းချမ်း၊ ချီးမွမ်းထောမနာ၊ ဂါထာစုဏ္ဍိယ၊ ဖွဲ့ခြင်းမှလည်း၊
 ဒေါသမစွန်း၊ ကျေးဇူးထွန်းသည်၊ ၊ ကျယ်ဝန်း ခွဲခွဲခြမ်းခြမ်းတည်း။

(၁) ထ-ကြည့်မြော်နှိုင်းချက်၊ (၃) ဟ,ဘ-သတ္တနိကာယ်၊

(၂) ထ,ဘ-စဉ်းနှယ်သား၏၊

၇။ မင်းနှင့် ပုဏ္ဏား၊ ထိုနှစ်ပါးကား၊ သားမရှိကြီး၊ လင်မီးစုံကာ၊
 မိရာ ဘရိုက်၊ သိမ်းပိုက် မွေနှစ်၊ ကင်းသည်ဖြစ်၍၊ နောင်လစ်သောအခါ၊
 လူ့ချမ်းသာကို၊ တွယ်တာအောက်မေ့၊ တနေ့သ၌၊ နှစ်ခြိုက်တူကွ၊
 ရွှင်ပျော်ပလျက်၊ နေကြသရော်၊ ကာမဘော်ဖြင့်၊ မွေ့လျော်ရိပ်ငြိမ်၊ ထို
 စည်းစိမ်ကား၊ ပျောက်တိမ် ရန်နှိပ်၊ လေးကျွန်းထိပ်ဝယ်၊ ဘုန်းရိပ်လွမ်းခြုံ၊
 သဗ္ဗဘုံသို့၊ အပုံအယင်၊ ဖြင်လင့်ကစား၊ သားနှင့်သမီး၊ မျိုး မသီးသော်၊
 ချည်းနှီး ပွင့်ဆန်း၊ စေ့မဲ့ထွန်းသား၊ ပန်း၏ သဖွယ်၊ ဆက်နွယ်နောင်ဘို့၊
 စီးပွားချို့ခဲ့၊ ဘယ်သို့ ယခု၊ ပြုရုံနည်းဟု၊ ပူးတည်းတိုင်ပင်၊ နှိုင်းဆင်ခြင်မှ၊
 ဗြာဟ္မဏအား၊ မင်းဖျားအလို၊ ဆိုလတ်တုံခြင်း၊ ဆွေရင်း ခင်ပွန်း၊
 ငယ်ကမှန်း၍၊ ရွှေနှန်းထွတ်ခေါင်၊ စိုးချုပ်အောင်လျှင်^၁၊ မြဲနှောင်မေတ္တာ၊
 ကျွမ်းလှစွာသည်၊ မဟာပဏ္ဍိတ်၊ ပုရောဟိတ်၊ ၊ ပရိက္ခရာ၊ ခန်းဝါကစ၊
 ဟူသမျှလျှင်၊ ငါမှ မပြား၊ ရေဝယ်သားသို့၊ အခြားမထင်၊ ထဲကျွမ်းဝင်သည်၊
 ဖြစ်ကျင်ရကား၊ ဆွေပုဏ္ဏား၌၊ တော်ငြားကြိုက်မိ၊ သားတည်းရှိမှု၊
 ဇာတိမင်းစစ်၊ ငါ့ရင်နှစ်သို့၊ လွန်ချစ်မငြီး၊ ဆောင်းရွှေထီးနှင့်၊ မင်းကြီးစတော^၂၊
 မြောက်လျှင်းပေအံ့၊ အဆွေငါ့မှာ၊ သားရှိပါလည်း၊ ဃရာအိမ်ထောင်^၃၊
 ကုန်အောင်စုပုံ၊ ဆောင်နှင်းတုံဟု၊ မှတ်ကျုံစကား၊ ချိန်းချက်ထား၏၊
 ပုဏ္ဏားမြင်ကျယ်၊ ကျေးဇူးကြွယ်လည်း၊ ထိုနှယ်လည်းကောင်း၊ ဆိုတုံ
 ရှောင်းသည်၊ ၊ စုံပေါင်းကြင်ကြင် ကျွမ်းကျွမ်းတည်း။

၈။ အခါတစ်ပါး၊ ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ စားသားရွာလက်၊ ကိုယ့်ကျေးမက်
 သို့၊ တက်၍ တဖန်၊ ပြန်လတ်သောကြိုက်၊ စဉ်စိုက်သွားလား တောင်တံခါး
 ဝယ်၊ မင်းဖျားဘုန်းစည်၊ ပွင့်နန်းတည်သား၊ ရွှေပြည်ဝင်နီး၊ ပြင်ခရီး၌၊
 ဖြင်ညီးအံ့ဖွယ်၊ သားများကြွယ်မှု၊ အကြောင်းပြု၍၊ ဗဟုပုတ္တိကာ၊ ထင်စွာ

(၁) ထ-စိုးချုပ်ဆောင်လည်း၊ (၂) ဟ-မင်းမီးစတော၊
 (၃) ထ-ဇာတိစင်စစ်၊ (၄) ထ-ဆရာအိမ်ထောင်၊

မည်ရ၊ ဆင်းရဲလှသည့်၊ မိန်းမတစ်ယောက်၊ တွေ့လေမြောက်၏။
 သေပျောက်မရှိ၊ မထိနာဖျား၊ ချင့်သားများကား၊ ရှေ့သွားနောက်လိုက်၊
 ခါး၌ချီလျက်၊ ပခုံးထက်နှင့်၊ စားခွက်ကိုင်စွဲ၊ လက်တွဲနံ့မြောင်၊ အိပ်ရာ
 ဆောင်သား^၁၊ ကုန်အောင် ခုနစ်ယောက်၊ ကြွေကြွေလောက်၏။ မျက်
 မှောက်ကင်္ကာ၊ ထိုရောခါဝယ်၊ မဟာပဏ္ဍိတ်^၂၊ ပုရောဟိတ်လည်း၊
 ဆိတ်ဆိတ်မနေ၊ နှုတ်သံခြေနှင့်^၃၊ ဘဒ္ဒေနှမ၊ ဤမျှလောက်စင်၊ သင်၏
 သားများ၊ ရတော်ငြားစွ၊ ချင်းတို့ ဘကား၊ တွေးဆ မသိ၊ တိမှာရှိဟု၊
 စိစစ်စစ်စစ်၊ မေးမြန်းလစ်သော်၊ နှစ်နှစ်ရင်းရင်း၊ ထင်းလင်း အဘ^၄၊
 တည်မရဟန်၊ ပြန်ပေရကား၊ ပုဏ္ဏားဖျားလည်း၊ သားများယောင်ယောင်၊
 မျှလောက်အောင်ကို၊ အိမ်ထောင်ယှဉ်တွဲ၊ ဘော်မဲ့ဘဲလျက်၊ မိညဲတတ်မှု၊
 ဘယ်သို့ပြု၍၊ တစုတဝေး၊ ရင်သွေးဖြင်ပည်း၊ ရသနည်းဟု၊ တည်းလည်း
 ပုစ္ဆာ၊ မလွတ်သာမှ၊ ယိုးရာမသီး၊ မြို့ကြီးဒွါရ၊ တံခါးဝတွင်၊ ပညောင်ပင်ကို၊
 မျက်မြင်ညွှန်ပြ၊ ဤရုက္ခ၌၊ စောင့်ထ နိယံ၊ နတ်မင်းထံဝယ်၊ ကျိုးနွံပြင်းစွာ၊
 ပတ္တနာဖြင့်၊ မေတ္တာသနား၊ ငါ့အား မြတ်လေး၊ ပေး၍ရဟု၊ တတ်လှ
 ယုံဖွယ်၊ အကယ်ကယ်သို့၊ ပျက်ကွယ် ချော်သွေ၊ ရှက်ဆေးချေသည်၊
 ဆိုထွေ လွဲလွဲကမ်းကမ်းတည်း^၅။

၉။ လွဲလွဲကမ်းကမ်း^၆၊ မုသားထမ်းသား၊ စွဲလမ်းမရ၊ ထိုမိန်းမ
 ၏၊ ယင်းမျှစကား၊ ပြန်ထွေကြားသော်၊ မယ်ဘွားလျော့လျော့၊ သွား
 လေတော့ဟု၊ ခွင့်လမ်းပြုမှ၊ လှလှကြံလျက်၊ ရထားထက်က၊ ဆင်းသက်
 လျင်ပြင်း၊ ပညောင်ရင်းသို့၊ ကပ်လျှင်းတုံလတ်၊ ပုဏ္ဏားထွတ်ကား၊
 ခပ်ညွတ်ကိုင်ဆုပ်၊ သိမ့်သိမ့်လှုပ်လျက်၊ ချုပ်ချုပ်အမျက်၊ ထွက်သား

(၁) ထ - အိမ်ရာဆောင်သား၊ (၄) ထ, ဘ - တင်းလင်းအဘ၊
 (၂) ထ - ဆရာပဏ္ဍိတ်၊ (၅) ဟ - ဆိုထွေလွဲလွဲကမ်းကမ်းတည်း။
 (၃) ထ - နှုတ်သံချေနှင့် (၆) ဟ - လွဲလွဲကမ်းကမ်း။

အလို၊ ဤသို့ဆို၏။ လူကို ယုတ်မြတ်၊ မသိတတ်သည့်၊ စောင့်မှတ်
 ရုက္ခ၊ ဟယ် ဒေဝ၊ ၊ ပြည်မသေဋ္ဌ်နင်း၊ ငါတို့မင်းဝယ်၊ နင့်လိုဘွယ်ကား၊
 အဘယ်ကိစ္စ၊ မရခဲအင်၊ ငြိုငြင်သနည်း၊ ပစ္စည်းချမ်းသာ၊ မယုတ်ရာသား၊
 စဉ်လာတရား၊ ခုနစ်ပါးတွင်၊ အင်မချို့အောင်၊ တို့မင်းခေါင်လျှင်၊
 တထောင်မျှလောက်၊ စွန့်မြောက် နှစ်တိုင်း၊ ထုံးပိုင်း မပြတ်၊ ရှိညွတ်
 စိတ်သန်၊ ပူဇော်မှန်လျက်၊ မြိတ်စွန် သားမြေး၊ နင်မပေးဘဲ၊ လွန်စဉ်းလဲ၏။
 ဆင်းရဲစွာလှ၊ ဤမိန်းမကား၊ တီမျှလောက်စင်၊ ကျေးဇူးထင်သည်၊
 ဖြစ်ကျင်သနည်း၊ လက်တည်းမကွာ၊ ငါနှင့်ဖူးတွေ့၊ ယခုနေ့က၊ စ၍
 ရေတွက်၊ ခုနစ်ရက်သင်္ချာ၊ ပြည့်သောခါဝယ်၊ မဟာရာဇ်အား၊ သားမပေးလို့၊
 နင်ဝန်တိုမှု၊ ဖရိုဖရဲ၊ ကြိဘိသော့သွင်၊ နင့်သစ်ပင်၏။ မြစ်လျှင်မကြွင်း၊
 ကုန်တျင်းတျင်းလျှင်၊ ချက်ချင်းလျှင်ဆော၊ ပြတ်စိမ့်သောဟု၊ ဖြန်းတော
 ခြိမ်းသံ၊ ကြောက်ဘွယ်နွံသည်။ ၊ နှုတ်သံ ငေါက်ငေါက်ငမ်းငမ်းတည်း။

၁၀။ ငေါက်ငေါက်ငမ်းငမ်း၊ နှုတ်သံကြမ်းနှင့်၊ နတ်ဝမ်းပူကြောင်း၊
 ခြိမ်းမောင်းခဲ့ပြီး၊ အိမ်ရာမှီးမှ၊ ပန်းကြီးအာသာ၊ နေ့တိုင်းလာ၍၊ များစွာ
 ဆိုလေ့၊ ခြောက်ရက်စေ့သော်၊ ပုဏ္ဏားကျော်ကား၊ နိဂြော်ခခက်၊ ကိုင်ဆွဲ
 လျက်လျှင်၊ တရက်အပ၊ မရခွင့်မြင်၊ လျင်တောက်တပို၊ ရက်ကြွင်းတို၏။
 နဂိုရိုပိုက်သိမ်း၊ တိုင်းကားငြိမ်းအောင်၊ ဆောင်သားစီးပွား၊ ပြည်သူ့ဖျားကို၊
 သားမပေးတွန်၊ နင်မေ့ကျန်မှု၊ နက်ဖြန်ပင်လုံး၊ ဆုံးတော့မည်ဟု၊ ရိပ်ခြည်
 လည်းပြ၊ ကြောက်ဘွယ်ဟသော်၊ ရုက္ခဒေဝတာ၊ ထင်စွာနတ်နား၊
 ကြားတုံ့လေ၍၊ လွဲသွေဆိုထ၊ ဆင်းရဲမအား၊ သားငါမပေး၊ ချင်းမွေးလှည့်ရာ၊
 ကြိရာစိတ်တည်၊ ငါပေးသည်ဟု၊ ယုံကြည်မှတ်မှား၊ အယူပြားသား၊
 ပုဏ္ဏားနက်ဖြန်၊ ငါ့ဗိမာန်ကို၊ ဧကန်မချွတ်၊ ဖျက်ဆီးလတ်အံ့၊ ကြိတတ်
 စွာလှ၊ ဘယ်ကိစ္စဖြင့်၊ တောင့်တကြည်ညို၊ သားဆုကိုလျှင်၊ အလိုပြည့်ပြည့်၊
 ဖြည့်ရုံနည်းဟု၊ မြော်တင်းရှု၍၊ စာတုမဟာရာဇ်၊ နတ်စစ်တို့မှာ၊ ကိုယ်တိုင်

(၁) ဟ-ဖျက်ဆီးလတ္တံ့၊ (၂) ဘ-တောင့်တမငြို၊

လာလျက်၊ ကြောင်းခြာစေရေ၊ ပြန်လျှောက်လေသည်။ ၊ ရိုသေ ခေ
ယမ်းယမ်းတည်း။

၁၁။ စာတုမဟာရာဇံ၊ မည်စစ်ထင်ရှား၊ နတ်လေးပါးလည်း၊
သားရစေမှု၊ ပြုအံ့ပြီးတိုင်၊ မတတ်နိုင်ဟု၊ ကြံမှိုင့်လက်ချ၊ ဆိုကုန်ကြခဲ့၊
အဋ္ဌဝိသ၊ ယက္ခမျိုးလယ်၊ နတ်တို့ဝယ်လျှင်၊ နှီးနှယ်မေးမြူ၊ ဆည်းကပ်မှုလည်း၊
ရှေးတူဆိုနည်း၊ တမတ်တည်းသာ၊ ဆိုကုန်ခါတည့်၊ ဆိုရာမရ၊ စိတ်ဒုက္ခဖြင့်၊
သက္ကထံမှာ၊ ရောက်သောခါမှ၊ မြတ်စွာသိကြား၊ မင်းအားလျှောက်ပတ်၊
သားရှုလတ်သော်။ နတ်လေးယောက်စင်၊ ကြွေကြွေမြင်၏။ ဘုန်းအင်မချို့၊
ထိုနတ်တို့ကား၊ နှစ်လို့တွယ်သာ၊ လူသောခါက၊ ဗာရာဏသီ၊ ခေါ်ညီမည်မှန်း၊
ပြည်ကြငှန်း၌၊ ရက်ကန်းသည်စစ်၊ ဖြစ်ခဲ့ဘူး၍၊ ဆည်းပူးလက်ခ၊ ရရ
သည်ငှာ၊ စိတ်ဖြာဝေမှု၊ ငါးဘို့ပြု၍၊ လေးစုကိုစား၊ ကြွင်းငြားအလို၊
တစုကိုမူ ဒါနဟူသား၊ အလှူမျိုးပွား၊ ကြံသောအားဖြင့်၊ ဘောက်ပြားစုတော့
ခန္ဓာရွေ့သော်၊ ပျော်မွေ့သာယာ၊ ဝတ်သာ၌၊ မဟာသုခ၊ စံကြကုန်ပြီး၊
မငြီးစုန်ဆန်၊ အဖန်ဖန်လျှင်၊ ခြောက်တန်နတ်ဘုံ၊ အလုံးစုံကို၊ တလုံလဲလဲ၊
မြီလေရာရာ၊ ထိုရောခါဝယ်၊ ယာမာမည်သား၊ နတ်ပြည်သုံးဆင့်၊
သွားချိန်သင့်သည်။ ၊ သီးရင့်သမ္ဘာ ရှမ်းရွမ်းတည်း။

၁၂။ သုရာနာထ၊ ဒေဝသေဋ္ဌနင်း၊ သိကြားမင်းလည်း၊ ဘော်ချင်း
လေးပါး၊ နတ်သားတို့မှာ၊ ကိုယ်တိုင်လာ၍၊ သာယာချေငံ၊ ဖြည့်ဖြူးသံဖြင့်၊
တရံတဖန်၊ ငါတောင်းပန်သည်၊ မဆန်အာဏာ၊ သင်တကာတို့၊ လူ့ရွာ
လူ့မြေ၊ ဖြစ်ပါလေမှု၊ စိတ်မည်းလူ၌၊ စိတ်ဖြူဖြောင့်ကြည်၊ စိတ်ကောင်း
တည်လိမ့်၊ လူ့ပြည်တလွှား၊ လူ့အများ၏၊ စီးပွားရှုရှု၊ ထိန်းကျောင်းပြုသား၊
ဧသုကာရီ၊ မင်းကိုမှီ၍၊ ဒေဝီထွတ်ကဲ၊ မိဝမ်းထဲဝယ်၊ ယူစွဲသန္ဓေ၊
ကိန်းဝပ်လေဟု၊ မဟောသက္ခ၊ ဘူတပတ်၊ ဘုန်းရှိနတ်ဖျား၊ မိန့်ထွေကြားသော်၊

(၁) ထ-ဝုဏ်အင်မချို့ (၂) ထ-မပါ။

မင်းသားတို့ဖြစ်၊ စိတ်မုန်ယစ်ကို၊ မနှစ်သက်ဘူး၊ အမူးအမော်၊ မေ့လျော့
 ပျော်အံ့၊ ပုရော်ဟိတ၊ ပုဏ္ဏားမတွင်၊ တစုဝင်၍၊ ဆင်းပြင်လှထူး၊ ပျိုရွယ်
 လူးက၊ ညစ်ညူးလူ့ဘော်၊ တင်ကြေးလျော်သား၊ သူတော်မွန်ချည်း၊
 ဖြစ်မည်တည်းဟု၊ လိုနည်းပြတ်ပြတ်၊ လေးယောက်နတ်တို့၊ ဆိုလတ်သရော်၊
 နတ်ကျော်မာဃ၊ ကောင်းစွဲခိုး၊ ယူပြီးပဋိညာဉ်၊ ဆိုစဉ်ခဏ၊ ကြွခဲ့လျှင်ပြင်း၊
 အခြင်းစေ့ရေ၊ ပြန်လိုက်ပေက၊ ယုံလေထိုပင်၊ ညောင်နတ်ရှင်ကား၊
 ထွန်းထင်လဝါ၊ ကုမုဒ်ကြာသို့၊ ဝမ်းသာပီတိ၊ လန်းလန်းရှိလျက်၊ မိမိ
 သခင်၊ မိုးနတ်ရှင်အား၊ လက်ဝါးရှိန်ဝန်၊ သွားခွင့်ပန်၍၊ ဗိမာန်ရပ်ဟောင်း၊
 ပြန်လေရှောင်းသည်။ ၊ နေအောင်း ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းတည်း။

၁၃။ ပုရောဟိတ်ဟု၊ ကျော်ထိတ်မည်တွင်၊ ပုဏ္ဏားထင်လည်း၊
 လင်းစင်မိုးသောက်၊ ရောင်လတ်သောခါ၊ မြားမြောင်စွာသား၊ ဗိုလ်ပါ
 စည်းကြပ်၊ ကိုယ်မှူးကွပ်၍၊ ပဲခွပ်ထားမ၊ ပေါက်ဆိန် စသည်၊ မွမ်းမျှ
 ဆောက်ဦ၊ ယူခဲ့မကြွင်း၊ ပင်ရင်း ကပ်ချဉ်း၊ ခက်မျှဉ်း ကိုင်ညွတ်၊ အို
 ညောင်နတ်ဟု၊ ခေါ်လတ်တုံပြီး၊ ယှဉ်မိုးမကွာ၊ ငါပန်ထွာသည်၊ ရက်ကြာ
 ခုနစ်နေ့၊ စေ့ပြီ တွက်ကျုံး၊ ဆုံးလိမ့်နေ့လျှင်၊ ခြိမ်းလတ်ကျင်သော်၊
 နတ်ရှင်ထင်ပြ၊ ခန္ဓဝိဝရာ၊ နေခန်းဝါက၊ မဟာနုဘော်၊ လစန္ဒော်သို့၊
 ထွန်းပေါ်ပြုထွက်၊ နှစ်သက်နာဖွယ်၊ နှုတ်သံငယ်နှင့်၊ ဟယ်ဟယ်ဗြာဟ္မဏ၊
 အာလုပ်ဟလျက်၊ တောင့်တနည်းရှား၊ တစ်ယောက်ထားဘိ၊ လျောက်
 လျားထိုက်တန်၊ သားမွန်လေးဦး၊ ညွတ်နူး စိတ်ကြည်၊ ငါပေးမည်ဟု၊
 ဆောက်တည်ရှေးရှု၊ ဟူလတ်ရကား၊ ထိုပုဏ္ဏားတုံ၊ သားငါမလို၊
 မင်းကို ပေးလေ၊ လွှဲပေသရော်၊ နတ်သူတော်ကား၊ မလျော်မင်းမှာ၊
 မပေးခါသော်၊ ငါနှင့်ရွှေမှောက်၊ နှစ်ယောက်အမျှ၊ ပေးဝေငှဟု၊ နှစ်ပါး
 စုလည်း၊ မရှုမင်းအား၊ ပုဏ္ဏားကိုချည်း၊ တမတ်တည်းသာ၊ ဆိုပြီးစွာမှ၊

(၁) ထ-ညစ်ညူးလူပေါ်၊ (၂) ဘ,ဟ-မြင့်မိုရ်ရှင်အား၊

ရကာမတ္တ၊ နင့်သားလှတို့၊ တကွမျိုးဘောင်၊ အိမ်မထောင်ဘဲ၊ နက်နဲသိမှု၊
 ပျိုရွယ်နုက၊ ပြုလိမ့်ရဟန်း၊ နိဗ္ဗာန်ကျွန်းသို့၊ ကူးသန်းကြလို့၊ စိတ်မငြိသား၊
 ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်စစ်၊ ဖြစ်အံ့စကား၊ ကြားပေရှောင်းသော်၊ သားကောင်းကိုမျှ၊
 ရဆန်းရစေ၊ နေစိမ့်လူပင်၊ ပဲ့ပြင်ငါတို့၊ ကြံဝန်ဖို့ဟု၊ ဤသို့ ဆိုထ၊
 ဗြာဟ္မဏအား၊ သား၏ ဆုနှင်း၊ ဝိမာန်တွင်းသို့၊ ဝင်လျှင်းထိုရော်၊ ငြိမ်း
 ငြိမ်းပျော်ခဲ့၊ ထိုရော်အစ၊ ထိုရုက္ခတွင်၊ လာဘ်ပြောဖြင်သည်၊ ၊ ဝန်းကျင်
 ထိတ်ထိတ် မွမ်းမွမ်းတည်း။

၁၄။ ပညောင်စောင့်တတ်၊ ရုက္ခနတ်လျှင်၊ ရည်မှတ်ပေးထ၊
 နတ်ထိုမျှတွင်၊ ကြီးမတည်မြောက်၊ နတ်တစ်ယောက်တည့်၊ လှဲဘောက်
 ဇီဝိတိန်၊ စုတေ့ချိန်ဝယ်၊ ဝရဇိန်ရောင်ပြေး၊ နှက်ပြည့်လေးသို့၊ ပုဏ္ဏားမဝမ်း၊
 ဘုန်းရိပ်လွမ်းလျက်၊ ငြိမ်းချမ်းသန္ဓေ၊ ဆယ်လနေမှ၊ သားကြွေမွေးမိ၊
 ဘွားသည်ရှိသော်၊ ဟတ္ထိပါလ၊ မှည့်ကြ မည်ဆန်း၊ ခေါ်တွင်မှန်း၏၊
 ရဟန်းစင်စစ်၊ မဖြစ်စိမ့်ငှာ၊ ငယ်သောခါဝယ်၊ ပျက်ရာယှဉ်က၊ ‘ပျက်
 တတ်စွဟု၊ ပျက်လှမှုယူ’ ဆင်ထိန်းဟူသား၊ လူမတရား၊ သူပျက်များ၌၊
 နှံထားလက်ငင်း၊ အပ်လေလျှင်း၏၊ သေမင်းမဖြို၊ နိဗ္ဗာန်လိုသား၊ ထို
 ယောက်ျားမြတ်၊ ဗောဓိသတ်လျှင်၊ သွားတတ်သောခါ၊ နှောင်းဆင့်ကာတည့်၊
 မျက်နှာ မြင်ထ၊ ဒုတိယကို၊ အဿပါလ၊ မှည့်ကြကုန်ပြီး၊ သင်းသီးတခြား၊
 မြင်းထိန်းများ၌၊ ပိုက်ဖြားမွေးခြင်း၊ နှံဆောင်နှင်း၏၊ ဘွားလျှင်းထို့နောက်၊
 သုံးကြိမ်မြောက်သား၊ တယောက်အားမူ၊ မှည့်ပြားတွင်ထ၊ ဂေါပါလဟု၊
 ဩဇမကောင်း၊ မှည့်တုံရှောင်း၍၊ နွားကျောင်းတို့ထံ၊ နှံလေတုံလျှင်း၊
 မိုက်ဘောသွင်း၏၊ နှောင်းကြွင်းမွေးဖွား၊ သားထွေးမည်ရ၊ စတုတ္ထကို၊
 အပေါလ၊ နာမမှန်းထား၊ ဆိတ်ကျောင်းများ၌၊ နားပါးသွင်းသွင်း၊

(၁) ထ-ပျက်တတ်လှဟု၊ ပျက်စမှုရ၊ (၃) ဟ-ဘွားခြင်းထို့နောက်၊
 (၂) ဟ-ပိုက်ဖြားမွေးခြင်း၊ (၄) ဟ-မည်ပြားခေါ်ထ၊

ပျက်နှုန်းထွင်း၏။ သားချင်းညီနောင်၊ ထိုကုန်အောင်ကား၊ သူလှောင်
တန္တံ၊ ဆင်ထိန်းစသား၊ ယက္ခအလား၊ လူကြမ်းများတွင်၊ ပေါင်းလျက်ပင်တည့်၊
ကြီးစင်မြောက်သော်၊ ဆွယ်နှိုင်းလျော်သား၊^၁ ရွှေလှော်ဆင်းတု၊ ပုံသွန်းပြုသို့၊
မျှော်ရှုမရဲ၊ တင့်လွန်ကဲလျက်၊ အံ့ဆဲစလောက်၊ လှခေါင်ရောက်သည်။ ၊
လေးယောက်ကြွေကြွေ ရမ်းရမ်းတည်း။

၁၅။ ထိုခါ နှိုင်းလျော်၊ ပမာသော်ကား၊ ကော်ကနဒ၊ ကျော်စော
လှသား၊ ပုပ္ဖပဒုံ၊ ကြာဖူးငုံလျှင်၊ တိမ်ခြံ့ပယ်တွန်း၊ ရဝိထွန်းမှု၊ ပျံ့မွန်းနံ့ကြွယ်၊
ဆင်းတင့်တယ်လျက်၊ သွယ်သွယ်ရံသည်၊ ဝတ်ဆံရွှေသား၊ ဖားရရားလျှင်၊
ကားကားပွပွ၊ လန်းလန်းထသို့၊ ထပ်မျှနည်းဆောင်၊ ထိုကဲ့ယောင်လျှင်၊
ညီနောင်တို့အား၊ သူတော်ကြားသား၊ တရားဟူသည်၊ နေခြည်လည်းသင့်၊
သဒ္ဓါပွင့်မှု၊ မမြင့်နေ့ရက်၊ ငယ်ရွယ်သက်က၊ တောထွက်ခွဲနိုး၊ ရွံစိုး
ခုံညား၊ ရဟန်းများတိ၊ တပါးမိုးမြေ၊ ကိန်းဝပ်လေဟု တိုင်းခြေအုပ်ပိုက်၊
နိုင်ငံတိုက်မှ၊ နှင်လိုက်တုံဘိ၊ မင်းရှိန်ထိသော်၊ ကာသိရာဇ်လုံး^၂၊ ကျုံး
၍ပစ်သို့၊ စိစစ်ရှာဖွေ၊ အမွေမမြင်၊ ရှင်မျိုးစင်၏၊ လုလင်လေးယောက်၊
တဝမ်းပေါက်တည့်၊ ခါးတောက်မြစ်ယှက်၊ စိုက်ရောဘက်သား၊ သရက်
ပင်မင်း၊ သီးချိုကင်းသို့ ဆင်၊ မြင်း၊ နွား၊ ဆိတ်၊ အဟိတ်ထိန်းကျောင်း၊
သူမကောင်းနှင့်၊ ယှဉ်ပေါင်းသောအား၊ လားလေရာရာ၊ ရှစ်မျက်နှာ၌၊
ကန္တာရကြီး၊ တဖျင့်ဆီးလျှင်၊ ခရီးလမ်းဘောင်၊ ရန်ဆူးထောင်၍၊
လက်ဆောင် လက်နား၊ သူ့ဆောင်ပါးကို၊ ပိုင်ကားလုယက်၊ ဆော့ကျွတ်
ဖျက်သည်^၃၊ ၊ မာန်ခက် ကြော့ကြော့ကြမ်းကြမ်းတည်း။

၁၆။ ဟတ္ထိပါလ၊ ကုမာရ၏။ ဘွားထ သက်စစ်၊ ဆယ့်ခြောက်နှစ်သို့၊

(၁) ဟ-သူလောင်ဒန္တ၊ ဘ-သူလောင်တန္တံ၊ (၂) ဟ-ကာသိရစ်လုံး
(၂) ဟ-ဆယ်နှိုင်းကျော်သား၊ (၄) ထ,ဘ-ဆော့ကြွပ်ဖျက်သည်
ဘ-ဆယ်နှိုင်းကျော်သား၊

ရောက်လစ်သောအခါ၊ ပြည့်စုံစွာသား၊ အင်္ဂါခပင်း၊ တင့်တယ်ခြင်းကို၊
 မြင်လျှင်းလတ်သော်၊ ခမည်းတော်နှင့်၊ မြတ်ကျော်လူ့ဖျား၊ စောတရားကား၊
 ငါ့သားညီနောင်၊ ရှိလောက်အောင်တည့်၊ ကြီးပြောင်စင်မြောက်၊ ထီးနှင့်
 လျှောက်၏၊ မဘောက်ခန္ဓာ၊ မြင်လိုက်ပါစိမ့်၊ ဝမ်းသာနှစ်လို့၊ ထိုမောင်တို့ကို၊
 ဘယ်သို့သင့်တင့်၊ အခွင့်ရကြောင်း၊ ကြံသော်ကောင်းဟု၊ စုံပေါင်းတူကွ၊
 တိုင်ပင်ကြ၍၊ ရာဇပြကတော့၊ ဘိသိက်နေ့က၊ စသည်မဆိတ်၊ ကျွန်းလုံးထိတ်မျှ၊
 အတိသရ၊ ဘုန်းတောက်ပအံ့၊ ဒေသတစ်ပါး၊ ရဟန်းများလည်း၊ မွန်
 ကြားပတ်လွှံ၊ တန်းခိုးနံ့ဖြင့်၊ လေပျံနှင့်ဖြူ၊ ရပ်ထိုထိုမှ၊ မှီခိုမပြတ်၊
 ဆည်းကပ်လတ္တံ့၊ နူးညွတ်ထိုခါ၊ တောထွက်ရာကား၊ ကြေညာချောက်ချား၊
 တိုင်းကားပုန်ကန်၊ ခိုက်ရန်မငြိမ်း၊ မုဒိမ်းတန္တ၊ ပြမ်းပြမ်းထလျက်၊
 တဖျင့်ကွက်လျှင်၊ စစ်မက်လည်းနှောင့်၊ ပြည်ထဲအောင့်အံ့၊ ထို့ကြောင့်
 ယခု၊ ရှင်ဖြစ်မှု၌၊ လှူလှူဆောက်တည်၊ ရည်မရည်ကို၊ ယုံကြည်သဘော၊
 သိစိမ့်သောဟု၊ တွေးတောမြော်တင်း၊ မင်းနှင့်ပုဏ္ဏား၊ ရသေ့လားသို့၊
 နှစ်ပါးယှဉ်ပူး၊ လွဲရပ်ထူးဖြင့်၊ သားဦးအိမ်မှာ၊ ဆွမ်းရပ်လာသည်၊ ၊
 ခြင်းရာ စုံစုံစမ်းစမ်းတည်း။

၁၇။ ဗောဓိသတ္တ၊ လုလင်လှလည်း၊ မွေးဘနှင့်မင်း၊ ရသေ့ဆင်းကို၊
 မြင်လျှင်းလက်ဦး၊ တရံဖူးသော်၊ မိုးနူးသစ်ပင်၊ လန်းလန်းရှင်သို့၊ ဝမ်းရွင်
 ဝမ်းသာ၊ ကြည်ညွတ်စွာ၍၊ ကပ်လှာရှိခိုး၊ ဝပ်ဝပ်ကျိုးလျက်၊ မြတ်နိုး
 တနာ၊ သုံးဂါထာဖြင့်၊ ၊ ထိုခါ ခဏ ရွတ်လတ်ထတည်း။

(၁) ထ-ကြီးပြောင်စင်မြောက်၊	(၄) ထ-တန်ခိုးနှံ့၍
(၂) ဘ-မပါ	(၅) ဘ-လွင့်ပျံနှင့်ဖြူ၊
(၃) ဟ,ဘ-ကျင့်ပေကောင်းဟု	(၆) ထ,ဘ-ကြောင်းချာ စုံစုံစမ်းစမ်း တည်း။

စိရသံ ဝတ ပဿာမ၊ ဗြာဟ္မဏံ ဒေဝ ဝဏ္ဏိနံ။

မဟာဇဋ္ဌံ ခါရိဒ္ဓရံ၊ ပကံဒန္တံ ရဇသိရံ။ ။

စိရသံဝတ ပဿာမ၊ ဣသိ ဓမ္မဂုဏေ ရတံ။

ကာသာယ ဝတ္ထဝသနံ၊ ဝါကစီရံ ပဋိစ္ဆဒံ။ ။

အာသနံ ဥဒကံ ပဗ္ဗံ၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတု နော ဘဝံ။

အဂ္ဂေ ဘဝန္တံ ပုစ္ဆာမ၊ အဂ္ဂံ ကုရတု နော ဘဝံ။ ။

၁၈။ ခပ်သိမ်း စကြဝဠာ၊ မိုးလဟာမှ၊ ဆယ်ရာထောင်သောင်း၊
သိန်းသန်းပေါင်းနှင့်၊ ဆင့်လောင်းကုဋေ၊ အသင်္ချေတည့်၊ လနေရောင်ဝင်း၊
ပထွန်းပြင်းလည်း၊ မလင်းနိုင်ဆုံး၊ စိတ်နှလုံးဝယ်၊ လွမ်းဖုံး သည်းစွာ၊
ပိတ်ထိုင်းကာ၍၊ ဉာဏ်ဝါဆီမီး၊ မညှိသီးသော်၊ မိုက်ကြီး စတု၊ အင်လေး
ခုထက်၊ နှိုင်းတုကင်းအောင်၊ လွန်ကျူးဆောင်သား၊ ညဉ့်မှောင်မောဟ၊
တိယာမ၌၊ ပဉ္စကာမာ၊ ယစ်မူးရှာလျက်၊ လူရွာပျော်မိန်း၊ တဖိန်းဖိန်းတည့်၊
စက်ကျိန်းဖန်များ၊ ကျွန်ုပ်အားကို၊ သနားရေးရှု၊ ဆွမ်းခံမူဖြင့်၊ ချီထူအသာ၊
နှိုးပေလှာသည်၊ ဆရာနှစ်ပါး၊ အိုဘုရားတို့၊ နာဖျား အိုခြင်း၊ သေဘေး
ကင်းသား၊ ပြည်မင်းအခေါင်၊ နိဗ္ဗာန်တောင်သို့၊ ကြဉ်းဆောင်ကယ်တင်၊
ပျံ့ချိုငင်သား၊ အဋ္ဌင်္ဂီမဂ်၊ ထီးလိုင်ငှက်အား၊ စိတ်စုံပြားဝယ်၊ နားလတ်သောခါ၊
ထောင်လိုတာလျှင်၊ မဟာဇဋ္ဌ၊ ကျောကွင်းပြလျက်၊ တောဝနေလေ့၊ ကျင့်သိမ်
ဓမ္မသား၊ ရသေ့ပရိက္ခရာ၊ ထက်ကြပ်ပါလျက်၊ ယုတ်မာဝတ္ထု၊ ပါယ်လားမှုကို၊
မပြုစွန့်ထု၊ ဗြာဟ္မဏဟု၊ မည်ရ ထိုက်တန်၊ မြတ်သဏ္ဍာန်နှင့်၊ ရှင်မွန်
ပီပီ၊ လှမ်းချီညင်းညင်း၊ မပြင်းသွားမြဲ၊ လက်လွဲညံ့သက်၊ မကွက်မလှည့်၊
ရှေ့တည့်တည့်သို့၊ ကြည့်သည် ယုဂတ်၊ မတ်သည်ဖြောင့်ဖြောင့်၊ စောင့်
သည် ဣန္ဒြေ၊ ဆွမ်းရပ်ထွေသည်၊ ကောင်းတေ ငြိမ့်လေး ကု၏
တည်း။

(၁) ဟ- ဖြန့်ချိငင်သား၊ (၂) ထ-မပြုခုံထု

၁၉။ သီလက္ခန္ဓာ၊ စသည် ကျေးဇူး၊ အထူးထူးကို၊ ဆည်းပူး
 ရှာမှီး၊ လေ့ကျက်ပြီး၍၊ ရှေးတီးဗိုလ်လူ၊ ရသေ့ဟူသား၊ စင်ဖြူဆောက်တည်၊
 သူမြတ်မည်နှင့်၊ အရည်တန်စွာ၊ ထဲခြင်းရာမူ၊ မြင်ကာစပ်စပ်၊ မချအပ်လည်း၊
 တပ်တပ်ပင်ကို၊ ကျွန်ုပ်ဆိုသား၊ ထက်ဝိုထက်ဝါး၊ မမှားလှည့်ယောင်၊
 ရှင်ညီနောင်ကား၊ ရောင်ရောင်ဝါဝါ၊ ထန်းမှည့်ညှာသို့၊ မျက်နှာရွင်းရွင်း၊
 ဝင်းဝင်းရွှေရွှေ၊ သားရေလျစ်လျူ၊ မဆူမကြုံ၊ ဖြစ်တုံရကား၊ ကြည်ဖွယ်များ
 လျက်၊ တရားလှိုင်ဖြိုး၊ နံ့သာမျိုးဖြင့်၊ ပုဆိုးဗြဟ္မစိုရ်၊ ကျည်းဖွပ်သိုသား၊
 မမှီမထင်း၊ စိတ်တံတင်းကို၊ ကြိုင်သင်းနေတိုင်း ထုံ၏တည်း။

၂၀။ အရဟတ္တဓဇ၊ ကာသာဝဟု၊ နာမအန္တတ်၊ ဝစနတ်နှင့်၊
 လျောက်ပတ်ညီစွာ၊ ရဟန္တာ၏၊ ဝိရာဂတ္ထ၊ သဘာဝကို၊ ဘော်ပြရိပ်ခြည်၊
 တမ်းခွန်မည်သား၊ ဖန်ရည်ဆိုးစွန်း၊ သက်တင်ရန်းသို၊ သင်္ကန်းနီစွတ်၊
 ထဲနှီးဝတ်၍၊ လတ်လတ်ပေါ်ရုံ၊ လျော်တေခြံလျက်၊ လှူတုံသဒ္ဓါ၊ ဘုန်း
 ကြမ္မာဖြင့်၊ တခါတရံ၊ ကျွန်ုပ်ထံဝယ်၊ ဆွမ်းခံကြည်လင်၊ ရပ်လှာကျင်
 သည့်၊ ချစ်ရှင်တို့အား၊ ရှေးဦးဖျားက၊ တော်ငြားပေါင်းမိ၊ ကြိုက်တပြီ
 ကား၊ ဤရှိမရောက်၊ တောထွက်မြောက်လိမ့်၊ ဆယ့်ခြောက်နှစ်စင်၊ တွက်
 ကျုံးဝင်လျက်၊ လုလင်ပတ်လျှ၊ ယခုမှလျှင်၊ မြင်ရဖူးတွေ့ကြုံတည်း။

၂၁။ ဃရာဝါသ၊ သမ္မာဓဖြင့်၊ ဒုက္ခဘွဲ့နှောင်၊ လူတို့ဘောင်ဝယ်၊
 အိမ်ထောင်ညွတ်ကွင်း၊ သံချိုင့်တွင်းမှ၊ ရှင်းရှင်း လွတ်စင်၊ တောချောင်
 ဝင်၍၊ ကောင်းကင်ပြင်နှယ်၊ နှိုင်းဆွေးဘွယ်လျှင်၊ တွယ်တွယ်တာတာ၊
 မည်သည့်ငှာဟု၊ တပ်ရာ စွဲလမ်း၊ မရှိစွမ်းတည့်၊ စိတ်ဝမ်းငြိမ်းငြိမ်း၊
 ရပ်ခပ်သိမ်းသို့၊ ညွတ်တိမ်းတစ်၊ အာသာရှိက၊ စွန်းငြိချိတ်ငင်၊ မပိတ်

-
- (၁) ထ-အရည်တူစွာ
 - (၂) ထ-ထပ်ထပ်ပင်ကို
 - (၃) ထ-မမှီမထင်း
 - (၄) ဟ-တောချောက်ဝင်၍
 - (၅) ထ-ချမ်းချမ်းငြိမ်းငြိမ်း

ပင်သည်၊ ချစ်ရှင်ဘုရား၊ တို့နှစ်ပါးကို၊ မြင်ငြားလှည့်တွန်၊ ကျွန်ုပ်ကျွန်ကား၊
ဤဟန်နည်းတူ၊ ကျင့်အံ့ဟူ၍၊ ကောင်းယူကြံထွေ၊ ဝမ်းထဲခွေလျက်၊
သံဝေရဆုံး၊ မရွှင်ပြုံးသည်။ ၊ နှလုံး မြည့်မြည့်တုံ၏တည်း။^၁

၂၂။ အာဂန္တုကာ၊ ဝတ်ကံငအောင်၊ အသင့်ဆောင်၍၊ မြတ်ခေါင်တို့အား၊
လျောက်လျားထိုက်တန်၊ မွန်သားနေရာ၊ ခင်းပြီးစွာမှ၊ နံ့သာထုံစ၊ ဆေး
စိမ့်သောထွေ၊ တည်သည့်ရေနှင့်၊ စွတ်ခြေသုတ်အပ်၊ ပုဆိုးလှုပ်လည်း၊
ထက်ကြပ်ထားပြီး၊ ဘုရားနှစ်ဆူ၊ တက်တော်မူ၍၊ ဆွမ်းဖြူထွားထွား၊
မဲဆားနိုင်နိုင်၊ နံ့ကြိုင်မွှေးမွှေး၊ ကျွန်ုပ်ကျွေးအံ့၊ ညွတ်ရှေးကရုဏာ၊ ဘုဉ်း
ပေးပါလော့၊ သဒ္ဓါလှူမျိုး၊ တကြိမ်ပျိုးက၊ ကောင်းကျိုးသင်္ချေ၊ ပွားတက်စေ
သည်၊ လယ်မြေအမှန် ခွန်ထွက်သန်ဟု၊ ၊ တောင်းပန်ခွင့်စမ်းစုံတည်း။

၂၃။ ထိုသို့ သားတော်၊ တောင်းပန်သော်တည့်၊ ပုရော်ဟိတ၊
မွေးချစ်ဘကား၊ ပြင်ပလက်လွတ်၊ ဘယ်သူမှတ်၍၊ လေးမြတ်စွာမြို့၊
နှစ်ပါးတို့ကို၊ ဤသို့ ခမည်း၊ ဆိုသနည်းဟု၊ အသည်းကြင်ဇာ၊ မေးလတ်
သောခါ၊ ဟိမဝါက၊ လာသည်ရသော၊ ဖူးမြော်တွေ့ဟု၊ အောက်မေ့လင့်မှု၊
ပြန်တုံပြုသော်၊ ဧသုကာရီ၊ ဤကား ရာဇာ၊ ငါကား မောင့်ဘ၊ ခြင်းရာ
ပြလျက်၊ ၊ ကြောင်းစသိအောင် ညွှန်းလတ်တည်း။

၂၄။ ရဟန်း အယောင်၊ ပီပြင်အောင်လျှင်၊ ရုပ်ဆောင်ဘယ်မှု၊
ပြုသနည်းဟု၊ ချုပ်တည်းစောလောင်း၊ မေးတုံရှောင်းသော်၊ အကြောင်း
အခြာ၊ စုံစမ်းငှာဖြင့်၊ လာသားအထွေ၊ ကြားပေသရော်၊ ထိုအဘော်ကို၊
သားတော်တဘန်၊ လိုက်တုံပြန်၍၊ ရှင်မွန် အသွင်၊ တို့အားမြင်လျက်၊
တောမထွက်မှု၊ စိတ်ပျက်မကွဲ၊ ပြည်ထဲလုံးလုံး၊ ဝန်းပတ်ကုံး၌၊ မင်းဆုံး

(၁) ဟ-နှလုံးမြည့်မြည့်ကျုံ၏တည်း။ (၃) ထ,ဘ-စိတ်ပျက်ကြေကွဲ၊
(၂) ဟ-အသည်းကျင်ဇာ၊ (၄) ထ-အပြည်ထဲအလုံး။

ပြဋ္ဌာန်း၊ ဘိသိက်သွန်းမည်၊ ရည်သားအလို၊ ထင်ပြဆိုလျက်^၁၊ ၊ နန်းကိုယူ တိုက်တွန်းလတ်တည်း။

၂၅။ တိုက်တွန်း နှိုးဆော်၊ ထိုသရော်၌၊ သူတော်မြင်ကျယ်၊ ဘုရားနွယ်လျှင်၊ ပစ်ပယ်သန်းသန်း၊ နှုတ်ခြည်ရန်းမှ^၂၊ ရဟန်းကိုသာ၊ ရည်သည်ငါဟု၊ အနာဂါမိ၊ မဂ်ဉာဏ်ရှိသို့၊ ဆိုဘိရကား၊ ဘပုဏ္ဏားလည်း၊ ငါ့သား ဆွေနည်း၊ ဤရှိတည်းက၊ နိက္ခမ၏၊ ကာလမဟုတ်၊ ကျိုးပြစ်ထုတ်၍၊ ဝေဂုဏ် ပြယာယ်၊ ဖြိုးဖြိုးကယ်မျှ၊ ဝမ်းဝယ်မှတ်တိုင်း၊ ထုံးစံခိုင်းလျက်၊ တိုင်းတိုင်းတွတွ^၃၊ ဆုံးမလိုငှာ၊ ဆန်းသင့်စွာသား၊ ဂါထာသာလှ၊ စတုတ္ထဖြင့်၊ ၊ ရွရွရွတ်သံ မွန်းလတ်တည်း။

အဓိစ္စ ဝေဒေ ပရိယေသ ဝိတ္တံ၊

ပုတ္တေ ဂေဟေ တာတ ပတိဋ္ဌပေတွာ။

ဂန္ဓေ ရသေ ပစ္စနဘုယျ သဗ္ဗံ၊

အရည် သာဓု မုနိ သော ပသတ္တော။ ။

၂၆။ အာဒိကပ္ပ၊ ကမ္ဘာစ၌၊ ကြံကြ ကုဋေ^၄၊ တသိန်းနေလျှင်၊ ပျက်ကြေ စကြဝဠာ၊ ပေါ်ထွန်းခါ၌၊ လဟာပိတ်သန်း၊ ရေကြည်ဝန်းထက်^၅၊ လေးကျွန်းတည်ခင်း၊ မြေခပင်း၏၊ မှန်ကင်းရှေ့ဖျား၊ ဖြစ်ထွန်းငြား၍၊ မြေများအစ်ကို၊ မြေဗဟိုဟု၊ မဂ်ဖိုလ်ဆွတ်ချွေ၊ သုံးလူဆွေတို့၊ ငါးထွေမာန်လှည်း၊ အောင်မြေဇည်းဝယ်^၆၊ ဥဒည်းပြုဗ္ဗာ၊ ရှေ့မျက်နှာက^၇၊ မြေချာပလ္လင်၊ ဗောဓိပင်သို့၊ သားတွင်ကြီးစွာ၊ မြောက်ထိုက်ရာသား၊ မေတ္တာရေးရေး၊ နတ်ရှင်ပေးသည်၊ ရင်သွေးညီနောင်၊ မောင်တို့ အမျိုး၊ ဘုန်းအထူးဖြင့်၊

(၁) ထ-လင်းပြဆိုလျက်၊ (၅) ထ-ရေကျယ်ဝန်းထက်၊
 (၂) ဟ,ဘ-နှုတ်ခြေရန်း၍၊ (၆) ဘ-အောင်မြေစည်းဝယ်၊
 (၃) ဟ,ဘ-ထိုင်းထိုင်းတွတွ၊ (၇) ဘ-မျက်နှာစာက၊
 (၄) ဟ-ကျိုးချကုဋေ၊

လက်ဦးဇာတိ၊ မျိုးနွယ်ချိသည်၊ ဟတ္ထိပါလ၊ ငါ့မွေးဘာ၊ ၊ သကျရူပံ၊
 ကြံကြံသမျှ၊ တောင့်တရာရာ၊ တတ်ကောင်းစွာသား၊ ဝိဇ္ဇာသိပ္ပ၊ လူ့ကိစ္စကို၊
 ငယ်ကမသင်၊ ပျော်ပါးလွင်မှု၊ အကြင်သူအား၊ စကားချေတင်၊ သဘင်မပြု၊
 ခံတွင်းမဲ့သို့၊ ချို့တဲ့ပညာ၊ ညှိုးမျက်နှာနှင့်၊ ရွံရှာလန့်ထိတ်၊ အသံဆိတ်၏၊
 တိတ်တိတ်မနေ၊ ဆိုပါချေလည်း၊ မပြေမပြစ်၊ အထစ်ထစ်လျှင်၊ ကျစ်လျစ်မရှိ၊
 အငြိငြိတည့်၊ ဟုတ်လိနိုးနိုး၊ ဆင်ကန်းတိုးသို့၊ အကျိုးအကြောင်း၊
 ကောင်းကောင်း မမှန်၊ သမ္မန်ပါဌ်လျှောက်၊ ရှေ့နောက်မညီ၊ အစီအလျဉ်၊
 အစဉ်မသင့်၊ တဖျင့်တပါး၊ ရယ်ဘွယ်များခဲ့၊ ဘိုးဘွားမိဘ၊ သူကြီးမ၍၊
 မလျမညှိုး၊ မစိုးမရိမ်၊ နတ်စည်းစိမ်သို့၊ ရွှေအိမ်ဘုံမြင့်၊ ခုနစ်ဆင့်ထက်၊
 နေလင့်ကစား၊ ပြာသာဒ်ဖျားဝယ်၊ နားသည့်ကျိုးမျှ၊ ပမာကျလိမ့်၊
 အင်္ဂုပစ္စင်၊ သွင်ပြင်ရုပ်ဝါ၊ ပြည့်စုံပါလည်း၊ နံ့သာလှိုင်ခြင်း၊ ဂုဏ်နံ့ကင်းမှု၊
 အဆင်းလှဆန်း၊ လူပေါက်ပန်းဟု၊ သွမ်းမှန်းသိထွေ၊ ကဲ့ရဲ့လေအံ့၊ လုပ်ခြေ
 လုပ်လက်၊ စဉ်ဆက်နည်းမှီး၊ မကျင့်သီးသော်၊ ချည်းနှီးဥစ္စာ၊ “လိုခါမရ၊
 ကြောင့်ကြစိုးရိမ်၊ ဖန်ကြိမ်များစွာ”၊ အိုသောခါလည်း၊ မဟာဒုက္ခ၊
 တွင်းဆုံးကျသည်၊ ၊ နောင်တနှလုံး မငြိမ်တည်း။

၂၇။ ပထမရွယ်၊ ငယ်သော်ကတည့်၊ သိပ္ပခေါင်အား၊ တတ်မြောက်
 မြားမှု၊ တောသား ရန်အောင်၊ ခြင်္သေ့ယောင်သို့၊ မရှောင်မညာ၊ တင်းတင်း
 မာ၍၊ ပညာရဲရင့်၊ ပွဲလယ်တင့်လိမ့်၊ ဆိုသင့် ဆိုထိုက်၊ ဆိုလိုက် ဆိုလျှော၊
 ဆိုပြော ဟောလည်း၊ သဘောထိထိ၊ ဆိုရိုးမိလျက်၊ တိတိမြေပြင်၊
 သိဇ္ဇောနှင့်သို့၊ ရကျင်ပုံထုံး၊ နှလုံးနှင့် နှုတ်၊ တံသုတ်ငင်နည်း၊
 တကျမ့်တည်းလျှင်၊ လိပ်လည်းမဲ့လျှင်၊ ‘မြော်တင်းနောက်ရှေ့၊ စေ့မြေ

-
- (၁) ထ-တတ်ကောင်းပါလျက်၊
 - (၂) ဟ,ဘ-သမ္မန်မလျှောက်၊
 - (၃) ဘ-မပါ၊
 - (၄) ထ-သဘောသိသိ၊
 - (၅) ထ-တကြံတည်းလျှင်၊

သမ္မန်^၁၊ ဟုတ်မှန်ကျိုးကြောင်း၊ ကောင်းသားစီလျှင်၊ စဉ်သားသဒ္ဓါ၊
 သာသည်စကား၊ နာဖွယ်များ၏၊ ရည်သွားယုတ်စိမ့်၊ အားတိုင်းနှိမ့်လည်း၊
 မနိမ့်ကိုယ်ပင်၊ ကျေးဇူးအင်ကြောင့်၊ ညွှန်တွင်စွန့်ပစ်၊ မဏိစစ်သို့၊ မညစ်
 မညူး၊ ဂုဏ်ရောင်မြူးအံ့၊ အထူးပြင်လျာ၊ မလှပါလည်း၊ ရသာချိုမြဲ
 ပနသသို့၊ တကွရောပြွမ်း၊ အချင်းစမ်းက၊ ချီးမွမ်းမြှောက်စား၊ သူသနား၏၊
 ရုပ်အားလျောက်ပတ်၊ ဂုဏ်ညီညွတ်မှု၊ ဆင်းမြတ်နဲ့ကျော်၊ ပန်းနှင့်လျော်ဟု၊
 ပေါင်းဘော်ကြချင်၊ ကျွမ်းဝင်ကြလို၊ ကြည်ညိုကြလင့်၊ ဘုန်းတန်းပွင့်လျက်၊
 ချီးမြှင့်လက်ဝါး၊ ဦးထိပ်ထား၏၊ ခစားမင်းထံ၊ မှုခံစစ်မြေ၊ ကြည်းရေကုန်
 သွယ်၊ ကြွေးဆယ်မြီချ၊ လုပ်ထ လယ်ယာ၊ ဥစ္စာပြုစု၊ သားပု မြေးကင်း၊
 ဖြည့်တင်းသိမ်းမွေး၊ အိမ်ထောင်ရေးလည်း၊ စဉ်ရှေးဥပဒေ၊ အထွေထွေလျှင်၊
 ကြွက်သေနှင့်သာ၊ ရင်းစကာလျက်၊ မကြာတင်းလင်း၊ လေးလတွင်းဝယ်၊
 နှစ်သိန်းကြွယ်သို့၊ နည်းသွယ်ပိုက်ထား၊ ကြံစိတ်ပြားသော်၊ စီးပွားချမ်းသာ၊
 ကြီးကျယ်ရာသည်၊ ၊ အိုခါ မစိုးမရိမ်တည်း။

၂၈။ မစိုးမရိမ်၊ ကြောင့်ကြငြိမ်က၊ ဓမ္မသိမ်ကျင့်ခက်၊ တောမထွက်တဲ့၊
 အိမ်တွင်မြီလျက်၊ စွန့်ကြဲစင်းလျင်း၊ ဝန်တိုကင်း၍၊ ထမင်းရေစာ၊
 ယမကာနှင့်၊ သံဃာကိန်းအောင်း၊ ကျောင်းလည်းမလွတ်၊ အဝတ်ပုဆိုး၊
 ယာဉ်မျိုးတသွန်၊ ပန်းမာလ်ခပ်သိမ်း၊ သပ်လိမ်းရည်မွေး၊ လှိုင်ဇန့်သာ၊
 အိပ်ရာဆောက်ဦ၊ ဆီမီးဟူသား၊ အလျှူဝတ္ထု၊ ဆယ်ခုမကြွင်း၊ သီတင်းငါးမည်၊
 ပုသ်ဆောက်တည်က၊ လူ့ပြည်တရပ်၊ ခြောက်ထပ် နတ်ရွာ၊ ကာမာဝစရ၊
 သတ္တဘူမိ၊ သုဂတိသို့၊ မငြိတွယ်တာ၊ ရောက်လေရာ၏၊ ရှေးခါမင်းသား၊
 သူမြတ်များလည်း၊ ယောက်ျားတကာ၊ တတ်အပ်စွာသည်၊ နာနာသိပွ၊

(၁) ဘ-မြားနှယ်စင်း၍၊ ဆိုတွင်းနောက်ရှေ့၊ (၃) ဟ-သားပုမြေးကင်း၊
 စေ့မြေသမ္မန်၊

(၂) ဘ-ကြည်းရေကုန်စယ်၊

စာရိတ္တကို၊ သင်ကြကုန်ပြီး၊ ဘရာမိုး၍၊ ကြီးသားသက်ရွယ်၊ ဖြူကြီးကြယ်
 မှ၊ ကိုယ်လှယ်ကိုယ်စား၊ မိမိသားကို၊ နှံထားဆောင်နှင်း၊ တောထွက်ခြင်းဖြင့်၊
 ရှင်းရှင်းသဒ္ဒါ၊ နိဗ္ဗာန်ရှာ၏၊ ပဉ္စာရမ္မဏ၊ ဘောဂရသာ၊ လိုရာနုကြမ်း၊
 စူးစမ်းလော်လဲ၊ ပျော်ရောင့်ရဲမှ၊ တောထဲနေမှု၊ ထိုသသူကား၊ စိတ်ယူ
 မဖြောင့်၊ မည်သည့်ကြောင့်ဟု၊ တောင့်တောင့်တတ၊ လောဘမရှိ၊
 သည်းခံချိ၍၊ မုနိဝရ၊ ဘုရားစသား၊ သဗ္ဗပဏ္ဍိတာ၊ အရိယာတို့၊ ဝမ်းသာ
 နှစ်ခြိုက်၊ ချီးမွမ်းထိုက်သည်။ ၊ ကောင်းမြိုက်ရဟန်း၊ စည်းစိမ်
 တည်း။

၂၉။ ထိုကြောင့် ကြံသီး၊ ငါ့သားကြီးလည်း၊ ပုံချီးလောက်အောင်၊
 ဆောင်သားကျေးဇူး၊ ထူးသား ရုပ်ရည်၊ ကြည်သား စေတနာ၊ စုံအင်္ဂါနှင့်၊
 နံ့သာကြိုင်ပျ၊ ပန်းဆင်းလှသို့၊ ထဲပ နှစ်ပါး၊ လွန်ဖြစ်ငြားဟု၊ ကျော်ကြား
 ဗိုလ်လူ၊ အံ့ရာမူလိမ့်၊ အာယူဟန၊ လုံ့လခင်စွာ၊ ငယ်သောခါက၊ သုံးဖြာ
 ဗေဒင်၊ တတ်ကြောင်းသင်၍၊ သိမြင် ကျယ်ဝင်း၊ ရှုမြော်တင်းလျက်၊
 ရှေးမင်းတကာ၊ သိမ်းမြန်းရာသား၊ ဥစ္စာခမ်းနား၊ ပြည်တိုင်းကားကို၊
 ၊ စီးပွား ဆည်းပူးရှာဘိဦး။

၃၀။ အလှူဒါန၊ ပေးခြင်း စသား၊ ရှေးက နှုန်းထွင်း၊ မင်း၏
 ပဋိပတ်၊ လေးပါးဝတ်နှင့်၊ ညီညွတ်ဆောင်တုံ၊ ပြည်ကြီးဘုံ၌၊ ဝန်းခြံအုပ်စိုး၊
 ရွှေထီးမိုး၍၊ မြတ်မျိုးမောင်းမ၊ နာဠကိတ္တိ၊ မည်ရှိ အပြား၊ အားရ
 အင်ပြည့်၊ အလှည့်လှည့်လျှင်၊ အဖြည့်အဖြူး၊ ပုံပုံပျူးမျှ၊ ရွှင်မြူးရိသေ၊
 လုပ်ကျွေးစေလျက်၊ ခြွေရွှေဖြင်ညီး၊ သားသမီးလည်း၊ ပွားစီးလတ်ပြီ၊
 မောင်ဘုန်းရှိသည်၊ ဗောဓိပင်သွယ်၊ ညောင်မြစ်တွယ်သို့၊ နန်းဝယ်
 ကိုယ်စား၊ အရာထား၍၊ ဖြူကျားဆံရောက်၊ အိုရုပ်ဘောက်မှ၊ ကျင့်

(၁) ထ-အိမ်ရာမိုး၍၊ (၂) ဟ,ဘ-သောကမရှိ၊ (၃) ထ-အိုရုပ်ပေါက်မှ၊

ဆောက်နိုင်မှု၊ ရဟန်းပြုလော့၊ ယခုကစင်၊ တောမဝင်နှင့်၊ လုလင်
ငယ်သွေး၊ ပျို့နုသေး၏၊ တဖွားတွား၊ ဘစကားကို၊ ၊ သည်းချာရွယ်လူး
နာဘိဦး။

၃၁။ ဤသို့လျှင်တည့်၊ ဘခင် ပုဏ္ဏား၊ မွေးသည့်သားကို၊
ပျော်ပါးလူ့ခွင်၊ နေစေချင်၍၊ ပုံပြင်ပမာ၊ ကြောင်းများစွာဖြင့်၊ ၊ မြစ်ထာ
ဆုံးမ တောင်းပန်ထတည်း။

ထတော ဟတ္ထိပါလော ဂါထမာဟ။

၃၂။ ပုရောဟိတ်ဖျား၊ ဘပုဏ္ဏား၏၊ စကားကုန်အောင်၊ ကြားပြီး
နောင်မှ၊ ဉာဏ်ရောင်ထွန်းဝါ၊ ဟတ္ထိပါသည်၊ ၊ ဂါထာပဉ္စမ ရွတ်လတ်
ထတည်း။

ဝေဒါနသစ္စာနစဝိတ္တလာဘော၊

နပုတ္တလာဘောန ဇရံ ဝိစဟန္တိ။

ဂန္ဓေ ရသေ မုဉ္ဇန မာဟု သန္ဓော၊

သကမ္ပုနာ ဟောတိ ဖလူပပတ္တိ။ ။

၃၃။ ဝေဒတ္တယ၊ ဘဏ္ဍာကြ၌၊ သိပ္ပမန္တန်၊ ကျန်ပဋိဘာ၊ လို
ရာရာသား၊ ဥစ္စာဘော်ထုတ်၊ နုတ်သည့်အသွင်၊ တန်ဆာဆင်၍၊ သဘင်
ပွဲလယ်၊ ဂုဏ်စံပယ်လျက်၊ ဆိုရေးထွက်သော်၊ ပဒက္ခရာ၊ ဝဏ္ဏမကြာ၊
ဂါထာ ဆန်းဂိုဏ်း၊ ကရိုဏ်း ပယတ်၊ ဌာန်မချွတ်တည့်၊ ဟောရွတ်ပီပြင်၊
‘မလျင်မတုံ၊ နှုတ်အာဂုံဖြင့်၊ မဖုံမမှိုင့်’၊ မယိုင်မယိမ်း၊ မစိမ်းမဆွံ့၊
မရွံ့မထိတ်၊ ခြင်္သေ့စိတ်သို့၊ ဖိုလ်ဟိတ်သွယ်ခိုင်း၊ တခွန်းလှိုင်းက၊
လူတိုင်းအံ့အဲ၊ နာမရဲတည့်၊ ကျော်သဲသီးသီး၊ မြေကြီးရှင်ရှင်၊ ကောင်းကင်

(၁) ထ,ဘ-တမထွေးထွေး၊ (၂) ဟ,ဘ-ကြန်ပဋိဘာ၊
(၂) ဟ,ဘ-သည်းကြားရွယ်လူး နာဘိဦး။ (၄) ဟ,ဘ-နှုတ်၏လသွင်
(၅) ဟ-မလျင်မတုံ၊ နှုတ်အလုန်နှင့်၊ မဖုံမမှိုင့်၊
ဘ-မလျင်မတုံ၊ နှုတ်အာဂုံနှင့်၊ မဖုံမမှိုင့်။

ခြောင်းခြောင်း၊ မြစ်ကြောင်းကျိုက်ကျိုက်၊ ဆူလှိုက်ဘာနန်း၊ ကြားမွန်းရှိန်ပြင်း၊
 လွှဲသတင်းနှင့်၊ အချင်းတန်အောင်၊ ကျေးဇူးဆောင်၍၊ နောက်နောက်ယခု
 ပြည်ထဲမှုကို၊ မြော်ရှုမြင်သီး၊ အဖြီးဖြီးသား၊ အစီးအပွား၊ ကျိုးတရားကို၊
 မင်းအား ညွှန်ပြ၊ ကွပ်ဆုံးမသည်၊ မွေးဘသူမြတ်၊ ပုဏ္ဏားထွတ်၊
 ပုံခတ်ဆိုဖွယ်၊ စကားဝယ်လည်း၊ သိလွယ်ပြက်ပြက်၊ မလျှိုပုဂ္ဂိုလ်တည့်၊
 လိုက်ဘက်သောကြောင့်၊ ပမာဖြောင့်ပိမ့်၊ ဖြစ်ခေါင့်ဖြစ်ခဲ၊ ကျောက်စစ်သဲကို၊
 ရွဲရွဲဆီရည်၊ ထွက်စိမ့်သည်ဟု၊ ဆုံကျည်အဝ၊ ပွတ်မှားကြသို့၊ ထိုမှတပါး၊
 ယောက်ျားမီးရှု၊ ညဉ့်အခါဝယ်၊ ရောင်ဝါထွန်းမြူး၊ ပိုးစုန်းကြူးကို၊
 မူးတူးမင်တင်၊ ကယ်ကောင်းထင်၍၊ တောက်ရှင်နိုးနိုး၊ မှိုက်ကောက်ရိုးဖြင့်၊
 မှုတ်ကြိုးသံပ၊ လက်မချသို့၊ ဗာလ အစစ်၊ သူမိုက်ညစ်လျှင်၊ ဆန်
 ဖြစ်စေကြောင်း၊ ဖွဲကိုထောင်းသော်၊ ပန်းညောင်းကာမျှ၊ ဆန်မရသို့၊
 နွားမ နို့ရည်၊ ချို၌တည်ဟု၊ ကြိုးရှည်များလျား၊ တိုင်ချည်ထား၍၊ ရိရှား
 ပန်းလျှ၊ ညှစ်လှည့်ထသို့၊ မောဟထူထပ်၊ တောသွားသွပ်လျှင်၊ တံလှုပ်ကိုရေ၊
 မှုတ်မှားချေ၍၊ လိုက်လေ လိုက်လေ၊ ငတ်မပြေသည်၊ ပန်းခြေလက်ချ၊
 သောက်ချင်တသို့၊ မွေးဘချီးမွမ်း၊ တိတ္ထိကျမ်းကို၊ စွဲလမ်းအယူ၊ သင်သော
 သူသည်၊ ထိုတူလည်းကောင်း၊ ဖြစ်ရာရှောင်း၏၊ လမ်းကြောင်းမတွင်၊
 ထိုဗေဒင်ကား၊ ပါယ်ခွင်လည်းလား၊ ခြောက်ပါးနတ်ရွာ၊ ဗြဟ္မာနှစ်ဆယ်၊
 မင်္ဂလေးသွယ်သို့၊ ရောက်ဘွယ်အကြောင်း၊ ကင်းစွာ ရှောင်း၏၊ တွင်းခေါင်း
 လွှာလွှာ၊ အကာပြုပြု၊ အနှစ်မဲ့တည်း၊ အချည်းသက်သက်၊ ထဲနက်ရှင်းရှင်း၊
 ဟင်းလင်းနှင့်နှင့်၊ မိုးကောင်းကင်သို့၊ မထင်အကျိုး၊ ဗာဟီဆိုးကို၊
 ကြိုးကြိုးစားစား၊ သင်မည်ထားဘိ၊ နားမျှမ ထောင်လျှင်းအိတည်း။

(၁) ထ,ဘ-ကြားမွန်းရှိန်ပြင်း၊ (၄) ထ-ကြိုကြိုးသံပ၊
 (၂) ထ-လွန်သိတင်းနှင့်၊ (၅) ဘ-မပါ၊
 (၃) ထ,ဘ-အချင်းကုန်အောင်၊ (၆) ထ,ဘ-လမ်းဟောင်းမတွင်၊

၃၄။ နားမထောင်အိ၊ ထိုဗာဟီကို၊ ချီချီချချ၊ သင်အပ်စွဟု၊
 မွေးဘလုံးပန်း၊ မတိုက်တွန်းနှင့်၊ ရဟန်းကျင့်ဝတ်၊ တပါးတတ်က၊
 လူနတ် ဦးခိုက်၊ ပူဇော်ထိုက်၏၊ လိုက်လိုက်လျောလျော၊ မြွေမြွေချောမျှ၊
 ပြောဟောထွေသာ၊ ပျူငှာ လောကဝတ်၊ မပြတ်မသား၊ စကားရင့်သီ၊
 မပီမသ၊ အတလူလူ၊ ဟူလင့်ကစား၊ ကံသုံးပါးဖြင့်၊ ပြစ်မှားမရှိ၊ သမာဓိ
 နှင့်၊ သတိသမ္ပဇေ၊ ယှဉ်သားကမ္မဋ္ဌာန်း၊ စီးဖြန်းတုံးတုံး၊ နှလုံးသိပ်သိပ်၊
 မလိပ်မလည်း၊ ကုသိုလ်ချည်းလျှင်၊ ဆည်းသည်သူအား၊ ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊
 ရဟန္တာတို့၊ လိမ္မာမှတ်ပိုက်၊ နှစ်အင်ခြိုက်၏၊ ရှေး၌အလို၊ လှမ်း၍ဆိုပိမ့်၊
 နှမ်းကိုပွတ်ထ၊ ဆီလျှင်ရသို့၊ လုံ့လအားထုတ်၊ မီးကိုမှုတ်သော်၊ ချက်ပြုတ်
 ကိစ္စ၊ ပြီးစီးကြသို့၊ မာလှကောက်ယောင်း၊ စပါးထောင်းသော်၊ ဆန်ကောင်း
 လည်းရ၊ ဝမ်းလည်းဝသီ၊ နွားမနို့စစ်၊ နို့ရည်ညှစ်သော်၊ နို့သစ်ဖြင်မျှ၊
 ယိုထွက်ကျသို့၊ မြစ်မ တလျှောက်၊ ရေရှာမြောက်သော်၊ ခပ်သောက်အဝ၊
 မတောင့်တသို့၊ သတ္တမဟာ၊ မဂ်ရာဇဟု၊ ပညာထိန်းကျောင်း၊ သူတော်
 ကောင်းတို့၊ သင်ဟောင်းသင်နည်း၊ တကြောင်းတည်းကို၊ ကပ်ဆည်း
 တောခွင်၊ ကျွန်ုပ်သင်ချိမ့်၊ ၊ ပိတ်ပင်မတားနိုင်ပြီတည်း။

၃၅။ လောကီ ရတနာ၊ ဥစ္စာ တမည်၊ ဟူတုံသည်လည်း၊ မကြည်
 မျက်သက်၊ ပိုင်ဖျက်စိုးမင်း၊ ခိုးခြင်း ဖျက်ဖြုန်း၊ မုန်းသား ရန်သူ၊
 လူလည်း ဖျက်လေ၊ ရေလည်း ဖျက်ဆီး၊ မီးလည်းဖျက်လောင်၊ ကုန်အောင်
 ဖျက်ချွဲ၊ ဆက်ဆံငါးခု၊ မြော်ရှုစိစစ်၊ ဤအပြစ်ကြောင့်၊ အနှစ်မရှိ၊
 အကာတိလျှင်၊ ဖြစ်ဘိရကား၊ သိုထားသိမ်းဆည်း၊ တစ်ယောက်တည်း
 တွင်၊ ငါ့သခင်ဟု၊ အပင်မမြဲ၊ တဲစပါလှည့်၊ ဧည့်သည်ပမာ၊ မကွာ
 တူးတည်၊ နေမည်မခန့်၊ ဥစ္စာစွန့်ခဲ၊ ပြန်ပြန်ပြောပြော၊ ဖောဖောသီသီ၊
 စွဲကျိတိုက်ကြ၊ အနှက်မျှချည်း၊ ဖြင်ပေါပည်းလျက်၊ ပစ္စည်းပုံယင်၊

(၁) ဟ,ဘ-စကားရည်သီ၊ (၂) ထ-ခိုးခြင်းဖျက်ဖြုန်း၊

ဥစ္စာရှင်တို့၊ ကြည်းဝင်ဘမ်းဆွဲ၊ သေမင်းမဲသော်၊ အထဲအပ၊ ထိုမျှဥစ္စာ၊
 အိမ်ခန်းဝါကို၊ စွန့်ကာလည်းကောင်း၊ သွားရရှောင်းခဲ့၊ အကြောင်းလျှည်းစပ်၊
 ထိုပညပ်ဖြင့်၊ စွန့်အပ် စွန့်တတ်၊ မှတ်သည်တခြား၊ ကံကတ္တားကား၊
 တပါးမလာ၊ ကိုယ်သာလည်းကောင်း၊ တပ်ဟောင်းမပြယ်၊ ခန္ဓာကွယ်
 လည်း၊ အပါယ်တို့ရွာ၊ မှတ်သိပ်စွာသား၊ ပြိတ္တာတို့ဘောင်၊ ဥစ္စာဆောင်၏၊
 နောင်တမလွန်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဟု၊ နှစ်တန်ကာလာ၊ နှစ်ဘဝလုံး၊ နှစ်ပါးရှုံးကြီး၊
 အချည်းနှီးကို၊ ရှာမှီးသမှု၊ ဘဇာပြုအံ့၊ ပိုင်လုမရ၊ ပျောက်ရမဲ့လျှင်း၊
 ဖိုးလင်းသံပိုင်း၊ အတိုင်းမသိ၊ ဖြန့်ချိဝေခြမ်း၊ ပေးကမ်းမယုတ်၊ သဘော
 ဟုတ်သား၊ လောကုတ္တရာ၊ မြိုက်ဥစ္စာကို၊ တောမှာ ပုန်းအောင်း၊ ဖွေနည်
 ချောင်းလိမ့်၊ ၊ ယှဉ်ပေါင်း လူ့ရပ်မမှီတည်း။

၃၆။ ထိုမှတပါး၊ ငါ့အား တိုက်တွန်း၊ ဘခင်ညွှန်းသည်၊
 ခင်ပွန်းဟူသည်၊ ဤတမည်တုံ၊ ဖွေနည်စစ်မှု၊ အပြစ်ထူ၏၊ အိမ်သူတို့ဖြစ်၊
 လင်သည်ချစ်လျှင်၊ ကမ်းထစ်လမ်းကူး၊ စစ်မြေကျူးသော်၊ တထူးကျင်လျှင်၊
 မိတ်ကျွမ်းဝင်ခဲ့၊ လင်ကို မယား၊ ချစ်ပေငြားလည်း၊ လင်သားတထွေ၊
 ချစ်ခြင်းသွေ၍၊ ချစ်ဝေ ချစ်ခွဲ၊ သူသို့လွှဲလျက်၊ မမြဲ ချစ်ခင်၊ ပျက်စီး
 ဖြင်ခဲ့၊ ပြုကျင်ကုသိုလ်၊ လင်ကြည်ညိုလည်း၊ ဝန်တိုအိမ်ရှင်၊ တားပိတ်ပင်ခဲ့၊
 ကြည်လင်ကြည်ဖြူ၊ ကြည်ညွတ်မှုဖြင့်၊ အိမ်သူ သဒ္ဓါ၊ လှူဒါန်းပါလည်း၊
 လင်မှာမရွှင်၊ နှလုံးဖင်ခဲ့၊ လင်ကား ကြိုးစား၊ မယားလျစ်လျူ၊ လင်မူ
 ညည်းတည်း၊ မယားချည်းသာ၊ ကြိုးပမ်းပါလည်း၊ ကြိုးရာ မရောက်၊
 လှေနှယ်မှောက်၍၊ အဆောက်အတည်၊ ရည်သည်လိုအင်၊ မပြီးခင်ခဲ့၊

(၁) ဘ,ထ-မပါ၊	(၄) ထ-ဖြစ်များထူ၏၊
(၂) ဟ-ပိုလင်းသံပိုင်း၊	(၅) ဟ-ချစ်သူလွှဲလျက်၊
(၃) ဟ-ဖွေနည်စစ်မှု၊	(၆) ထ-ပြုချင်ကုသိုလ်၊

လင်နှင့်မယား၊ နှစ်ပါးတူပြီ၊ စိတ်ညီမဖြောင့်၊ ဤသို့ကြောင့်တည့်၊
 ကျင့်ခေါင့် ကျင့်ခဲ၊ မှီဝဲသသူ၊ လူလည်းကြောက်ငြင်၊ ရှင်လည်း ဖိုရွံ့၊
 မဝံ့သွားလား၊ ဆိုမိမှားလျက်၊ စကားပိတ်ချုပ်၊ ချွန်းနှယ်အုပ်၍၊ နာရှုပ်
 ထည့်သွင်း၊ စိတ်မရွှင်ခဲ့၊ နောင်သင်္သရာ၊ မျိုးရိက္ခာဟု၊ လှူကောင်းမှုလည်း၊
 ပြုအံ့မှူးမှူး၊ နှစ်ကူးလလည်၊ နေ့ရှည်ရက်များ၊ မြေးသားမြင်အောင်၊
 စနောင်စနင်၊ မြင့်ကြာတင်ခဲ့၊ အုတ်အင်ပစ္စည်း၊ သိမ်းဆည်းကြီနိုင်၊
 ဦးတိုင်ပဲ့လှည့်၊ မကြည့်မရှု၊ မခုမမ၊ လက်စတင်းလင်း၊ များလျားကြွင်း
 လျက်၊ ဆန်ငြင်းခိုင်မျှ၊ မေ့စဉ်တွင်းပင်၊ သေမင်းငင်ခဲ့၊ သို့လျှင် လူ
 ဘောင်၊ တပ်တွင်းလှောင်သည်။ ၊ အိမ်ထောင် ကရည့်ကသီတည်း။^၁

၃၇။ ထိုမှ တပေါင်း၊ ဆိုကြောင်း တခြား၊ သားဟူသည်လည်း၊
 တည်တည်ပပ၊ မိဘတို့ကို၊ ကယ်သဂြိုဟ်အံ့၊ အိုလည်းငါသာ၊ နာလည်း
 ငါ့ချည်း၊ သေလည်း ငါ့ဘို့၊ ဤသို့ ထောက်ပံ့၊ ဆိုသဖြင့်လျှင်၊ လွတ်ခွင့်မရ၊
 သားမိဘတို့၊ တို့မှ ကိုယ်စား၊ တို့သားကိုစွဲ၊ တို့ကိုရဲ့ဟု၊ ဝန်လွဲကွယ်ကာ၊
 မလွတ်သာသည်၊ မှန်စွာစင်စစ်၊ ဖြစ်တုံရကား၊ မွေးသည့်သားဖြင့်၊
 နာဖျား အိုခြင်း၊ သေမင်းတရိုင်း၊ မဟန်နိုင်ခဲ့၊ ချစ်ခိုင်သွယ်ဖြူး၊^၂
 အိမ်ထောင်ဦးက၊ ခေါ်ထူးစကား၊ ကြားလည်း နာလို၊ ဆိုလည်း နှစ်သက်၊
 စက်လည်း မွေ့လျော်၊ မြော်လည်းမရဲ၊ နွဲ့လည်းပျော်ပါး၊ စားလည်းတူပင်၊
 အိမ်ရှင်တစ်ယောက်၊ သွေ့ခြောက်အယောင်း၊ မီးစာဟောင်းတွင်၊ နှောင်းပြီး
 တသီး၊ သမီးသားမြင်၊ လောင်လင်ကဲချစ်၊ မီးစာသစ်ကြောင့်၊ ဖက်ထစ်
 မယှဉ်၊^၃ ဖိတ်စဉ်ယွင်းပင်း၊^၄ သေကင်းရှင်ကွာ၊ ဘေးရောက်လှာမှု၊
 ချစ်စွာငါ့သား၊ မယားချစ်သူ၊ ဟာဟာဟူလျက်၊ ရှိန်ပူညီးညီး၊ စိုးရိမ်

(၁) ထ-အိမ်ထောင်ကသီကရီတည်း၊ (၂) ထ-ဖက်ထစ်ဝိညာဉ်၊
 (၃) ဟ-ချစ်ခိုင်သွယ်ဖူး၊ (၄) ထ-ရှိစဉ်တွင်းပင်၊ ဘ-ဖိတ်စဉ်တွင်းပင်။

မီးချည်း၊ ဟူးဟူးကြည်းမျှ၊ အူသည်းရိုးတွင်း၊ လောင်ပြင်းစွဲကိုင်း၊
ကိုယ်လုံးယိုင်ခဲ့၊ တစိုင့်တခဲ၊ မကွဲမကွေ၊ မသေမပျောက်၊ ဝမ်းမြောက်
ဝမ်းသာ၊ မျက်နှာလန်းလန်း၊ ခင်ပွန်းနှင့်သား၊ ထိုနှစ်ပါးတို့၊ ထင်ရှားရှိလျက်၊
မိမိခန္ဓာ၊ စုတေ့ခါလည်း၊ တွယ်တာသောအား၊ လားလေပါယ်ဘုံ၊ ဆင်းရဲ
တုံသော်၊ တစုံတရာ၊ မျိုးဆွေလာ၍၊ ၊ မြစ်ထာမတားမဖီတည်း။

၃၈။ ထို့ကြောင့်ဘခင်၊ နားတော်တင်လော့၊ အကြင်ယောက်ျား၊
တပ်သောအားဖြင့်၊ မယားသားဆု၊ ရမူတောင်းမှု၊ ထိုသသူကား၊ အတူတကွ၊
မနေရဘဲ၊ သေမင်းခွဲသော်၊ ကြေကွဲပူလော၊ ဖြစ်စေသောဟု၊ သဘောပန်နက်၊
ကိုန်စာရွက်သည်၊ မည်၏လည်းကောင်း၊ ဤအကြောင်းလည်း၊ လုံးပေါင်း
အောက်မေ့၊ မပျော်မွေ့ခဲ့၊ ရသေ့တင့်အပ်၊ လူမကပ်သား၊ တောရပ်သမီး၊
အိမ်ထောင်ကြီးလျှင်၊ သစ်သီးထမင်း၊ သစ်သီးဟင်းဖြင့်၊ စင်းလျှင်းလုပ်ကျွေး၊
ဖြည့်သိမ်းမွေးလျက်၊ ညစ်ကြေးလောဘ၊ ဒေါသ မောဟာ၊ ဆေးတတ်စွာသား၊
ပညာချိုးရေ၊ သွန်းပြီးစေမှ၊ ပြေပြေပြစ်ပြစ်၊ ဆံကျစ်ဥသျှောင်၊ လှအောင်
ပတ်ထုံး၊ ပန်းကုံးသဒ္ဓါ၊ ဆင်ပြီးစွာမှ၊ ကြေညာလှိုင်ခြင်း၊ သီတင်းစန္ဒနု၊
ဧမြချမ်းကြည်၊ နှင်းရည် မွှေးဖျော်၊ အကျော်လိမ်းသပ်၊ တင့်အပ်ဝတ်စား၊
တရားပုဆိုး၊ အဘိုးခဲအင်၊ ငါပြုပြင်အံ့၊ ငါလင်ဖြစ်က၊ ကြောင့်ကြ
တစ်၊ မရှိလေပြီ၊ မထိရွံစို၊ မညှိုးရံခါ၊ သာလကာဟု၊ ငါ့မှာခေါ်ပင့်၊
ငါ့ကိုလင့်သား၊ ငါနှင့်ထိုက်တန်၊ ထိုမိမွန်သည်၊ ဈာန်အဘိညာ၊ မဟာ
ကုသိုလ်၊ မဂ်ဖိုလ်ရှစ်ပါး၊ ကျေးဇူးသားကို၊ ဘွားလတ်သောခါ၊ မကွာစေ
ရက်၊ အသက်သဖွယ်၊ သွားတိုင်းလွယ်လိမ့်၊ ၊ ကျင့်နွယ်သူတော်ပီပီ
တည်း။

၃၉။ ထိုမှတတည်း၊ မင်းဟူသည်တုံ၊ လေးကျွန်းစုံကို၊ လွှမ်းခြုံ

-
- (၁) ထ-မပါ၊
 - (၂) ထ-မြစ်ထာမတားမသီတည်း။
 - (၃) ဟ,ဘ-ထက်ကြပ်ဝတ်စား၊
 - (၄) ဘ-မကွာရေစက်၊

ဘုန်းဖြင့်၊ ကဲမိုးကျင့်ကို၊ တတ်လင့်ကစား၊ ခြောက်တံခါးဝယ်၊ ခြောက်ပါး
 အာရုံ၊ ကြိုလတ်သောခါ၊ အဘိဇ္ဈာနှင့်၊ မျက်ပါဒေါမနသံ၊ ပဋိဃတ်က၊
 စသည်ရုတ်ရက်၊ စိတ်ထဲဖျက်၍၊ သူပျက် သူလောင်၊ မဝင်အောင်တည့်၊
 မရှောင်နိုင်အား၊ တပါးပါးမျှ၊ စိုးမရခဲ့၊ ပြင်ပရာဇာ၊ သမိုက်ပါလည်း၊
 တဏှာသခင်၊ အရှင်ထင်းလင်း၊ ကျွန်ရာသွင်း၍၊ စေခြင်းတမန်၊
 အဖန်ဖန်လျှင်၊ တသန္ဓေမေ၊ တပေလျဉ်းလျဉ်း၊ တညှဉ်းဆိုးဆိုး၊ တညှိုး
 လျလျ၊ တတလွမ်းလွမ်း၊ တသမ်းဟယ်ဟယ်၊ တတွယ်တာတာ၊ တဟာ
 လှိုက်လှိုက်၊ တရှိုက်ငင်ငင်၊ တပင်ပန်းပန်း၊ တဝန်းလျားလျား၊
 ရဟတ်ချားသို့၊ လှည့်များဘဝ၊ သံသာရတွင်၊ ဧကစတု၊ ငါးခုခန္ဓာ၊
 ရိက္ခာစွာခဲ့၊ သဠာယတန၊ ဓမ္မဓိပတိ၊ မြောက်ငြားဘိက၊ ပလိဗောဓ၊
 ဒုက္ခမိုးရည်၊ နေခြည်ဟန်တား၊ တရားထီးဝန်း၊ ရောင်ဖြူထွန်းလျက်၊
 မယွန်းမထောင့်၊ အလားဖြောင့်လိမ့်၊ ထို့ကြောင့်ကြည့်မြော်၊ ရှေးသူတော်
 တို့၊ ဆဂေါ်စရ၊ နိဿဇကို၊ ဆိုကြချီးမြှင့်၊ ချီးမွမ်းသင့်၏၊ မုံရင့်သမ္ဘာ၊
 ရှင့်သားငါကား၊ ခြောက်ဒွါရရှင်၊ မင်းဖြစ်ချင်၍၊ တောခွင်မြိုင်စည်၊
 လမ်းထောက်တည်လိမ့်၊ ၊ ရွှေပြည်နိဗ္ဗာန် အဆီတည်း။

၄၀။ ထိုမှ တကြောင်း၊ ကောင်းသား အလို၊ ဆိုပိမ့်တကြိမ်၊
 မင်းစည်းစိမ်တုံ၊ ခရီးဆုံဝယ်၊ ပြည့်စုံနိုင်ဖြီး၊ သစ်ပင်ကြီးကို၊ အသီးစားချင်၊
 မြင်မြင်သသူ၊ တက်ချဆွတ်ချ၊ ပစ်ရွယ်ကြသို့၊ ပည်းမျှ စီးပွား၊ မင်းခမ်း
 နားဖြင့်၊ တရားဟောရိုး၊ ကုသိုလ်ပျိုး၍၊ အကျိုးသိထွေ၊ ပြည့်နားပေသည်၊
 မင်းလျှင်မည်ဟု၊ ရွှင်ကြည်အားရမ်း၊ ဝမ်းကားမမြောက်၊ နှလုံးကောက်တို့၊
 မကြောက်မရွံ၊ အဲခိုးသံလျက်၊ လုပ်ကြံဘိတတ်၊ ရန်ထောင်ညွတ်မှ။

(၁) ဟ-လွမ်းခြံဘုံမြင့်၊ (၄) ဘ-ထိုကြောင့်ကျယ်မြော်၊
 (၂) ထ-အရှင်တင်းလင်း၊ (၅) ဘ-နိဿဂီကို၊ ထ-မုဇ္ဇနကို၊
 (၃) ထ-မြောက်ငြားဖြူကား၊ (၆) ထ-ပြည့်မျှစီးပွား၊

ရှောင်လွတ်ကိုယ်စောင့်၊ စည်းစိမ်ပြောင့်လျှင်၊ တကြောင့်ကြကြ၊ တဖျင့်
 ခွတည့်၊ ပြည်မမှုထမ်း၊ စိတ်မချမ်းခဲ့၊ တောဝှမ်းပျော်ပုန်း၊ ရသေ့ဘုန်းကား၊
 မျက်မှန်းကျိုးဘွယ်၊ စံပယ်ပသ၊ ဘောဂမရှိ၊ ဣသိရတနာ၊ ဥစ္စာအပြား၊
 ခုနစ်ပါးမှု၊ လူအားသုံးစွဲ၊ အမြဲနိယံ၊ မဆက်ဆံ၍၊ ပုံစံညိုခိုင်း၊ တူသင့်
 နှိုင်းသား၊ ခက်ကျိုင်းသွယ်သွယ်၊ မြနယ်ရှိုမ်းရှိုမ်း၊ ရွက်စိမ်းဟုံဟုံ၊
 ဘေးမဲ့လှသည်၊ ၊ သီးမြဲတရသာခီတည်း။

၄၁။ ထိုမှ တထူး။ ပြတိုဦးအံ့၊ ယစ်မူးစည်းစိမ်၊ မေ့တိမ်ကုသိုလ်၊
 ဝန်တိုဆိုပိတ်၊ ရမ္မက်စိတ်ဖြင့်၊ ညှစ်ကြိတ်ယန္တရား၊ ကြိဖတ်လားလို့၊
 မြေးသားမြစ်စည်၊ ပျော်တာရှည်၍၊ ချစ်ရည်ခန်းခြောက်၊ အိုမင်းရောက်မှ၊
 စွန့်မြောက်လူဘော်၊ တောထွက်သော်လည်း၊ မလျော်လည်းကောင်း၊
 ဇရာထောင်းမှု၊ ပျောင်းပျောင်းည့်ည့်၊ ငါဆော်အံ့ဟု၊ မခံလုံလ၊ ထကြွ
 ပျဉ်းထိုင်း၊ လိုတိုင်းမပါ၊ ပညာပေတုံး၊ နှလုံးလည်းငြီး၊ နှုတ်သီးလှုပ်ဆန်း၊
 စီးဖြန်းဘာဝနာ၊ များစွာမပြန်၊ မှိတ်တုတ်ကြန့်ခဲ့၊ တောင်ညွန့်ကုန်းတက်၊
 ကမ်းရိုးသက်ဝယ်၊ အနှက်အဖြိုး၊ ရေပြည့်အိုးကို၊ ကြိုးကြိုးပမ်းပမ်း၊
 မဖိတ်ထမ်းသည်၊ လူစွမ်းသဖွယ်၊ ပျိုနုနယ်က၊ စင်ကြယ်သိမ်မွေ့၊ ရသေ့
 ရဟန်း၊ ဖြစ်ထွန်းလေငြား၊ ထိုသူ့အားကို၊ ဘုရားကစ၊ ပဏ္ဍိတတို့၊
 လွန်လှ ကြည်ညို၊ ချီးမွမ်းဆို၏၊ ထိုထိုစေတနာ၊ ငယ်သောခါက၊ သဒ္ဓါ
 နှိုးပင့်၊ တရားကျင့်လိမ့်၊ ၊ သက်ရင့်မကြီး လ-မိတည်း။

၄၂။ ထိုမှ တခြင်း၊ နားတော်သွင်းအံ့၊ ဘရင်းအဟုတ်၊ နား
 အားထုတ်လော့၊ မြတ်ယုတ်မျိုးရိုး၊ တန်ခိုးထင်တိမ်၊ စည်းစိမ်သုခ၊

-
- (၁) ထ-သောကမရှိ၊
 - (၂) ဟ,ဘ-ဆိုတိုဦးအံ့၊
 - (၃) ထ-မှေးတိမ်ကုသိုလ်၊ဘ-မေ့တိမ်ကုသိုလ်၊
 - (၄) ဘ-ချစ်ရည်ဖန်ခြောက်၊
 - (၅) ဘ-မပါ၊
 - (၆) ထ-ထကြွပြင်းထိုင်း၊
 - (၇) ထ-ပမာသွင်းအံ့၊

ရမရနှင့်၊ ရောဂနည်းများ၊ ပိုင်းခြားခန့်တွက်၊ အသက်တိုရှည်၊ လှသည်
 ရူပ၊ မလှရုပ်ဝါ၊ ပညာရှိမဲ့၊ တဆယ့်လေးပါး၊ ဤအပြားလည်း၊
 သိကြားပရမိသွာ၊ ဗြဟ္မာနတ်ခေါင်၊ တောတောင်မီးရေ၊ မိုးလေခပင်း၊
 ဖန်ဆင်းမတတ်၊ ပုပ်ကြုတ်ကုန္တု၊ ဘာဏုမဏ္ဍလ၊ ဓတောရာ၊ ဥက္ကာပျံ
 ပြောင်၊ တဘောင်ငှက်သံ၊ နာခံစနည်း၊ တော်လည်းငလျင်၊ လတွင်
 ကြယ်ချင်း၊ ကြယ်ထွင်းကြယ်ကျွတ်၊ ဥပဒ်အာယု၊ မိတ္တူကာဏ၊ စမ္မယမခန်း၊
 ကောင်းထွန်းမြိတ္တစုတ်၊ ဝရယုဂ်က၊ စသည်နက်သတ်၊ သက်ခတ်ဂြိုဟ်သွား၊
 ဂြိုဟ်စားဂြိုဟ်ပျက်၊ ဓာတ်ရက်မိတ်ရန်၊ သုံးတန်ပေါ်နိစ်၊ ဂြိုဟ်အိပ်စန်းကျ၊
 မူလအာဒိ၊ သီရိအဆုံး၊ ပတ်ကုံးရက်ပိုင်း၊ သင်္ချိုင်းလေးထောင့်၊ နတ်စောင့်
 နတ်နေ၊ ရှစ်ထွေအခါ၊ ဖိလာကရဏ၊ ပဉ္စတိထိ၊ ယာယီယတြာ၊ ဇာတာ
 အိပ်မက်၊ မဖျက်မပြု၊ ထိုတစုကား၊ သိမှုတွေ့ဆ၊ ပညပ်မျှသာ၊
 ကြောင်းရင်းစာမူ၊ ကြမ္မာဖြင့်ချည်း၊ ဖြစ်သတည်းဟု၊ ခမည်းယုံစေ၊
 စိတ်မသွေလင့်၊ သဗ္ဗေသတ္တာ၊ သတ္တဝါဟု၊ နာနာလောက၊ အနန္တကို၊
 ကမ္မသကာ၊ မှတ်ထင်ရာသည်၊ ၊ ယင်းသာဘူတဝါဒီတည်း။

၄၃။ ထို့ကြောင့်ရကား၊ ငါ့စီးပွားလည်း၊ သွားလေရာရာ၊ ငါ့
 ကြမ္မာဖြင့်၊ ငါ့မှာမရောက်၊ တီမှာပျောက်လိမ့်၊ ငါ့လျှောက်ငါ့လျား၊
 ငါ့ဘုန်းစားအံ့၊ ငါ့အား ငါ့ဘ၊ မကြောင့်ကြနှင့်၊ သီလပညာ၊ ရှိမည်သာတည့်၊
 ခဲစွာ၏ရှင့်၊ တရားကျင့်က၊ ကောင်းလင့်မနား၊ လူဖြစ်ငြားလည်း၊
 မင်းဖျားစက္ကဝတ်၊ နတ်ကားဝါသဝ၊ ဗြဟ္မာ့အခေါင်၊ နောင်ကားနိဗ္ဗာန်၊
 ဝိမာန်ကြီးကျယ်၊ လိုတိုင်းရွယ်သော်၊ ရလွယ်စွန်းစွန်း၊ တောကျောင်းမြန်း
 ရှိ၊ ၊ ရဟန်းနှစ်သိမ့် ပြုလျှင်းလိမ့်။

-
- (၁) ထ-ကောင်းထွန်းမြိတ္တစုတ်၊ ဟ-ကောင်းထွန်းမြိတ္တစုတ်၊
 - (၂) ထ-ပညတ်မျှသာ၊ (၄) ထ-ရှိဖို့သာတည့်၊
 - (၃) ထ-ကြောင်းရင်းစာမူ၊ (၅) ဘ-ရဟန်းနှစ်သိမ့် ဖြစ်လျှင်းစိမ့်။

ကုမာရဿ ဝစနံ သုတွာ ရာဇာ ဂါထမာဟ။ ။

၄၄။ မဟာသတ္တ၊ ကုမာရ၏၊ ဓမ္မရသာ၊ ကြားပြီးစွာသော်၊ ထို ခါတွတ်တွတ်၊ ဂါထာရွတ်လျက်၊ ၊ မင်းမြတ်တောင်းပန် ထွာလတ် တည်း။

အဒ္ဓါဟိ သစ္စံ ဝစနံ တဝေတံ၊

သကမ္မုနာ ဟောတိ ဖလူပပတ္တိ။

ဇိဏ္ဏာစ မာတာပိတရော တပိမေ၊

ပဿေယျ တံ ဝဿသတံ အာရောဂျံ။ ။

၄၅။ တကျွန်း တကျွန်း၊ တိုက်တခန်း၌၊ ပတ်ဝန်းငါးရာ၊ ရံကျွန်း ပါသား၊ မဟာဒီပ၊ လေးကျွန်းရသည်၊ တေဇမွန်ခြောင်း၊ ရှေးစော လောင်း၏၊ ရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ မျက်ကုန်အောင်တွင်၊ လေးတောင် အလျား၊ လုံးပတ်အားမူ၊ ရထားလှည်းစက်၊ ပုံတောင်းချက်နှင့်၊ နှိုင်း ဘက်ထပ်ရှိ၊ ပြောင်ထွန်းညီသား၊ ဇောတိရသ၊ မနောမျဟု၊ သေဋ္ဌရတနာ၊ မည်သာထင်ရှား၊ ပတ္တမြားကျောက်ရည်၊ ဝင်းဝင်းကြည်သော်၊ မြူခြည် မိုက်ရဲ့၊ လင်းရောင်ထဲဝယ်၊ သေးဖွဲသိမ်မွေ့၊ မြင်စလေ့သို့၊ နောက်ရှေ့ ထောက်ထား၊ အပြားပြားလျှင်၊ စကားဆန်းပြောက်၊ ကျိုးပြစ်ကောက်လျက်၊ ဆယ့်ခြောက်နှစ်သာ၊ သို့သောခါက၊ လိမ္မာပွန်းတီး၊ အိမ်ထောင်ပြီးသား၊ သက်ကြီးတို့ထက်၊ ကံဆတက်၍၊ ဖြစ်ပျက်စာနာ၊ နက်နဲစွာသည်၊ သမ္ဘာဖြည့်ဆည်း၊ သားခမည်း၊ ၊ ပုံနည်း သွယ်ထုတ်၊ စက်မွန်ခုတ်သို့၊ ဝုတ်ဝုတ်လည်လည်၊ မောင့်ဆိုရည်ကား၊ ချွတ်သည်မရှိ၊ ဟုတ်လှဘိ၏။

-
- (၁) ထ-မြကုန်အောင်တွင်၊
 - (၄) ဘ-ဆယ်လေးတက်၍၊
 - (၂) ထ-နှိုင်းဘက်တရှိ၊
 - (၅) စက်မွန်ခုတ်သို့၊
 - (၃) ဟ,ဘ-မြူနည်မိုက်ရဲ့၊

နတ်ပြည်ချောက်မျှ၊ ချီးမွမ်းကြလိမ့်၊ တွေ့ထမျက်မြော်၊ ဘီလူးသော်လည်း၊
 မချော်မခက်၊ စိတ်မွေ့ညက်၍၊ အသက်မသတ်၊ ဘေးမဲ့လွတ်၏၊ မလတ်
 မကော၊ ပင်လယ်ကြောဝယ်၊ သင်္ဘောလှေမှောက်၊ သေဘေးရောက်လည်း၊
 ချီးမြှောက်နတ်များ၊ မ၊ သောအားဖြင့်၊ ထိပါးဥပဒ်၊ ဘေးမှလွတ်၏၊
 ကင်းပြတ်ဝိညာဉ်၊ ခန္ဓာစဉ်လည်း၊ ဖဲကြည့်အပါယ်၊ လူ့ဘုန်းကြွယ်ဟု၊
 လူဝတ်လူထင်၊ နတ်တွင် နတ်ကောင်း၊ နှောင်းကားမဂ်ဖိုလ်၊ လိုသား
 ဆုမြတ်၊ ပြည့်လေတတ်၏၊ အကျွတ်သန်ကြောင်း၊ ဘုရားလောင်းတို့၊
 လှဲပြောင်းဘောက်ပြန်၊ တိရစ္ဆာန်ဟု၊ သန္တာန်ယုတ်မာ၊ ဖြစ်သောခါလည်း၊
 ပညာဇာတိ၊ မွေးကျိုးသိ၍၊ မွေးမိ မွေးဘ၊ မွေးဖူးကြသည်၊ ၊ ရှေးက
 လမ်းဟောင်း ထင်စွာတည်း။

၄၈။ လောကဝိဒ္ဓ၊ သဗ္ဗညုဟု၊ နတ်လူဆရာ၊ ဖြစ်ကြောင်းရှာသည်၊
 သမ္ဘာဝုဗ္ဗ၊ မောင်ရွယ်လူးလည်း၊ ထိမ်မြူးမရှိ၊ ကျေးဇူးသိ၍၊ ဗောဓိပွင့်
 လောင်း၊ သူတော်ကောင်းတို့၊ ကျင့်ဟောင်း ကျင့်လမ်း၊ ကျင့်မြဲတမ်းဖြင့်၊
 မှည့်ရွမ်းပျော်ပြီး၊ ကြွလုနီးသည်၊ သစ်သီးပမာ၊ အိုမင်းစွာ၍၊ မွေးခါ
 ရောက်ထ၊ မောင့်မိဘကို၊ ကဲဆဆယ်ပြန်၊ ချစ်အားလွန်၍၊ ၊ တဖန်
 မွေးတို့ မွေးပါလော့။

၄၉။ မောင့်မိ မောင့်ဘ၊ ငါတို့စသည်၊ တကွမကွာ၊ နှစ်တစ်ရာ
 လျှင်၊ ဖျားနာဖဲကြည့်၊ စည်းစိမ်ယှဉ်၍၊ ဝိညာဉ်မပြောင်း၊ မြင်ရကောင်း
 မှ၊ မြင်ကြောင်းပစ္စည်း၊ လုံ့လဆည်း၍၊ ခမည်းမောင့်သွင်၊ လဝန်း
 ပြင်သို့၊ ရှုချင်မရဲ၊ တလဲလဲလျှင်၊ မကွဲမပြို၊ မြင်ကြလို၏၊ ထိုထိုဤ

(၁) ထ-တွေးဆမျက်ခမြော်၊ (၄) ဘ-ရှေးကလမ်းဟောင်းတွင်စွာတည်း၊
 (၂) ဟ,ဘ-မြစ်လယ်ကြောဝယ်၊ (၅) ထ-ရှေးသူကောင်းတို့၊
 (၃) ဟ-အကျွတ်-သံ-ချောင်း၊ (၆) ဟ,ဘ-စည်းစိမ်ယှဉ်နှင့်၊

မှ၊ သွားလေကလည်း၊ ကြာလှစနိုး၊ မျှော်လင့်ခိုးလျက်၊ ချစ်ကြိုးမရှိ၊
တောထွက်ဘိမူ၊ မချိသေမြော၊ ပြတ်မိန်းမောအံ့၊ နှမြောကြင်နာ၊
မျိုးတကာကို၊ ၊ မေတ္တာရှေးတို့ ရှေးပါလော့။

၅၀။ အတိုင်းမသိ၊ ရှေးဇာတိကာ၊ လိုက်ဘိဝါသနာ၊ ထပ်ကာကာလျှင်၊
ငါ၏ရင်နှစ်၊ ဖြစ်ခဲ့ဖူးသား၊ လက်ဦးမဆွ၊ ချစ်ကျွမ်းစဖြင့်၊ ပြင်ပတစ်ပါး၊
မျိုးနွယ်ပြားလည်း၊ ငါ့သား ဟူသည်၊ မြဲမှတ်တည်၍၊ ရွှေစည်မြောက်တီး၊
ရွှေထီးပြဋ္ဌာန်၊ ရွှေနန်းသခင်၊ ရွှေပြည့်ရှင်ဟု၊ မင်းတွင် မင်းမြတ်၊
မင်းမန္တတ်သို့၊ ဘုန်းထွတ်တိုင်အောင်၊ ဆောင်အံ့တင်းလင်း၊ ရည်ခင်း
ကျင်းလျက်၊ အခြင်းအရာ၊ ဝမ်းထဲလာသား၊ မေတ္တာရိုးရိုး၊ ဘမင်းစိုး
ကို၊ ၊ မြတ်နိုးလေးတို့ လေးပါလော့။

၅၁။ ဒေဝီရတနာ၊ ကြီးတင့်ရာဖြင့်၊ ငါနှင့်မကွေ၊ နန်းချက်ဗွေဝယ်၊
ခြွေရွေမျှဘောင်၊ မုနောဆောင်လျက်၊ ညာတောင်ထွတ်ထား၊ မိဖုရားဟု၊
လျောက်လျားထိုက်တန်၊ ကျေးဇူးဝန်သည်၊ မိမွန်စိုးမင်း၊ ငါ့သည်ရင်းလည်း၊
ဝမ်းတွင်းထဲဖြစ်၊ ရင်သွေးစစ်သို့၊ မနစ်မဆုတ်၊ မယုတ်မည့်၊ မေတ္တာ
နဲ့တိ၊ လှိုင်ပျံ့မပြယ်၊ မောင်ဘုန်းကြွယ်ကို၊ သက်လှယ်မတတ်၊ ချစ်လေး
မြတ်၏၊ ချစ်မှတ်သဘော၊ ချစ်လိုက်လျော၍၊ ၊ ချစ်ဇောပြေးတို့
ပြေးပါလော့။

၅၂။ ဤသို့ဟူ၍၊ လူတို့သခင်၊ ဘုန်းကျော်ထင်ကား၊ ရှင်မပြုကြောင်း၊
ဘုရားလောင်းကို၊ ၊ ဖြားယောင်းမြစ်ထာ တောင်းပန်ထွာတည်း။

-
- (၁) ဟ,ဘ-ထိုထိုရွေမျှ၊ (၅) ထ-မေတ္တာနှံ့တည့်၊
 - (၂) ဟ,ဘ-ဘုံထွတ်တိုင်အောင်၊ (၆) ဟ,ဘ-ချစ်လှမြတ်၏၊
 - (၃) ထ-ရင်ခင်းကျင်းလျက်၊ (၇) ထ,ဘ-ဖြားယောင်းမေတ္တာ
 - (၄) ထ-ကျေးဇူးလွန်သည်၊ တောင်းပန်ထွာတည်း။